

katolički list

ZVONIK

GODINA: VIII

BROJ: 3 (77)

Subotica, ožujak (mart) 2001.

Cijena 30,00 din

ZAJEDNIČARI U PATNJAMA

* činiti dobro trpljenjem - činiti dobro onom koji trpi *

Započeli smo prvu korizmu u novom tisućljeću. Zagledani smo u Krista Raspetoga. Tragove Kristovog trpljenja najzornije, čak zornije i od samih evanđelista, opisao je prorok Izaija u svojim pjesmama o Sluzi Jahvinu: "Tako mu je lice bilo neljudski iznakaženo te obličjem više nije naličio na čovjeka... Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja da bismo se u nj zagledali... Prezren bješe, odbačen od ljudi, čovjek boli, vičan patnjama..." (usp. Iz 53,1-6). Sve je to Isus podnio radi nas, radi našega spasenja: "Sluga moj pravedni opravdat će mnoge i krivicu njihovu na sebe uzeti... Sam se ponudio na smrt i među zlikovce bio ubrojen, da grijehe mnogih ponese na sebi..." (usp. Iz 53,10-12). Tako je ljudska patnja u Kristovoj mucii dosegla svoj vrhunac. Istodobno je ušla u sasvim nove razmjere i nov poredak: povezana je s ljubavlju!

Kršćani, Kristovi učenici pozvani su slijediti svoga Učitelja u patnjama. I oni moraju uzeti svoj križ, poći na križ - kao Isus. Drugim riječima, pozvani su na zajedništvo u patnjama njegovim. To je sv. Pavao izvršno shvatio (usp. Gal 2,19-20; Fil 3,10-11). Svo to blago patnje on je shvatio i prihvatio u svjetlu Kristova uskrsnuća i slave njegove, baš kao i Petar, koji potiče: "Radujte se kao zajedničari Kristovih patnja da i o objavljenju njegove slave možete radosno klicati" (1 Pt 4,13).

Kad čovjek ostvari zajedništvo s Kristovim patnjama, onda nužno traži čovjeka patnika. Za njega prikazuje svoje patnje i suosjeća s njegovim bolima. "Sada nalazim radost u patnjama koje podnosim za vas - i tako u svome tijelu dopunjujem što nedostaje Kristovim mukama za Tijelo njegovo, koje je Crkva" (Kol 1,24). Tumačeći ove riječi sv. Pavla, papa Ivan Pavao II. u svojoj enciklici *Spasonosno trpljenje* veli: "Otkupljenje izvršeno snagom ljubavi koja daje zadovoljštinu, ostaje trajno otvoreno za svaku ljubav koja se očituje u ljudskom trpljenju. U toj dimenziji - u razmjerima ljubavi - otkupljenje koje je već do dna dovršeno, u izvjesnom se smislu trajno dovršava" - po našem trpljenju.

Prikazivati svoje trpljenje za svoje bližnje, a osobito za njihovo spasenje je dakle čin ljubavi, koje Krist pripaja svom otkupiteljskom djelu.

Osim toga, Isus se želio poistovjetiti s čovjekom patnikom. Želio je da čovjeku patniku budemo osobito bliski, da ga ljubimo najviše. I sam je bio takav. Isus je čak i našu vječnu sudbinu odredio mjerom naše ljubavi prema patnicima, tj. prema njegovoj "najmanjoj braći". Tako iskazujući djelotvornu ljubav čovjeku patniku, iskazujemo je ujedno i samom Kristu (usp. Mt 25). Jedna misao našega Pape u već spomenutoj enciklici izvanredno tumači razlog postojanja patnja u svijetu: "Patnja je prisutna u svijetu da bi oslobodila ljubav, da bi potakla rađanje djela ljubavi prema bližnjemu, da bi svu ljudsku civilizaciju prepobrazila u 'civilizaciju ljubavi'."

Podijeljena bol je polovica boli, a podijeljena radost je dvostruka radost - rekao je netko nadahnuto i domišljato. Sv. Pavao potiče Rimljane (i nas): "Radujte se s radosnima, plačite sa zaplakanima!" (Rim 12,15) a Korinćanima je tumačio: "Ako trpi jedan ud, trpe zajedno svi udovi; ako li se slavi jedan ud, raduju se zajedno svi udovi" (1 Kor 12,26).

Korizma je lijepa prigoda da postanemo svjesni potrebe i značaja takvog zajedništva te da se trudimo danomice ostvarivati to zajedništvo u obiteljskim, župnim i društvenim zajednicama.

Drago mi je da ovim brojem "Zvonika" možemo podijeliti s vama zajedništvo radosti zbog mnoštva velikih i lijepih događanja kao što je pohod naših biskupa "Ad limina" ili "Zvonikovi dani". No, potičem vas da otkrijete u svojoj sredini sve one koji čeznu da s njima netko podijeli bol te postanete zajedničari njihovih patnja, a onda i utjehe i radosti! U tom smislu želim vam svima plodnu korizmu 2001.

Vaš urednik

Utjelovljen radi križa

Promatram Te, Gospodine, ove korizme koliko si silno ljubio čovjeka! Gledam Te i plačem. Rekao si nam da plaćemo nad sobom i nad svojim grijesima (usp. Lk 23,27-31). To činim, mili Isuse, sada. Ali, ne mogu biti miran kada znam da upravo ti grijesi nisu samo dio mene. Ti su grijesi i Tebe ranili, Tebe povrijedili - Tebe, najveće Dobro. Plačem, dragi moj Kriste, plačem zbog svojih grijeha koji su te bičevali, pljuvali, zbog svojih grijeha koji su te trnovom krunom okrunili, narugali Ti se, natovarili na Tebe to preteško drvo križa i - ubili! I svaki put kad sagriješim, opalio sam Te bičem po leđima, zabio sam Ti čavao u ruke... i što sve ne?!

Isuse moj, pitam se, gdje su bili svi oni ljudi koji su Ti klicali: "Hosana! Blagoslovljen Onaj koji dolazi u ime Gospodnje!" (Mk 11,9)? Gdje su bili svi oni izliječeni gubavci, oni koji su prohodali, oni kojima si vratio vid... Gdje su svi oni bili kada su Te optužili? Zašto se to silno mnoštvo pobjalo Pilata i njemu ravnih baš kada Ti je bilo najteže? Kako su samo mogli zatražiti od Pilata da im Barabu pusti?

O moj Isuse! Mogao bih redati pitanje za pitanjem, a Ti bi mi samo jedno odgovorio: "Čašu koju mi dade Otac zar da ne pijem?" (Iv 18,11). Da, Ti si se zbog toga i utjelovio da budeš uzdignut na križ! Prihvatio si križ samo da bi čovjeku omogućio pristup u Život Vječni! Tebi je stalo do čovjeka! Nisi odbacio čovjeka koji se neposluhom udaljio od Tebe! Ne možeš gledati čovjeka kako propada u svojem umišljenom "sjaju"! Pokazao si nam, Kriste, što je to sjaj života, koje su to prave vrijednosti za koje se vrijedi žrtvovati!

Stoga, Isuse, nisam vrijedan pitati gdje su bili svi oni ljudi za koje sam smatrao da su trebali stati u Tvoju obranu! Ne smijem prigovoriti apostolima što su se razbježali dok su Te sudili? Nemam pravo pitati gdje su bili oni koje si izliječio? Oni su bili tamo gdje bih bio i ja - u kuka-vičluku!

Marinko Stantić

Križ je simbol Kristove ljubavi prema čovjeku. Da bi to potvrdio, Zvonko je postavio rasvjetu na križ Gradske kuće.

Foto: Juriga

Piše: mr. Andrija Kopilović

11. 03. 2001. - 2. korizmena nedjelja*Post 15,5-12.17-18; Fil 3,17-4,1; Lk 9,28b-36***BOŽJI SAVEZ S ABRAHAMOM**

Abrahamov lik, koji nam se danas stavlja pred oči, očituje osnovni smisao povijesti Izraela i naše povijesti: treba ići naprijed, treba neprestano nadvladavati nesigurnosti i tjeskobe i imati pouzdanja u istinski Život. Takav put predanja Bogu Života vodi istinitom preobražaju našeg pojedinačnog i društvenog života. Zastati u životu, predati se sumnji i gajiti nepovjerenje - isto je što i nevjera od koje nas je došao osloboditi Krist svojom riječju i svojim životom. Bog sklapa s Abrahamom savez vjernosti Boga Života s čovjekom koji je vjeran Bogu. Savez je susret kojemu je prvi pristupio Bog života, a Abrahamu se s povjerenjem predao. Plod toga susreta i napose predanja je dar života. Abraham postaje otac vjernika - otac naroda, jer je u srcu začeo čin vjere i tako postao praocem svih onih koji u Boga Života imaju povjerenja, ali čine ono što Bog traži s povjerenjem - bez provjere. Bogu se vjeruje zato što je Bog i Bogu se biva vjeran zato što je vjernosti dostojan, a on nikada ne ostaje dužan. Zato je Abraham nenadmašiv primjer vjere i najuzvišeniji lik Staroga saveza, koga je Bog ljubio i koji Boga ljubi. Vjera je dakle susret, ali susret predanja.

18. 03. 2001. - 3. korizmena nedjelja*Izl 3,1-8a;13-15; 1 Kor 10,1-6.10-12; Lk 13,1-9***GORUĆI GRM**

Ove nedjelje Crkva nam pred oči stavlja Mojsijev lik. Bog se očitovao Mojsiju kao nazočni. Očitovao mu je svoju volju da oslobodi svoj narod. Bog i nas danas poziva. Imamo nevolja, teškoća. Događaju nam se nesreće. Nije to djelo Božje. Nije to Božja kazna nad onima koji su mu neposlušni. On od nas traži neprestano obraćenje i vjernost. Ako smo tom pozivu vjerni, onda se i Bog uvijek nama iznova očituje kao nazočni. Bog je uvijek tajanstven. Našem umu nedohvatljiv, ali on je uvijek nazočan u povijesti i u narodu koji mu je vjeran. Njega ne možemo nikada posve shvatiti, ali vjerom možemo osjetiti njegovu djelotvornu i spasiteljsku nazočnost. Iz susreta s Božjom prisutnošću, kršćanin neprestano crpi snagu i uvjerenje da je svaki susret upravo novi početak. Zato je i svako predanje Bogu čin obraćenja. Korizma je po vlasteno vrijeme u kojem se ne obračunavamo s Bogom, nego mu vjerujemo i predajemo se njegovoj volji. Njegova prisutnost otkriva se samo u tom činu poslušnosti i predanja i nepokolebive vjere da je u svim, baš u svim situacijama našega života On prisutan. Dakle, korizma je hod u prisutnosti Božjoj. To je obraćenje.

25. 03. 2001. - 4. korizmena nedjelja*Još 5,9a.10-12; 2 Kor 5,17-21; Lk 15,1-3.11-32***VAZMENA GOZBA U OBEĆANOJ ZEMLJI**

Danas nam liturgija govori o prvom vazmu koji se slavio u obećanoj zemlji. Bog je uvijek vjeran svojim obećanjima - on nas vazda vodi k sreći, k novom životu slobode. Sve to nam danas omogućuje Bog po Kristu koji nas oslobađa od grijeha. Nakon četrdeset godina putovanja pustinjom, povijest spasenja se nastavlja s Jošuuom, ulaskom u obećanu zemlju. Hebreji slave vazam kao zahvalu za to konačno ostvarenje obećanja. Biblija i tom zgodom pokazuje povijesnost ljudskog života i daje sigurnost čovjekovom hodu prema budućnosti. Blagovanje je znak zajedništva, a slavljenje uz blagovanje znak je postignute sreće. Svaki put kad se kršćanska zajednica okuplja na liturgiju, pozvana je upravo na taj predah zajedništva za stolom koji prostire Bog. Blagovanje - za nas kršćane - euharistija, najveći je dar susreta i sudjelovanja u Božjem daru, jer nam se ne daje nešto, nego nam se predaje On sam. No, taj čin susreta s njim u gozbi pretpostavlja našu spoznaju o tome tko smo, čiji smo sinovi i, nužno, povratak u kuću Očevu na pomirenje. Kao što je Izraelcima obećana zemlja značila sretnu budućnost, tako je nama Crkva mjesto susreta na kojem se pripremamo za sretnu vječnost.

1. 04. 2001. - 5. korizmena nedjelja*Iz 43,16-21; Fil 3,8-14; Iv 8,1-11***POVRATAK IZ IZGNANSTVA**

Često smo svi zatočnici prošlosti. Ona nas znade sputavati i priječiti nam da se otvorimo budućnosti. Gospodin, kakvog nam prikazuje Biblija, jest Bog živih - On nas vodi budućnosti, pripravlja nam radost koja se sastoji u prijelazu iz smrti grijeha u život. To je bit ovoga vremena u čije slavljenje idemo ovih dana prema vrhuncu. Potrebno je da taj osjećaj za budućnost gajimo u sebi. Istina, temelj vjere je Krist koji je došao u našu povijest i dao joj novi poticaj, ali on nas nikad nije želio zatvoriti u prošlost, nego nas uvijek poziva da na njezinim temeljima izgrađujemo budućnost. Možda kao nikad do sada u povijesti osjećamo tu potrebu otvaranja i hoda naprijed. Za to je neophodno naše zalaganje i naša vjernost Kristu. Svaki put kada je izraelski narod bio u nevolji, kao što je to bio slučaj za vrijeme izgnanstva u Babilonu, Bog mu daje nadu obećavajući mu bolju budućnost. I mi nikad ne smijemo plakati nad sadašnjim trenutkom, već s pouzdanjem gledati naprijed. Sačuvati ono što je bitno - vjernost Bogu i čovjeku - a to ostvarivati u uvijek novim životnim okolnostima.

BISKUPI SRJ AD LIMINA APOSTOLORUM

OČITOVANJE KATOLIČKOG ZAJEDNIŠTVA I VJERNOSTI PETROVU NASLJEDNIKU

“Došli ste u pohod *Ad limina Apostolorum* da bi očitovali svoje katoličko zajedništvo i svoju odanost Petrovu nasljedniku” - tim je riječima Sveti Otac Ivan Pavao II. pozdravio (nad)biskupe Biskupske konferencije SR Jugoslavije (BKSJR), koji su od 12. do 17. veljače 2001. godine bili u pohodu *apostolskim pragovima*.

Još se u prvoj Crkvi običavalo hodočastiti na “pragove apostola”, tj. na grobove sv. Petra i Pavla u Rim. Kanonski propisi danas traže od svakog (nad)biskupa nastanjenog u Europi da pohodi Rim svakih pet godina da bi se pomolio u bazilici dvaju apostola te se osobno susreo s papom i dao detaljno izvješće o stanju u svojoj (nad)biskupiji, usmeno papi i pismeno Konzistorijalnoj kongregaciji. Oni, pak, (nad)biskupi koji se nalaze izvan europskog kontinenta, trebaju obaviti pohod *Ad limina* svakih deset godina, s tim da oni moraju dostaviti pismeno izvješće svakih pet godina.

Kroz ovih tjedan dana naši su se (nad)biskupi sastajali s Konzistorijalnom kongregacijom i Vijećima, te raspravljali o mnogim bitnim temama s kojima se današnja Crkva susreće (unapređenje jedinstva kršćana, dijalog s ostalim religijama, Crkva i kultura, nauk vjere, evangelizacija, laici, obitelji, i dr.).

Predsjednik BKSJR, nadbiskup i metropolita beogradski, **mons. FRANC PERKO**, izrazio je svoju zadivljenost otvorenosti i dobrotom Svetoga Oca koji je (nad)biskupe BKSJR tri puta primio: pojedinačno, zatim na zajedničkom Euharistijskom slavlju, te na zajedničkom ručku. “Pozvao sam Svetoga Oca da, kada to bude moguće, posjeti Beograd i sve naše vjernike katolike. Ne znamo kada će to biti, ali se nadamo da će okolnosti uskoro omogućiti taj posjet” - rekao nam je mons. Perko.

Našega smo biskupa upitali kako im je bilo na audijenciji kod Svetoga Oca. “Na audijenciji Svetoga Oca osjećao sam se veoma ugodno. Naime, nakon pozdrava, pokazao sam mu našu biskupiju na karti i rekao nekoliko općenitih podataka o biskupiji. Tada mi je Sveti Otac postavio svoja pitanja. Prvo

od takvih pitanja je bilo kakav je suživot među narodima koji žive na teritoriji biskupije. Sveti se Otac radovao kad sam mu saopćio svoju konstataciju da je veoma dobar. Nadalje, pitao me je o svećenicima, redovnicima i redovnicama, te nastavio sa sjemeništarima i bogoslovima. Njegova pitanja su bila kratka kao neki podnaslovi (recimo natuknice). Bio je radostan nad onim što je čuo od mene, pa je nastavio s pitanjem o obiteljima. Tu sam iskoristio prigodu da mu malo govorim o pokretima i putovima pojedinih duhovnosti u našoj biskupiji. Postavio je još par pitanja i tako smo stigli do kraja našeg razgovora koji je označio rečenicom: ‘Vidimo se kod ručka!’ Nas četiri biskupa primio je između 11 i 12 sati, 15. veljače, u četvrtak. Bili smo njegovi gosti kod ručka oko 14 sati” - rekao nam je naš biskup, **mons. IVAN PÉNZES**.

Novoimenovanoga beogradskoga nadbiskupa koadjutora **mons. STANISLAVA HOČEVARA** raduje što je Rimski kurija međunarodno zastupljena. “To je velika znakovitost Crkve danas” - kazao je mons. Hočevar te dodao - “Osobito mi je drago da među kardinalima katoličke Crkve ima svjedoka vjere koji su po tamnicama i zatvorima svjedočili pripadnost Kristu i Crkvi.” Posjet *Ad limina* smatra vrlo uspješnim, jer se “svugdje moglo slobodno postaviti pitanja u vezi naše lokalne Crkve”.

Mons. LÁSZLÓ HUZSVÁR, zrenjaninski biskup, *Pohod apostolskim pragovima* smatra očinskom pažnjom Svetoga Oca prema Crkvi u SR Jugoslaviji. Ali, “na ovaj posjet nikako ne gledam kao na administrativnu kontrolu. Naprotiv, došlo je do iskrenih i bratskih izmjena misli u kojima smo se obostrano obogatili” - smatra zrenjaninski biskup.

Za prizrenskoga biskupa, **MARKA SOPIA**, posjet Svetome Ocu predstavlja “doživljaj koji se može jedino osjetiti, teško ga je opisati!” Posjet *Ad limina* smatra od prevelike važnosti za Crkvu na Kosovu i to iz dva razloga: Prvi je “zahvala Svetome Ocu za tolika dobročinstva koja čini za kosovski narod, te preporuka za ubuduće” - pojasnio nam je mons. Sopi, te dodao kako je od

prevelike važnosti što Papa “podržava našu pravednu stvar”.

Barski će nadbiskup, **mons. ZEF GASHI**, dugo pamtiti ovaj susret u Vatikanu. Susret je to “iz kojeg će doći nova nadahnuća na našim poljima rada u novonastalim situacijama. Tako ćemo svoju misiju moći što efikasnije izvršavati.”

Mons. ILJI JANJIĆU, kotorske biskupu, ovo je bio prvi posjet *Ad limina*, te nas je zanimalo kakvi su njegovi dojmovi: “Tu smo osjetili kako se Crkva brine za sve mjesne Crkve preko svojih Kongregacija i Vijeća. Oni su nam davali svoje savjete i obavijestili nas o novim mogućnostima pastoralnog rada, bilo da se radi o Kongregaciji za vjeru, bilo za kler, posvećeni život i dr. Očekivali su također i od nas biskupa da dademo izvještaj s terena. Kulminacija ovog pohoda, za mene osobno, bio je susret sa Svetim Ocem u četiri oka, 15. veljače. Kulminacija je rasla u susretu sa Svetim Ocem na zajedničkoj sv. misi koju smo imali 16. veljače u 8 sati. Tada sam na pliticu stavio sve svoje osobne želje, ali i potrebe svećenika, redovnika, redovnica i Božjeg puka Kotorske biskupije. Nisam zaboravio sjetiti se i duhovnih potreba svoje rodbine, prijatelja i znanaca. Zanimljivo je bilo tadašnje prvo čitanje koje je govorilo o Babilonu i pometnji jezika (v. Post 11, 1-9). Naša BKSJR se sastoji od 7 članova s 4 jezika (2 biskupa Mađara, 2 Slovenca, 2 Albanca i 1 Hrvat). Dakle, što se tiče različitosti jezika, našoj Biskupskoj konferenciji odgovara prvo čitanje. Ali, Isusove riječi Evanđelja, gdje je riječ o odricanju samoga sebe, preuzimanju križa... (v. Mk 8,34-38), kazuje nam da je čovjekov život jedinstven, te ga svi moramo čuvati, a pogotovo mi biskupi smo na to pozvani da bi najprije sačuvali svoj život po Isusu Kristu, a onda i drugima pomogli da sačuvaju svoj život.”

Sudeći prema izjavama i raspoloženjima naših (nad)biskupa, ovaj posjet bio je vrlo plodan. Stoga, našim pastirima želimo da plodove ovoga posjeta što uspješnije ostvare u svojim mjesnim Crkvama.

Marinko Stantić

/Iz pozdrava predsjednika Biskupske konferencije SRJ, MONS. PERKA, papi Ivanu Pavlu II./

- **POZIVAMO VAŠU SVETOST DA POSJETI NAŠU MJESNU CRKVVU**
- **PUNI SMO NADE DA ĆE, PO MOLITVI I POKORI, DOĆI BOLJA VREMENA I ZA NAŠU ZEMLJU**

Vaša Svetosti, predragi Brate u Kristu!

Srdačno Vas pozdravljam u ime biskupa Savezne Republike Jugoslavije.

Zahvaljujem Vam za prijem povodom našeg posjeta *Ad limina Apostolorum*. Izražavamo Vam veliku zahvalnost za Vaše divljenja vrijedno vodstvo kojim ste povelili Crkvu u treći milenij. Sa svojim Enciklikama i Apostolskim pismima dotakli ste sve teološke, moralne i socijalne probleme našeg vremena i tako ste dali neizmjerni doprinos novoj evangelizaciji svijeta i unapređenju civilizacije ljubavi.

Za nas na Balkanu ima veliku važnost Vaše zauzimanje za mir u svijetu i posebno Vaše inicijative za mir u našoj zemlji i jugoistočnoj Europi. To je priznato i u našem društvu, u kojem je prije desetak godina bilo puno napada na Katoličku crkvu, na Svetu stolicu i na Vašu osobu. Hvala Bogu, takvi napadi prestali su posljednjih godina.

U posljednjem Apostolskom pismu Vaša Svetost navela je plodove Velikog jubileja i upravili ste optimistički pogled u budućnost. Naša budućnost je Krist koji nas vodi preko svih današnjih izazova k ispunjenju Božjeg spasenjskog plana. Vaša Svetost poznaje situaciju u našoj zemlji. Mi katolici smo manjina, oko 5% stanovništva (550.000). Katolici pripadaju trima skupinama nacionalnih manjina: Mađari, Hrvati i Albanci, a time se pridružuju i neke etničke manjine...

Svećenika je malo. Samo na Kosovu je mnogo svećeničkih zvanja. S velikim oduševljenjem rade među nama članovi više zajednica posvećenog života. U uvjetima dijaspore, njihov prvenstveni rad je u sabiranju katoličkih zajednica koje su raspršene, a i u svjedočenju katoličke istine među nekatolicima i nevjernicima. Svećenici su radosni da mogu vršiti službu evangelizacije u tako

teškim okolnostima.

Vjerski život u našoj zemlji bio je nekoliko decenija pod pritiskom komunističkog režima, a u posljednjim vremenima pod nacionalističkim pritiskom.

Poslije promjena koje su se izvršile u prošloj godini, mnogi se vraćaju u crkvenu zajednicu. Naši vjernici podnosili su različite poteškoće zbog svoje vjernosti Katoličkoj crkvi. Radujemo se činjenici da mnogi laici sudjeluju sve aktivnije i velikodušno u misiji Crkve.

U zemlji iz koje dolazimo vlada veliko materijalno siromaštvo i, poslije tolikih godina ateizma, veliko duhovno siromaštvo stanovništva.

Veliki dio naših vjernika živi u dijaspori, zato se moramo u našem pastoralnom djelovanju služiti posebnim metodama.

Biskupska Konferencija uvažava nacionalne grupe vjernika i s tog razloga slavili smo i Svetu godinu uglavnom u okviru pojedinih biskupija.

Pošto naša Crkva živi u okolnostima pravoslavne i muslimanske većine, mi smo s velikim nastojanjem radili na promicanju ekumenskog dijaloga sa Srpskom pravoslavnom crkvom i promicanju međureligijskog dijaloga. Istina je da u osnovi nedostaje međusobno povjerenje, posebno povjerenje pravoslavnih prema Katoličkoj crkvi, ali se nadam da ćemo moći u budućnosti sa strp-

ljivošću doći do izvjesne koinonije (zajedništva) između Katoličke i Pravoslavne crkve.

U duhu Vašeg posljednjeg Apostolskog pisma vidimo naše osnovne zadaće za budućnost, i to:

1. Potrebno je produbiti vjeru u duhu Evanđelja kako bismo se odbranili od današnjeg praktičnog materijalizma; s tim u vezi potreban je temeljan rad s obiteljima i priprema za brak, a zatim briga za dobar odgoj mladih.

2. Moramo misliti na bolju pripremu svećenika i drugih pastoralnih djelatnika za evangelizaciju u suvremenom svijetu.

3. Svjesni smo da živimo u okolnostima gdje moramo raditi u ekumenskom duhu, da u prvom redu promičemo jedinstvo kršćana.

4. Na nemirnom tlu Balkana pozvani smo promicati pomirenje i mir i s nadom stvarati kulturu ljubavi.

5. Zbog velikih potreba u kojima se nalazi veliki dio stanovništva, posebno je važno karitativno djelovanje Crkve.

Naši vjernici s nadom očekuju posjet Vaše Svetosti našoj zemlji. Koristim ovu priliku da u ime svih biskupa Jugoslavije pozovem Vašu Svetost da posjeti našu mjesnu Crkvu kada to dopuste okolnosti.

Usprkos neugodnim uspomjenama na iskustva iz prošlosti, imamo čvrsto pouzdanje da će s Božjom pomoću, po pokori i molitvi, doći bolja vremena i za našu zemlju.

Molimo Vas da podijelite svoj apostolski blagoslov nama, našim svećenicima, redovnicima i redovnicama, kao i svim našim vjernicima.

Biskup Ivan pokazuje pektoral, križ koji je primio od Svetoga Oca

GOVOR SVETOG OCA BISKUPIMA JUGOSLAVIJE

u pohodu *Ad limina*, petak 16. veljače 2001.

ZALAGANJE SVIH U DJELU EVANGELIZACIJE

Draga braćo u biskupstvu!

1. "Sam Gospodin Isus Krist i Bog, Otac naš, koji nas uzljubi i po milosti daje trajno ohrabrenje i dobru nadu, neka ohrabri vaša srca i neka ih učvrsti u svakome dobru djelu i riječi" (2 Sol 2,16-17).

Ovim riječima svetoga Pavla upravljenima kršćanima u Solunu, srdačno vas pozdravljam, dragi pastiri Crkve koja je u Saveznoj Republici Jugoslaviji. Došli ste u pohod *Ad limina Apostolorum* da bi očitovali svoje katoličko zajedništvo i svoju odanost Petrovu nasljedniku. Zahvaljujem beogradskome nadbiskupu metropolitu mons. Francu Perku i predsjedniku vaše Biskupske konferencije na ljubaznim riječima koje mi je upravio također u ime svih vas.

Preko vas svoju riječ zahvale upućujem prezbiterima, redovnicima, redovnicama i svima koji s vama surađuju u djelu navještanja Evanđelja. Neka Gospodin sve obilato nagradi kao što je i sam obećao.

Ovih sam se dana mogao sa svakim od vas zadržati u bratskome razgovoru te sam vam zahvalan za riječi nade, koje sam od vas čuo u svezi s Crkvama u kojima Vas je Duh Sveti postavio na čelu da im, kao nasljednici apostola, čuvate poklad vjere (Dj 20,28-31). S vama zajedno upravljam svoju prošnju Ocu, od kojega dolazi svaki dobar dar, svaki savršen poklon (usp. Jk 1,17), da vjerni puk, kojemu ste pastiri, znade iskoristiti svaku prigodu te svjedočiti za Radosnu vijest i donositi obilne plodove svetosti.

Budite pozorni i gledajte kamo puše Duh Sveti

2. Susret s vama omogućio mi je da se osobno uvjerim kako je velika vaša revnost i vaša spremnost kojom nastojite pružati prikladan odgovor na dušobrižničke zahtjeve sadašnjega trenutka. Potičem vas da, ne gledajući na trud i žrtve, zajedno sa svojim prezbiterima hrabro nastavite ispunjati zadaću služenja narodu Božjemu koji živi u vašim krajevima. Iz dna srca želim da novo političko ozračje nastalo tijekom zadnjih mjeseci otvori nove obzore i pruži nove mogućnosti za redovito djelovanje katoličkih zajednica u zemlji.

Nek vam neprestano u vašemu služenju uzor bude Dobri Pastir, Krist

Gospodin. Kada vam se učini da će vaš trud možda biti uzaludan, poslušajte Učitelja koji i vama ponavlja: "Izvezi na pučinu i bacite mreže za lov." Vaš odgovor neka tada bude poput onoga Petrova: "Učitelju, svu noć smo se trudili i ništa ne ulovismo, ali na tvoju riječ bacit ću mrežu" (Lk 5,4-5).

Budite pozorni i gledajte kamo puše Duh Sveti te se sa svojim biskupijskim zajednicama prepustite Njegovu vodstvu. On ne prestaje poticati i obilato dijeliti darove zajednicama i vjernicima pojedinačno. Neće vam tada nedostajati ni apostolska smjelost, ni proročka dalekovidnost, ni mudrost prijeko potrebna da bi bili učitelji života i pastiri puni gorljivosti za povjereno vam stado.

Na budućnost gledamo s pouzdanjem, jer je i ona rasvijetljena Evanđeljem

Sav se narod Božji mora osjećati dužnim da se zajedno s vama zauzeto zalaže u radu u doista velikome djelu evangelizacije

3. Živimo u povijesnom trenutku koji obiluje svjetlima i sjenama. Prekoračivši preko praga novoga tisućljeća, na obzorjima se Crkve pojavio novi odsjek puta kojim valja ići s misionskom smjelošću. Na budućnost gledamo s pouzdanjem, jer je i ona rasvijetljena Evanđeljem, koje je "snaga Božja na spasenje svakomu tko vjeruje" (Rim 1,16). Upravo je na nama, Kristovim učenicima, da tu poruku svjetlom ispunjenu širimo među ljudima, u obiteljima i u svemu ljudskome rodu trećega tisućljeća.

Raznolikost prilika u kojima se nalazi svaka vaša pojedina biskupijska zajednica ne dopušta, nažalost, da za sva područja - što bi samo po sebi bilo naravno - izradite zajedničke nacrtje djelovanja. To vas, međutim, ne smije priječiti da međusobno razmjenjujete iskustva i da jedni drugima pomažete, polazeći od stvarnosti koje su vam zajedničke. Nastojte usklađivati svoje napore, ujedinjujući nakane i izbjegavajući rasipanje sredstava koja su vam na raspolaganju i snaga koje vaše biskupijske zajednice posjeduju. Sebi ćete time omogućiti da više pridonosite sve većemu poletu nove evangelizacije te da za nju pobudite zani-

manje kod muževa i žena svih životnih dobi, obitelji, župa. Sav se narod Božji - prezbiteri, redovnici i redovnice, i vjernici svjetovnjaci - mora osjećati dužnim da se zajedno s vama zauzeto zalaže u radu u doista velikome djelu evangelizacije. Svaki je vjernik po krštenju pozvan da u Crkvi pruža vlastiti doprinos svojstven životnome staležu u kojemu se nalazi.

Navještanje će biti uspjelije ako bude praćeno svjedočenjem dosljednoga življenja i vjernosti Kristu

Biti čovjek znači nezaobilazno živjeti u određenoj kulturi

4. Navještanje će evanđelja biti uspjelije ako, što je i dužnost, bude praćeno svjedočenjem dosljednoga življenja i vjernosti Kristu, te traženjem i usvajanjem dušobrižničkih načina i oblika kojima se može prikladno odgovarati na izazove našega doba. Neka zbog toga dušobrižničke djelatnosti budu usredotočene na to da kod vjernika pobuđuju vjerno prianjanje uz Krista i njegovo evanđelje. Tako će dušobrižničko zalaganje uroditi obilnim plodovima ako ono bude uporno isticalo središnjost riječi Božje i životnu važnost sakramenata. To je put rasta u vjeri, nadi i ljubavi; to je put svetosti za kojom svaki kršćanin mora svakodnevno težiti.

Žurnost evangelizacije zahtijeva stalnu skrb za naobrazbu pripravnika za svećeničku službu i posvećeni život. Potrebna je isto tako i trajna naobrazba klera što se tiče teologije, bogoštovlja i dušobrižništva. Sve to istodobno valja pratiti posebno revnom dušobrižničkom skrbi za zvanja, poduprtom stalnom molitvom, koja će zahvatiti cijelu crkvenu zajednicu i prožimati je osjećajem odgovornosti za zvanja.

Za promicanje vjerskoga života u zemlji u kojoj živite i djelujete mogu vam svakako koristiti vrednovanje zdrave pučke pobožnosti, pučke misije i sva tradicionalna pastoralna sredstva kojima valja dodati i ona koja odgovaraju suvremenim zahtjevima, uključujući tu i upotrebu sredstava društvenoga pripočavanja. Znajte se, u svjetlu riječi Božje i crkvenoga Učiteljstva, koristiti iskustvima iz prošlosti i novim mogućnostima navještanja spasenja.

Osim toga, valja voditi računa o potrebi ucjepljenja evanđelja u kulturnu stvarnost svakodnevnoga života, kako bi se oni koji prihvaćaju evanđelje zalagali za izgradnju civilizacije ljubavi i mira.

Bit će to također doprinos razvoju same kulture i njezinu stalnome napretku. Naime, "kultura je vjerodostojan izraz čovjeka i njegova povijesnoga ostvarenja... Biti čovjek znači nezaobilazno živjeti u određenoj kulturi" (*Poruka za Svjetski dan mira 2001*, br. 4-5).

Poznate su mi dramatične prilike u kojima su se vaša pučanstva nalazila u minulome razdoblju. Vi ste me sada upoznali s najnovijim razvojem teškoga stanja, koje i dalje traje, a posebno o nastavku političkih i društvenih napetosti što prijete opasnošću da se rasplamsaju u nove sukobe. Hrabrite svoje vjernike da ne popuste napasti utoka nasilju.

Svim se silama zalažite za ekumenski dijalog, kako bi se nastavio hod prema potpunom jedinstvu Kristovih učenika

5. Časna braćo u biskupstvu! Ostanite međusobno združeni, zajedno sa svojim zajednicama budite jedno srce i jedna duša, ustrajući u apostolskome nauku, u zajedništvu, u lomljenju kruha i u molitvi (usp. Dj 2,42; 4,32). Unatoč teškoćama, svim se silama zalažite za ekumenski dijalog, kako bi se nastavio hod prema potpunome jedinstvu Kristovih učenika. Sam je Krist s nama i daje nam Duha Svetoga, da nas privede k jedinstvu za koje je On molio Oca (usp. Iv 17,20-21) prije nego li je "po svojoj vlastitoj krvi jednom zauvijek ušao u Svetinju i našao nam otkupljenje" (Heb 9,12).

Put do jedinstva vodi također preko praštanja od srca i iskrenoga pomirenja. Idući tim putem otvorit će se prolaz do toliko potrebnoga jedinstva Kristovih učenika i pripravit će se budućnost mira i napretka za sve.

"Da budu jedno, te svijet uzvjeruje" (Iv 17,21). Jedinstvo kršćana je Božji dar, koji zahtijeva velikodušno i bezuvjetno zalaganje: "Kristova nas molitva podsjeća da je taj dar potrebno prihvatiti te ga uvijek sve više i više razvijati... Pouzdanje da se također u povijesti može ostvariti potpuno i vidljivo zajedništvo svih kršćana počiva na Isusovoj molitvi, a ne na našim sposobnostima" (Apostolska poslanica *Nuovo millennio ineunte*, br. 48).

Jamčim vam stalni spomen u svojoj molitvi i od srca vas blagoslivljem

6. Tješi nas sigurnost da će Bog učiniti da ono što je svatko od vas posijao uzraste (usp. 1 Kor 3,5-6) te će ljudska očekivanja nadmašiti preko svake mjere.

Vas, vaše prezbitere i đakone, zajedno s redovnicima, redovnicama i vjericima svjetovnjacima vaših Crkvi povjeravam majčinskoj zaštiti Majke Otkupiteljeve. Neka vam Ona, Marija, zora novih vremena, isprosi dar vjernosti primljenome poslanju, smjelost da nastavite revno navještanje evanđelja i radost svjedočenja za Krista.

Jamčim vam stalni spomen u svojoj molitvi i od srca vas blagoslivljem.

U SOMBORSKOJ ŽUPI SV. KRIŽA

BLAGOSLOVLJEN GOSPIN KIP

Na blagdan Gospe Lurdske, 11. veljače, na večernjoj sv. misi župnik **Lazar Novaković** je blagoslovio Gospin kip u kućnoj kapelici župe sv. Križa. Povijest kipa je kratka ali zanimljiva.

Prilikom rušenja jedne stare kuće u Somboru u "mobi" su bili i vjernici naše župe. Na tavanu je pronađen Gospin kip okružen paučinom, sav u prljavštini. Bilo im je žao razbiti ga u temelj nove kuće pa su ga donijeli na župu. Kip je osvežen novim bojama, dobio je svoje postolje i mjesto u kapelici.

Hvala obitelji Kovač, Racić i Rapić na lijepom daru a vjerujemo da nas Marijin zagovor uvijek prati.

Zlata Lacić

SVEĆENICI POD OKRILJEM SLUGE BOŽJEGA O. GERARDA

U ponedjeljak 26. veljače 2001. godine u somborskom karmelićanskom samostanu održan je Dan svećenika Subotičke biskupije. Usprkos snježnom nevremenu, na ovaj susret okupilo se četrdesetak svećenika. Susret je započeo klanjanjem u crkvi, a potom je prior karmelićanskog samostana o. **Mato Miloš** održao predavanje na temu "Koncilski lik svećenika". On je vrlo sadržajno i prikladno prikazao kakav bi trebao biti svećenik o kojem u brojnim svojim dokumentima govori II. vatikanski sabor. "Koncilski lik svećenika je

doista svećenik za treće tisućljeće kršćanstva", istakao je predavač. Slično predavanje trebao je održati **mr. Szungyi Lázsló**, župnik iz Temerina, on on zbog snježnih nanosa nije uspio stići do Sombora.

Poslije predavanja i razgovora o izloženoj temi svećenici su

se ponovno okupili u crkvi na molitvu i sakrament sv. ispovijedi. U podne je bila sv. misa koju je predvodio biskup **mons. Ivan Pénez**. On je u svojoj propovijedi govorio svećenicima o svom susretu sa sv. Ocem te o pohodu biskupa SRJ *Ad limina*. Na kraju sv. mise biskup i svećenici su se okupili na grobu Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića gdje je biskup predmolio molitvu za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Poslije sv. mise svećenici su nastavili druženje za bratskim stolom. Bio je ovo treći predkorizmeni susret svećenika Subotičke biskupije pod okriljem Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića. /A. A./

U SUBOTICI JE PO 150. PUT ODRŽANA POBOŽNOST PREČISTOM SRCU MARIJINU

Počelo je 1851. godine

Poznati subotički kapelan **Tormásy Gábor** objavio je 1883. godine svoju knjigu *"Povijest glavne subotičke rimokatoličke župe"* u kojoj stoji: "1851. godine je u Subotici osnovana Molitvena bratovština Neoskvrnenog Srca Blažene Djevice Marije. Svrha: moliti za obraćenje grešnika. Gradska vjernička publika ju je izuzetno dobro prihvatila. To dokazuje i ona značajna zaklada, koju su osnovali članovi bratovštine, da bi se za sva vremena, svake godine mogle obdržavati po dvije molitvene osmine. U smislu te zaklade vjernici mađarskog jezika se okupljaju u tjednu uoči nedjelje sedamdesetnice i u narednom tjednu na jutarnju svetu misu i na večernju pobožnost. Za vjernike dalmatinskoga jezika se na isti način započinje takva pobožnost na blagdan Imena Marijina i traje također osam dana." Pobožnost je zaživjela za župnika **Czorda Béle** koji je u crkvi svete Terezije župnikovao od 1832. godine do svoje smrti, 1854. O njemu je spomenuti pisac **Tormásy Gábor** napisao: "Bio je dobra srca. Volio je ljude, društvo i zabavu, ali nije bio dosta oprezan, a nije bio ni tako gorljiv kao njegovi predhodnici..." Gradsko ga je vijeće tri puta optuživalo pred nadbiskupom. Ipak je župnik **Czorda Béla** bio jedan od najvećih subotičkih župnika. On je u južnom dijelu Subotice 1841. godine osnovao župu svetoga Roka i župu svetoga Jurja. Kad su Subotičani osnovali svoju borbenu jedinicu 1849. godine, pratio je svoje župljane kao duhovnik do Zmajeva. Da za svoga župnikovanja ništa drugo nije učinio, zaista je velik župnik i radi dvije, danas već 160 godina stare subotičke župe, ali i radi pobožnosti koja neprekinuto traje stoljeće i pol.

Društvo za borbu protiv psovke

Godine 1869. osnovao je dopuštenjem nadbiskupa Subotičanin **Tome Bedžula** "Društvo za borbu protiv psovke". Premda danas nema ni Czordine bratovštine ni Bedžulinog društva, ostala je pobožnost duboko ukorijenjena u srca Subotičana.

Traje i danas

Ta 150-godišnja duhovna obnova je dobila novo, duhovnije ruho 1960. godine kad ju je obnovio tadašnji katedralni župnik i biskup, blage uspomene **Matija Zvekanović**. Od tih godina pobožnost se obavlja uoči svetkovine Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije na hrvatskom, i uoči spomendana lurdskih ukazanja Gospinih na mađarskom jeziku.

Segedinski biskup u Subotici

Suboticu je 11. veljače 2001. godine pohodio segedinsko-čanadski biskup **dr. Gyulai Endre**. U subotičkoj katedrali bazilici svete Terezije služio je svečanu svetu misu, propovijedao i posvetio Suboticu i Subotičku biskupiju Prečistom Srcu Marijinom. Susjedni biskup nam je došao na poziv našeg biskupa Ivana, koji je tih dana bio otputovao u posjet na grobove svetih Apostola i u posjet Svetome Ocu. Na svetoj misi je bio generalni vikar **mons. Bela Stantić**, biskupski vikar **mons. RehákJózsef**, nekoliko svećenika i subotički đakoni **Sótanyi** i **Karó**. Pjevao je katedralni zbor Svete Terezije pod ravnanjem **mons. Josipa Miocsa**. U prepunoj katedrali gosta je pozdravio katedralni župnik, **mons. Stjepan Beretić**. U ime Pastoralnoga vijeća gospođa **Irena Fátyol** predala je sa svojim sinom **Borisom** i djevojčicom **Bojanom** dragom gostu uz cvijeće i pri-

godne darove. Nazočni vjernici su dobili spomen-sličice u spomen te 150-godišnje pobožnosti.

Preostaje nam još proslava istoga jubileja na hrvatskom jeziku od 29. studenog do 8. prosinca 2001. godine.

Stjepan Beretić

U FRANJEVAČKOJ CRKVI ZAVRŠENA DEVETNICA GOSPI LURDSKOJ

I ove je godine od 2. do 11. veljače, u subotičkoj franjevačkoj crkvi održana tradicionalna devetnica u čast Gospi Lurdskoj. Svaku večer u 17 sati bila je krunica a zatim sv. misa s prigodnom propovijedi. Propovjednici su bili **o. Bernardin Vizsmeg**, karmelićanin, i **Josip Pekanović**, župnik, obojica iz Sombora.

Svaku večer na ovu devetnicu okupljao se lijepi broj vjernika iz cijeloga grada, a podijeljeno je 2500 pričesti.

Devetnica u franjevačkoj crkvi uvijek završava procesijom sa svijećama

U okviru devetnice svečano je proslavljen i blagdan **bl. Alojzija Stepinca**. Na proslavu ovoga blagdana svake godine okuplja se sve više vjernika, a u misi su sudjelovali gotovo svi svećenici Hrvati iz grada, pa i okolice. Prigodnu propovijed održao je **Josip Pekanović** koji je, govoreći o Mariji Majci Crkve, istakao kako je blaženi kardinal Stepinac osobito štovao Mariju i njoj se utjecao u zaštitu uvijek, a osobito u vrijeme progona.

Blagdan **bl. Alojzija Stepinca** proslavljen je svečano i u drugim hrvatskim župama Subotičke biskupije.

U nedjelju, na završetku devetnice, svečanu sv. misu predvodio je **mons. Đuro Gašparović**, pomoćni biskup đakovački i srijemski i vikar za Srijem. S njim je u koncelebraciji bio somborski dekan **Josip Pekanović**, gvardijan **o. Andrija Matić** te još desetak svećenika i redovnika.

U svojoj propovijedi biskup Gašparović je govorio o Bogu koji uvijek traži paloga čovjeka. Tako je učinio nekoć u raj, činio je to tijekom cijele povijesti čovječanstva a traži ga i danas. "Traži ga zato jer ga neizmerno ljubi. Nikada nije odustao od svoga spasenjskog nauma. Uvijek želi spasiti i usrećiti čovjeka. U središtu toga nauma je utjelovljeni Bog, Isus Krist koji nam je došao po Bezgrešnoj Djevici Mariji. Nju danas slavimo kao Gospu Lurdsku. U Lurdu se Gospa očitovala kao Bezgrešno začecé. Ona nam je uzor kako na ljubav Božju odgovoriti ljubavlju i kako Gospodinu ostati vjeran do kraja. Ona je naša zagovornica i pomoćnica, a isto tako i zdravlje bolesnih, o čemu Lurd svjedoči na poseban način", rekao je biskup Gašparović i potaknuo prisutne da u sv. misi na poseban način mole za sve bolesnike, jer je blagdan Gospe Lurdske i svjetski dan bolesnika!

/A. A./

TRIBINA U SOMBORU

OBITELJ U BIBLIJI I CRKVENIM DOKUMENTIMA

Prva ovogodišnja tribina u župi sv. Križa u Somboru održana je 18. veljače. Predavač je bio vlč. **Josip Kujundžić**, župnik iz Vajske i Bođana, a govorio je na temu "Obitelj u Bibliji i crkvenim dokumentima".

U svom izlaganju vlč. Kujundžić je naglasio važnost i dostojanstvo obitelji koja je već "zapisana" u Božjem promislu a možemo je naći na prvim stranicama Biblije. Sam Božji sin, Isus, rodio se, rastao, radio i odgajao u obitelji.

Obitelj mora biti mjesto molitve, razgovora, odgoja, razumijevanja. O tome je predavač govorio iskustveno jer i on potječe iz mnogobrojne obitelji.

Nakon predavanja razvila se diskusija u kojoj su i mladi sudjelovali svojim pitanjima.

Zlata Lacić

U ŽUPI SV. JURJA ODRŽANA

TRIBINA O TRIBINAMA

U petak 12. veljače održana je tribina s naslovom naše tribine - prošle i buduće. Na tribini je sudjelovalo tridesetak vjernika koji su izrekli svoje dojmove o održanim tribinama, a također su govorili o čemu bi htjeli slušati na narednim tribinama. Istaknuto je da su tribine korisne i da doprinose boljem upoznavanju Boga, vjere i Crkve, a isto tako su prilika za međusobno upoznavanje i druženje. Dogovorili smo se da tijekom korizme tribine budu nešto češće, to jest, svakoga petka u 20 sati. Na ovim tribinama će se govoriti o povijesti Crkve u drugom tisućljeću s različitih gledišta: ekumenskom, moralnom, sakramentalnom itd. Ove tribine bi bile ujedno spojene i s vjeronaukom za mlade.

Pozivamo sve zainteresirane da nam se pridruže i tako što bolje iskoristimo ovo milosno korizmeno vrijeme.

B. R.

O gostovanju HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta

I U MOSLAVINI "PROTIV ZABORAVA"

Od 16. do 18. veljače najprije u Zagrebu u sklopu "Šokačkog sijela", a potom dvodnevno u Kutini (80 km istočno od hrvatske metropole) na priredbi "Bunjevci Moslavini" gostovalo je i ostavilo trajan dojam HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta.

Društvo je plesom, svirkom te uvijek aktualnim radovima iz slame pokazalo kako se vjerno tradiciji živi "tamo na sjeveru Bačke". Tavankučani su najprije stvaralačku ljepotu unijeli u prostor Galerije Muzeja Moslavine u Kutini, pokazavši izložbom rad "Slamarki divojki", kako je i naziv filma **Ive Škrabala**, koji je bio nazočan ovom kutinskom trenutku. O načinu izrade i dometima tog stvaralaštva sve do "slamnate krune" predane

papi Pavlu VI. govorila je **Jozefina Skenderović**. Tom prigodom predstavljena je, dan nakon zagrebačke promocije, knjiga "Protiv zaborava" o 50-godišnjem radu HKPD "Matija Gubec" uz riječ i njezina autora **Nace Zelića**. Posebno srdačan pozdrav Tavankučanima uputila je kutinska gradonačelnica **Velimira Toth Prosoli**. Bogat cjelovečernji folklorni program društvo je izvelo u Repušnici. To su bili gosti poznatog KUD-a tog moslavačkog sela. Našli smo budućeg suradnika i pučko stvaralaštvo Hrvata ima svoju budućnost, rekao je u zahvali **Branko Horvat**, predsjednik društva iz Tavankuta. Boravak u Moslavini, za koji je zaslužan nekadašnji predsjednik Društva a danas Kutinčanin **Pere Skenderović**, završen je nedjeljom sv. misom u poznatoj baroknoj crkvi sv. Marije Snježne u Kutini. Uz misna čitanja mladih Tavankučanki, euharistijsko slavlje ispunili su i glazbenom izvedbom **Pere** (glasovir) i **Dragana Ištvančić** (solistica).

Organizatori boravka u Moslavini bili su Matica hrvatska i Muzej Moslavine iz Kutine, te KUD "Repušnica" iz Repušnice.

D. Pasarić

U SUBOTICI I SOMBORU PROMOCIJE KNJIGE
LAZARA NOVAKOVIĆA

PISMO(A) ISUSU

Knjiga somborskog župnika **Lazara Novakovića** "Pismo(a) Isusu" prije mjesec dana pojavila se u nakladi Izdavačkog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" u Subotici.

Ova nevelika knjiga meditacija predstavljena je najprije subotičkoj publici u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Roka u Subotici u utorak 13. veljače, pred više od stotinu sudionika koji su pokazali veliki interes za ovaj autorov prvijenac.

O knjizi su govorili **mons. Stjepan Beretić**, katedralni župnik, **Milovan Miković**, književnik, **Andrija Anišić**, pročelnik Izdavačkog odjela

Instituta te autor **Lazar Novaković**.

Meditacije "Čovjek" i "Pohvala majki Koci" pročitala je **Željka Zelić**, a program je vodila **Mirjana Brčić Kostić**.

Autoru je mjesto ove promocije posebno drago jer je to njegova rodna župa.

Dvorana KUD-a "Vladimir Nazor" u Somboru bila je u utorak 20. veljače mjesto drugog susreta pisca s publikom.

Već uobičajeno punu dvoranu pozdravio je predsjednik KUD-a "Vladimir Nazor" **Alojzije Firanj**, a voditeljica **Ivana Medved** je zatim riječ dala gostima. O knjizi je najprije govorila **s. Blaženka Rudić**, dominikanka iz Subotice, zanimljivo je zatim nastavio **Đurica Pardon**, župnik iz Batine, a službeni dio završio je **Andrija Anišić**, pročelnik Izdavačkog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović". O početku pisanja i nastanku knjige na kraju je govorio autor zahvalivši ujedno **Rozmari Mik** koja je svojim grafikama ilustrirala knjigu.

Želja je izdavača da se pripremi i drugo izdanje budući da knjiga više i nema. Svaka je od njih već našla svog čitaoca.

Promociju knjige u Somboru uljepšali su mladi tamburaši i pjevači župe Presvetog Trojstva.

Katarina Čeliković

POSTHUMNA IZLOŽBA CECILIJE MILANKOVIĆ
U GRADSKOJ BIBLIOTECI

SLIKE MI ŽIVOT ZNAČE

- Ovu izložbu priređujemo u čast Ceciliji Milanković, predsjednici Likovnog odjela "Dr. Vinko Perčić" - počela je uvodno slovo **Viktorija Grunčić**, predsjednica Matice hrvatske Subotica, na otvaranju izložbe 12. veljače u galeriji Gradske biblioteke.

Cecilija Milanković nije doživjela ovu svoju 10. po redu samostalnu izložbu. Prije dva mjeseca "miljenice srca" njenog koje joj "život znače", kako se u pjesmi obratila svojim slikama, započele su svoj novi život, bez autora.

Umjetnica je "cijeli život provela uz crtanje. Bavila se grafikom, crtajući portrete i ruke, a zatim su izvor i inspiracija bili poezija, muzika, njeni snovi. Privlačila ju je ljepota prirode, salaši, djevojke u bunjevačkim nošnjama - nastavila je Viktorija Grunčić. Bila je član Uredničkog vijeća katoličkog lista "Zvonik" za koji je crtala vinjete, a ilustrirala je i dvije knjige poezije.

Početak 90-tih slikarica je potresena kad je počeo rat i tada je progovorila djelima "koja su bila revolt na sve ono što me okružuje", kako je sama zapisala. Više nije mogla slikati tugu, već maslačke. Upravo oni su njen najčešći motiv i na slikama koje su izložene na izložbi.

O 28 izloženih slika u tehnici suhog pastela govorio je i **Mile Tasić** u ime domaćina, Gradske biblioteke.

- Ne treba biti stručan da bi se osetila lepota ovih slika. Leonardo je rekao da onaj ko nema dar od Boga ne može slikati. Cecilija je imala dar od Boga da ljubav prenese na slike. Sama je rekla da joj je najdraža izložba na Radničkom univerzitetu 1990. zbog nje same i onoga ko je otvorio. Bio je to moj kolega Slavko Matković. Osnovni motiv Cecilijinih slika, prisutan na svim ovim slikama je maslačak koji je simbol rasejanja, večnosti. Plavetnilo i nežna lilava boja, boja ljubavi, utkane su u sve njeve slike. Samouki slikari uspeju da sačuvaju nešto što se na akademiji izgubi, a to je uspela Cecilija Milanković. Ona je samo-svojna i prepoznatljiva slikarka, duboko iskrena u svojim izrazima i, dozvolite mi da citiram svog kolegu, "lepota ovih slika zrači i govori sama za sebe" - zaključio je Tasić.

Otvarajući izložbu organizator Viktorija Grunčić je po želji Cecilijine sestre Matilke otpjevala "Falu" uz pratnju tamburaškog ansambla "Hajo" stavljajući tako i slike u onu atmosferu koju je umjetnica voljela.

Cecilija Milanković je slikala 30 godina i bila članica nekoliko likovnih sekcija, među ostalim HKPD "Matija Gubec", "HKC "Bunjevačko kolo", zatim Kluba slikara i vajara "Veljko Vlahović" pri Radničkom univerzitetu u Subotici. Dobila je i nekoliko priznanja za svoj likovni rad, a sama izdvaja "Pohvalnicu" Veća saveza sindikata opštine Subotica te dvije zlatne medalje 1989. godine, Saveza udruženja kolekcionara Vojvodine povodom XVIII. Međunarodne izložbe kolekcionarstva u Novom Sadu i povodom "Mirk-a" u Debeljači.

Njene se slike danas nalaze širom svijeta, od Subotice, Zagreba, Beča, Pariza, gradova u Mađarskoj do daleke Kanade.

Prijatelj ove umjetnice i sam slikar i likovni pedagog Stipan Šabić je ovako ocijenio Cecilijino slikarstvo:

- Cecilija Milanković je po mom mišljenju jedan od najboljih slikara koje je dala Subotica. Ona je stigla od nature do apstrakcije jednim dugim i samoprijegornim procesom.

Ova posthumna, retrospektivna izložba može se pogledati u galeriji Gradske biblioteke do 22. veljače.

Katarina Čeliković

GOSTI IZ ZAGREBA ODRŽALI PREDAVANJE
I PREDSTAVU NA TEMU

DJEČJA KNJIŽEVNOST I IGRA JEZIKOM

Na poziv Hrvatskog akademskog društva u Subotici je u dvodnevnoj posjeti, 16. i 17. veljače, boravio bračni par **Zalar** iz Zagreba s kulturno-prosvjetnim programom koji je sastavljen od predavanja i predstave.

U petak 16. veljače **mr. Dijana Zalar**, profesorica na Učiteljskoj akademiji u Zagrebu, održala je u Plavoj vijećnici subotičke Gradske kuće predavanje pod nazivom "**Hrvatska dječja književnost i igra jezikom**". Ona je opisala globalnu dječju književnu scenu u posljednjih desetak godina i istaknula da je 1995. godine Hrvatska postala članicom IBBI-a (Međunarodnog vijeća za dječju knjigu) što je od velike važnosti za sve one koji se bave dječjom književnošću. U prvi plan izbili su romani, a pojavili su se manji izdavači koji publiciraju popularne romane, ali i lektirna izdanja koja se najviše kupuju.

Poezija je 70-tih godina doživjela transformaciju, postala je više humoristična i više se igra jezikom. Tako sada ona ispunjava tri funkcije: ispunjava djetetov prirodni osjećaj za ritam, djeca uživaju u rimi i okreće se svim djetetovim osjetilima. Smijeh i igra jednako su važni, a u dječjoj književnosti nema više tabu tema. **Mr. Dijana Zalar** je na doista zanimljiv način pokazala kako danas zvuči poezija u Hrvatskoj pa su mnogi od dvadesetak prisutnih pokazali interes za suvremenu poeziju. Moderator na ovom susretu bio je **mr. Josip Buljovčić**.

Gošća nije došla praznih ruku. U poklon je donijela knjige, slikovnice i školske listove zahvaljujući velikom razumijevanju "Kašmir-prometa", "Golden-marketinga" i "Školske knjige".

Istoga dana prijepodne **Hrvoje Zalar** odigrao je predstavu "Pavao i njegov glavao" pred mnogobrojnom publikom u "Dečjem pozorištu", a poslijepodne u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo". U subotu su predstavu vidjela djeca u župi sv. Roka, a nakon toga i djeca u Tavankutu.

Predavanje, predstava sastavljena od poezije i poklonjene knjige čine projekat koji na najbolji način popularizira dječju knjigu, ali i hrvatski jezik što je i bio cilj ove posjete. Uz očigledan uspjeh i predstave i predavanja progovorile su i emocije jer je nedostatak suvremene hrvatske književnosti, napose dječje, ali i izmjene iskustava zaista velik. Izražena je velika spremnost Zagrepčana da na svim razinama pokrenu inicijativu za suradnjom, a Subotičani već čekaju prve pozitivne pomake. Knjige i susreti su najbolji učitelji jezika i čuvanja jezičnog blaga.

Katarina Čeliković

MLADI IZ SELENČE U MUŽLJI

Naši putevi su se spojili na zajedničkom putovanju za Novu godinu u Barcelonu. To su bili počeci našeg poznanstva ali mi smo htjeli da se to poznanstvo proširi i nastavi...

Došli smo na ideju da posjetimo mlade iz Mužlje. Oda- brali smo dan kad je don Stojan slavio imendan. Bila je subo- ta. Mala grupa od 15-tero veselih ljudi krenula je na susret u Mužlju. Dočekali su nas mladi. Na početku susreta molitva na tezeovski način - na tri jezika. Poslije toga slijedila je imen- danska proslava. Uz pjesme, igre mladi su se zabavljali. I ovaj dio susreta je bio dobro organiziran. Najprije su mladi govo- rili o svom angažiranju župi, izmijenjena su iskustva. U zabavnom dijelu mladi iz Mužlje i Selenče naizmjenično su predstavljali igre. U ovom dijelu atmosfera je dostigla svoj maksimum. Bilo je smijeha, radosti i zadovoljstva, sve ono za čime mladi čeznu... Ostaje nam želja da se ovakvi susreti nas- tave.

Maria Lojdl

NA SUBOTIČKOJ TELEVIZIJI

TV TJEDNIK NA HRVATSKOM JEZIKU

U ponedjeljak 13. veljače subotička televizija započela je emitiranje polsatnog programa na hrvatskom jeziku pod nazi- vom "TV TJEDNIK". Emisija će imati informativno-zabavni karakter i govorit će o životu u gradu i općini kao i o životu Hrvata u Vojvodini.

Emisiju za sada uređuju **Dušica Jurić, Zvonimir Suda- rević, Josip Stantić i Zlatko Romić.**

Program na hrvatskom jeziku bit će svakog ponedjeljka od 18 do 18,30 sati. Ovo je tek druga emisija u Vojvodini na elektronskim medijima. Naime, pred nešto više od dvije godine na Radio Subotici započelo je emitiranje jednosatnog programa na hrvatskom jeziku od ponedjeljka do petka od 19 do 20 sati. /Zv/

PIŠU NAM DJECA IZ SELENČE

DON BOSCOVA ZABAVA

Spomendan sv. Ivana Bosca slavimo 31. siječnja (janu- ara). On je bio veoma dobar. Jako je volio djecu i mlade a oso- bito one koji su bili napušteni i nisu imali krov nad glavom.

Mi djeca u Selenči svake godine na njegov spomendan organiziramo, kako je već godinama zovemo, "Don Boscovu zabavu". Ove godine smo je pripremili u nedjelju 4. februara. Započeli smo je poslijepodne igrama. U 15 sati smo imali svoju "dječju misu" na kojoj smo molili dragoga Boga da blagoslovi sve salezijance po cijelom svijetu, jer se oni jako brinu o djeci, i da blagoslovi i naš Oratorij gdje tako rado dolazimo i družimo se. Poslije sv. mise zbog lijepog vremena proveli smo još dugo vremena na dvorištu u raznim zan- imljivim igrama koje su pripremile naša "teta" Kristina i ani- matorice. Kada se smračilo, ušli smo u sobu i gledali film "Život našeg dragog prijatelja don Bosca", koji je bio jako lijep. Poslije toga je slijedio Kviz.

Nakon toga bila je nagradna igra našeg dječjeg lista "Svetielko". Na kraju je svaki dobio srce i zaplesali smo. Susret smo završili molitvom zahvale i radosni se vratili svo- jim kućama.

Sv. Ivana Bosca nećemo nikada zaboraviti jer nas on uči kako ljubiti Isusa, i uvijek ćemo priređivati ovakve zabave jer se djeca tomu jako vesele.

Oriana Molnarova, IV a

U JUGOSLAVIJI SALEZIJANCI PROSLAVILI

DAN SV. IVANA BOSKA

Salezijanci, duhovni si- novi sv. Ivana Boska (1816- 1888) su 31. siječnja u Jugo- slaviji svečano proslavili dan SVOG OSNIVAČA.

Sv. Ivan Bosko je jedan od najvećih odgajatelja mla- deži prošloga stoljeća a Cr- kva ga je proglasila "OCEM I UČITELJEM MLADEŽI". On je osnovao dvije redov- ničke zajednice: Salezijance i časne sestre Kćeri Marije Pomoćnice, koje nastavljaju njegov odgajateljski rad. Da- nas red broji oko 17.000 članova, isto toliko i časne sestre.

Na Balkanu su počeli s radom prije Drugog svjetskog rata u Uroševcu (vodili su malo sjemenište). Kasnije se njihov rad proširio na Prištinu, Niš, Bor, Zaječar, Leskovac, Aleksinac, Ravnju Reku, Kragujevac, Beograd, Mužlju, Podgoricu, Nikšić. Za to vrijeme su sagradili pet novih crkava i to u Beogradu, Mužlji, Prištini, Podgorici i Nikšiću. U tim krajevi- ma djeluju i danas.

Najsvečanije je dan ovog sveca proslavljen u **Beogradu** u župi sv. Josipa Radnika, koju vode salezijanci od njezinog osnivanja 1965. godine. Sv. misu je predvodio salezijanski beogradski nadbiskup koadjutor **msgr. Stanislav Hočevar**, na veliku radost svih prijatelja don Boska.

Salezijanac je i barski nadbiskup **msgr. Zef Gashi**. On je predvodio slavlje u **Podgorici** s još dva biskupa. A u Mužlji je sv. misu s 22 svećenika slavio zrenjaninski biskup **msgr. László Huzsvár**.

Nadbiskup koadjutor je u crkvenom dvorištu blagoslovio lijepi "jubilejski" križ od mramora pored kojeg se i pravo- slavni prolaznici rado zaustave i poklone. Tako ovaj križ po- lako postaje simbol jedinstva u ovoj sredini.

Ciril Zajec, salezijanac

Dragi Andrija,

Pročitala sam vijest o "Zvonikovim danima". Podu- pirem Vaš rad, čestitam na hrabrosti i nadam se da će ta inicijativa donijeti ploda. Ni kod nas materijalno stanje nije najbolje, a katolički tisak ima strahovito malu na- kladu koje i dalje opada. No, ako postoji način da Vam mi odavde, kao Društvo ili kao IKA, pomognemo, javite nam.

Suzana Vrhovski, Informativna katolička agencija /IKA/

"ZVONIKOVI DANI" - HKC "Bunjevačko kolo"

10. 03. 2001. u 19 sati

Predstava "Bać Bonine miškulancije"
u izvođenju HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta

+ MARIJA KOPILOVIĆ rod. Tikvicki

U subotu, 3. ožujka 2001. godine Gospodin je s ovoga svijeta pozvao k sebi majku našeg svećenika Andrije Kopilovića.

Marija je rođena na Ljutovu, 4. 01. 1917. godine od oca Bariše Tikvickog i majke Ane Mamužić. Od 1937. do 1992. godine živjela je u braku s Lukom Kopilovićem, s kojim je imala tri sina: Mirka, Andriju i njegovog blizanca Adama, koji je preminuo neposredno po rođenju. Život joj je protekao u molitvi i radu. Iskusila je ona sa svojim mužem i "gastarbajterski" kruh.

Pokop ove mile pokojnice bio je na subotičkom Bajskom groblju, iz Peić kapele, 5. ožujka. Sprovodne obrede predvodio je biskup Ivan Pénzes u zajedništvu s tridesetak svećenika, subotičkih redovnica i mnoštva Božjeg naroda. Prigodnu propovijed održao je Andrija Anišić, župnik župe sv. Roka. On je između ostalog rekao:

"Znakovita je bila i pobožna smrt ove žene. Umrkla je na prvu subotu, dan koji je na poseban način posvećen Gospi, koju je ona jako voljela i uvijek jako štivala. Za svoga života imala je milost hodočastiti u 24 marijanska svetišta u Europi, a u Aljmaš i Mariju Bistricu hodočastila je svake godine, dok je mogla. S krunicom u ruci, svaki dan je u molitvi obišla sva ta svetišta i obraćala se Gospi u svojim molitvama, moleći njezin zagovor za svoje potrebe, za potrebe svoje obitelji a napose za svog sina svećenika, kojeg je posebno voljela i kojega je brižno pratila kroz cijeli njegov svećenički život i u svim njegovim svećeničkim dužnostima...

Otišla je ova draga pokojnica s ovoga svijeta u subotu u 15 sati, u sat u koji je i Gospodin izdahnuo. Dok je umirala, kraj nje su bile časne sestre, prijatelji, gvardijan o. Andrija Matić, te njezin sin svećenik. Okrijepljena sakramentom bolesničkog pomazanja, s upaljenom svijećom u ruci, s rukom u ruci sina svećenika pošla je s ovoga svijeta uz molitvene preporuke umirućih.

Ova je pokojnica svojim životom posvjedočila da je doista nitko i ništa ne može "rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu". Imala je i ona svojih poteškoća i svojih boli, svojih životnih križeva. Sve je to još više učvršćivalo njezinu vjeru, nadu i ljubav. Ni pomisao na smrt nije ju plašila... Vjerujemo da će iskusiti istinitost Isusove želje i molitve koji je i za nju a i za sve nas u jednom trenutku svog ovozemaljskog života molio ovako: 'Oče, hoću da i oni koje si mi dao budu gdje sam ja, neka gledaju moju slavu...'

Mnoštvo ljudi na molitvenom bdjenju u nedjelju, na sprovodu kao i na misi zadušnici za ovu pokojnicu svjedoče da je ova žena bila velika po svojoj dobroti i vjeri, ali prije svega jer je Crkvi darovala svoga sina Andriju. Doista, mnogi su došli tih dana plakati s njim, tješiti ga i moliti za njegovu pokojnu majku. Veličina roditelja očituje se u njihovoj djeci!

Za ovom milom pokojnicom plaču i nadaju se ponovnom susretu s njom u vječnosti njezini najmiliji:

svećenik **Andrija; Mirko** sa suprugom **Katom**

Unučad: **Ivica** sa suprugom **Marijom, Mirko** sa suprugom **Snežanom;**

Praunučad: **Zvonko, Marijan, Andrej i Petar** te sestre **Tilka, Ruža i Giza** s obiteljima

Sv. misa na šest tjedana za ovu pokojnicu bit će u crkvi Marije Majke Crkve u Aleksandrovu 21. 04. 2001. godine u 9 sati

Uredništvo "Zvonika" svom revnom članu izražava iskrenu sućut!

A.A.

+ MARKO FORGIĆ

U nedjelju, 25. veljače 2001. god. u noći u 1,50 sati, u 76. godini života, primivši sakramente svete Pričesti i bolesničkog pomazanja, preselio se u vječnost Marko Forgić, uzoran vjernik, plemenit čovjek, nježan suprug i dobar otac našeg svećenika.

Marko je rođen 16. lipnja 1925. godine u Bačkom Monoštoru od oca Marina i majke Marije Kovač u brojnoj, siromašnoj ali ponosnoj obitelji.

Sakrament svete ženidbe sklopio je 5. travnja 1948. god. s Evom Bešlin. Rodilo im se dvoje muške djece. Prvi sin je umro odmah nakon rođenja. Drugi sin, koji je dobio ime po ocu, Marko, preboljevši, kao dijete, nekoliko teških oboljenja, postao je svećenik. Premda im je želja bila da imaju brojniju obitelj, Božja providnost je odlučila drugačije.

Kao mladića zatekao ga je II. svjetski rat. U eksploziji mine ranjen je u vrat i skoro je poginuo. Čudom se spasio ali od tog trenutka je sve slabije čuo. Otvorena rana na peti kroz nekoliko desetljeća mu je zadavala jaku bol. Pored svega toga nikad se nije tužio na poteškoće. Vedra i vesela narav ga nije nikada napuštala. Bio je nasmijan i uvijek spreman na šalu. Snagu je crpio iz vjere. Na misu je išao redovito svake nedjelje i blagdana. Pričest mu je bila okrepa za svakodnevni život. Dok je sa svojom suprugom boravio na župi, uz sina svećenika, sveta misa i sveta Pričest su mu bile svakidašnja hrana.

Kad mu je sin svećenik dobio župu 1979. godine, preselio se sa svojom suprugom k njemu i služio Bogu na njemu jedan novi način. Bio je na radost župniku i župljanima. Šest godina je bio u Maloj Bosni a šest godina u Sonti, do 1991. godine kad se vraća sa suprugom Evom nazad u Monoštor gdje je proživio svoje zadnje dane. Sahranjen je 26. veljače 2001. godine a sprovod i sprovodnu misu, uz trinaesticu svećenika, predvodio je biskup dr. Ivan Pénzes. Nadahnutu propovijed održao je mr. Andrija Kopilović, župnik subotičke župe Marija Majka Crkve. Unatoč velikoj hladnoći i snijegu, na oproštaj od ovog dragog pokojnika okupio se velik broj vjernika iz B. Monoštora a došli su ga ispratiti na vječni počinak i prijatelji iz Subotice, Sonte i Sombora.

I ovom prilikom supruga **Eva** i sin svećenik, **Marko**, zahvaljuju se svima onima koji su došli na ispraćaj dragog i dobrog supruga i oca a ujedno i svima onima koji su ga preporučili Ocu nebeskom u svojim molitvama.

Svom članu iskrenu sućut izražava Uredništvo "Zvonika".

A. A.

U 66. godini, nakon kratke i teške bolesti, okrijepljena sv. sakramentima, preminula je u Gospodinu

ANASTAZIJA STANTIĆ r. Skenderović (1935-2001)

Naša mama, svekrva, majka i sestra pokopana je 13. II. na Bajskom groblju, a sprovodne obrede vodio je župnik, mons. Stjepan Beretić. Njegove riječi utjehe, prijatelja i svećenika, duboko smo pohranili u svoja srca.

"Ne može se ne zaplakati nad mrtvom majkom. Ne može a da duša ne boli kad ovo 66 godina staro zrno Isusovo pada u zemlju. Proplakat će svatko tko voli svjetlo, tko voli ljubav, svatko tko voli život. Majka Stana je voljela i voli život.

Cijelog je života sebe darivala. Roditeljima, mužu, djeci, i unučadi i Crkvi. To je mama čiji je cijeli život bio kao Materice. Na Materice je jabuku darivala, a cijeloga je života darivala sebe samu."

S dubokim bolom, ali s vjerom u Uskrsnuće i ponovni susret milu pokojnicu oplakuju: sin **Petar** i snaha **Gordana**, kćerka **Marga** i zet **Marinko**, kćerka **Roza**, kćerka **Marina** i zet **Luka**, unučad **Đurdica, Josip, Marija, Jelena, Karolina, Filip, Mirela** i **Iva**, braća **Antun** i **Aleksandar** s obiteljima.

18. ožujka

Sveti Ćiril Jeruzalemski

(* oko 313. + 387.)

- Svjedok vjere i vjerske prakse ● nenadmašni učitelj katekumena ● s trideset godina postao svećenik ●
- s 33 godine postao jeruzalemski biskup ● od 35 godina službe 16 proveo u izgnanstvu ●
- piše i dokazuje da je: Duh Sveti pravi Bog, ● da je sveta misa žrtva, ●
- da su krst, potvrda i euharistija prvi sakramenti ● napisao je prokatehezu i 18 kateheza svojim katekumenima ●
- napisao je 5 kateheza koje je održao novokrštenicima u vazmenom tjednu ●

Korizma krštenja i pokore

U mnogim se župama cijele Crkve okupljaju još nekršteni ljudi i simpatizeri Gospodina Isusa i njegove Crkve. Neki se od njih raduju što će se u vazmenoj noći roditi na novi život, što će biti pomazani pečatom dara Duha i što će prvi put okusiti slatki kruh života. U korizmenim nedjeljama Crkva obnavlja svoje krsno opredjeljenje za Boga. U korizmi nas i katekumene Bog zove da budemo plodni djelima ljubavi. Svake godine tako ulazimo u četrdeset dana svjetla, oproštenja, preobrazbe, ljubavi, i na krštenju započetog novoga života. Nema ljubavi bez žrtve. Gospodin je četrdeset dana postio. I mi ćemo pokušati izdržati post, oživljenu molitvu, živahniju pobožnost, samoodricanje, vjernije obavljanje svojih obveza, nemrs. Sve to prihvaćamo da dušu omekšamo i vjeru u uskrsnuće učvrstimo. Vjerujemo da post, žrtva, molitva i rad, da dobrotvorna ljubav donosi plodove dobra za sve ljude.

Učitelj katekumena

Sveti Ćiril Jeruzalemski je uzor vjeroučitelja koji pripremaju nekrštene ljude za ulazak u Isusovo Kraljevstvo. Dobro je što nam je naša Crkva sačuvala čak i ono prvo predavanje kojim je sveti Ćiril otvorio niz neposrednih priprema za krštenje. Kandidate za krštenje okupljao je sveti Ćiril u crkvi Isusovoga groba u Jeruzalemu. Čak 18 njegovih korizmenih kateheza se sačuvalo do naših dana. Te su riječi svetoga biskupa Ćirila oduševljavale, uvjeravale u 4. stoljeću, a djeluju i na suvremene katekumene. Već tada su se katekumeni krstili na Veliku subotu, u vazmenom bdjenju. U prvom uskrsnom tjednu su se novokrštenici okupljali oko svetoga Ćirila da ih uvede u svete sakramente još bolje. I od tih njegovih predavanja (mistagoške kateheze) sačuvano je 5, koje je preradio jedan od njegovih nasljednika.

Tko je sveti Ćiril?

Rođen je oko 313. godine od kršćanskih roditelja. U Antiohiji je vrlo marljivo studirao Sveto pismo i bogoslovne

znanosti. Za svećenika je zaređen u Jeruzalemu. Bilo mu je više od 30 godina. Novozaređeni svećenik je dobio zadaću da za krštenje pripravlja katekumene. Bilo su mu 33 godine kad je postao jeruzalemski biskup. Njegov biskup posvetitelj je bio sklon arijevsom krivovjerju. Nadao se da će i mladoga biskupa

Ćirila pridobiti za krivovjerje. Godine 357., za vrijeme strašne gladi, sveti je Ćiril raspredao dragocjeno crkveno posuđe da svojim sugrađanima kupi hranu. Za vrijeme Ćirilovog biskupovanja zloglasni rimski car Julijan otpadnik pokušavao je ponovno podići razrušeni jeruzalemski hram da dokaže da Isus nije bio u pravu kad je prorekao propast hrama. Vremena kad je sveti Ćiril pisao i stvarao nisu bila vremena mira. Tri puta su ga prognali arijanski krivovjerci. Sudjelovao je 381. godine na Carigradskom drugom općem Saboru. Sveti Ćiril Jeruzalemski je najizvrsniji učitelj svoga doba o božanstvu Duha Svetoga. Kristalno jasno je učio o žrtvenom karakteru Euharistije. Nedostižni su njegovi tekstovi o trima sakramentima kršćanske inicijacije: krsu, potvrdi i euharistiji.

Neka se naši katekumeni i svi oni koji ih okružuju obrate za pomoć tako oduševljenom vjeroučitelju i svjedoku Isusa uskrsloga.

Sveti Ćiril Jeruzalemski katekumenima (i svim kćerima i sinovima Crkve)

Počnite pokorom prati svoje haljine...

O sinci pravde, poslušajte Ivana koji potiče i govori: Ispravite put Gospodnji! Uklonite sve zapreke i prepreke da pravim putem možete ići u život vječni. Puni žive vjere očistite svoje duše kao posude i pripravite ih za primanje Duha Svetoga! Počnite pokorom prati svoje haljine da budete čisti kad vas Zaručnik pozove u svoje odaje.

Zaručnik, naime, zove svakoga bez razlike, jer je velikodušan i vrlo milostiv. Jaki glas njegovih glasnika sve okuplja, a onda odjeljuje one koji ulaze na svadbu. A svadba namenuje krštenje.

Neka se ne dogodi da itko od onih koji su se odazvali čuje ovu riječ: Prijatelju, kako si ovamo ušao bez svadbene odjeće?

O, kad bi svima vama bilo dano čuti: Dobro, slugo dobri i vjerni! Bio si vjeran u malim stvarima, postavit ću te nad mnogima. Uđi u veselje svoga Gospodara!

Ne najbjele haljine već pobožnost čiste savjesti

Neka nitko od svih vas nema na duši bilo kakvu ljagu, nabor ili nešto slično! Ne kažem vam, prije nego stečete milost. Ta kako bih, kad ste tek pozvani na oproštenje grijeha? Nego vam velim da savjest na sebi ne bi imala ništa za osudu kada se milost bude davala, pa da tako sudjeluje kod učinka milosti.

Braćo, doista je to velika stvar, i pristupite k njoj s posebnom pažnjom! Neka se svaki od vas pojavi pred Bogom, uz kojega su bezbrojne čete anđela. Duh će Sveti zapečatiti vaše duše, vi ćete biti izabrani u vojsku velikoga kralja! Stoga budite pripralni i opremljeni! Ne oblačite najbjele haljine nego imajte pobožnost čiste savjesti.

Iz knjige Josipa Antolovića, *Duhovni velikani, I. dio, Zagreb, 1998, Sveti Ćiril Jeruzalemski, biskup i crkveni naučitelj, str. 243-244.*

U mjesecu ožujku slave imendan:

1. Albin, Jadranka, 2. Lucije, Iskra, Čedomil, 3. Marina, 4. Kazimir, Kazo, Miro, 5. Teofil, Bogoljub, 6. Marcijan, Viktor, Zvezdana, 7. Perpetua, Felicita, 8. Ivan, Ivša, Boško, 9. Franciska, Franjka, Fanika, 10. Emil, 11. Firmin, Tvrtko, 12. Maksimilijan, Teofan, 13. Kristina, Rozalija, Ratka, 14. Matilda, Miljana, 15. Longin, Veljko, Vjekoslava, 16. Herbert, Agapit, Smiljan, Hrvoje, 17. Patrik, Domagoj, Hrvatini, 18. Ćiril, Cvjetan, 19. Josip, Josipa, Jozefina, 20. Niceta, Dionizije, Vladislav, 21. Vesna, 22. Jaroslav, Lea, 23. Oton, Pelagije, Dražen, 24. Latin, Simeon, Javorka, 25. Marija, Maja, 26. Emanuel, Montan, Goran, Maksima, 27. Lidija, Lada, 28. Priska, Sonja, Nada, 29. Jona, 30. Kvirin, Viktor, Vlatko, 31. Benjamin, Amos, Ljubomir, Ljubo.

ULOMCI IZ PISANE RIJEČI SB O. GERARDA

Uvodna misao

U "Zvoniku" su do sada obrađivane razne teme kršćanskog duhovnog života na temelju vlastoručnih zapisa o. Gerarda. Želja nam je da nam na ovim stranicama "Zvonika" o. Gerard sam neposredno govori po svojim vlastoručnim zapisima. Držimo da je to jedan od prikladnih oblika neposrednog komuniciranja s o. Gerardom te da će biti poticajno i učinkovito u osobnom duhovnom životu čitateljstva.

Počet ćemo objavljivanjem ulomaka iz Gerardovog rukopisa koji nosi naslov "Blago duše". Rukopis je napisan vlastitom rukom našega Sluge Božjega godine 1926.

Ulomci iz rukopisa

Blago duše je svaka dobra misao,
svaki dobar govor,
svako dobro djelo.

Da sam drvo, želio bih da kipar
od mene oblikuje kip
kako bih bio istesan za sveti kip.
Za sveti kip me teše
pobijedena napast,
teše me onaj tko me
u strpljivosti vježba.
Svaki koji me teše
meni je prijatelj.

Dokle god u duši ima gada grijeha,
Bog njome ne vlada
i gadan joj je posao.
Kada se duša od gada grijeha očisti
tada o njoj Bog brigu vodi.
Duša je tada kao malo dijete
u materinom krilu: kreće se
onako kako se majka kreće.

Sveto Trojstvo je gnijezdo
u kojem se izlegla
ptičica naša dušica.
Sv. Trojstvo je voćka,
pod koju kad putnik sjedne
ne može se nagledati
njezine ljepote,
ne može se nauživati
njezine hladovine.
Ne može se nasititi
njezinim voćem.

U nebo se penjemo
kao po ljestvama
koje imaju puno stepenica,
koje su sad hrapave
sad opet prljave.
Stepenice se ne smiju preskakati
jer se može pasti i vrat slomiti.
Moramo se penjati
stepenicama žalosti i radosti.

Naša je riječ često puta prazna
ali je Božja puna sadržaja
i puna ljubavi.
Budimo trajno ovisni o Božjoj riječi
kako bi nam život
bio pun sadržaja.

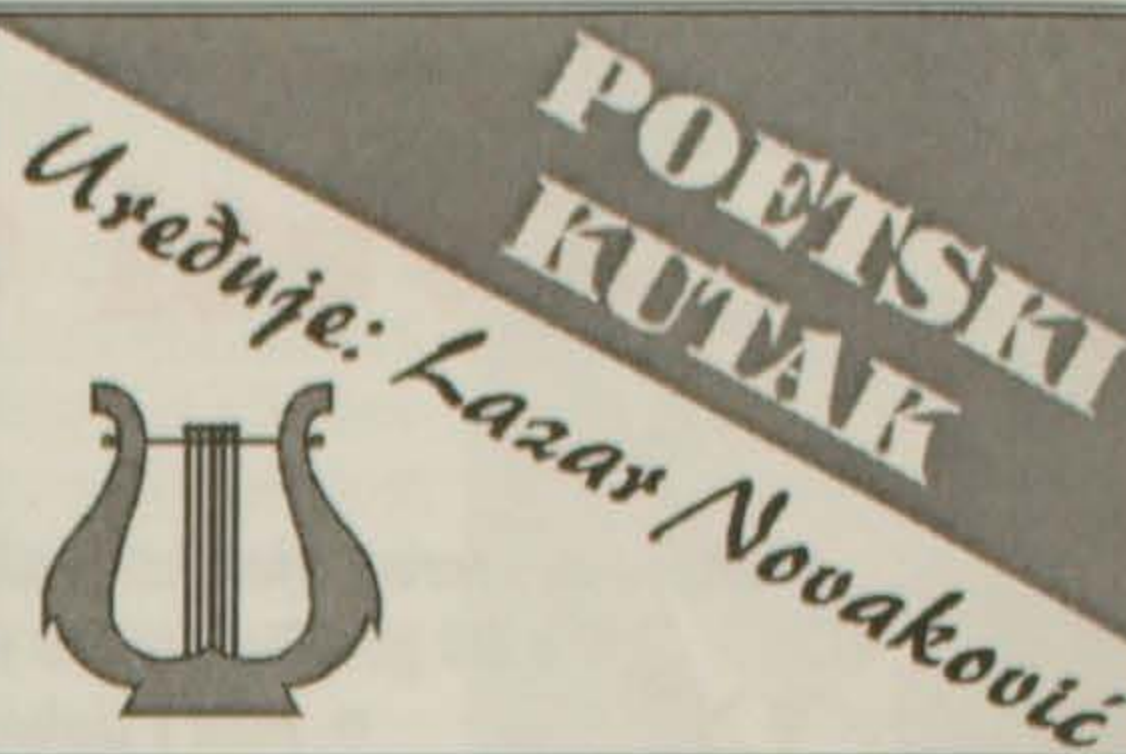
Kao što vrijedne pčele lete
po cvijeću a onda od cvijeća
prave slatki med,
tako čini i vrijedna
duša po onome
što dobra vidi i čuje.

Ništa nečisto
ne može uzići na nebo.
Isus ne želi
da imamo samo čiste ruke,
nego želi da imamo i čisto srce
kako bi u nebo stigli.

Pazimo na bijele ruže:
na čistoću duše,
pazimo i na crvene
od ljubavi rumene.

Naša duša neka bude zlatan kalež.
Očistimo taj kalež
dobrom ispovijedi.
U taj će kalež Isus
uliti milost otkupljenja.
Mi pletemo vijence
kada u milosti živimo.
Kada se u napasti borimo,
kalež svjetlamo.
Kada junački trpimo,
kapi Isusove krvi u dušu padaju
kao drago kamenje.
Kada kalež duše bude sasvim lijep,
Isus će ga sam uzeti u ruke
i odletjeti s njim u nebo:
jesti, piti, uživati naša dobra djela.

Priredio: Ante Stantić

Vlado Lončar je rođen 13. kolovoza 1944. u Vinjanima, kod Posušja. Osnovnu školu završava u rodnom mjestu, a gimnaziju u Dubrovniku. Teologiju studira u Visokom, Sarajevu i u Trentu (Italija).

Kao svećenik - franjevac, djelovao je u Drinovcima, Rakitinu, Mostaru i Širokom Brijegu.

Pjesmama i člancima se javlja u raznim listovima. Zbirka pjesama *Žedna zemlja* objavljena mu je u Splitu 1995.

MILOST

**Gospodin mi dade milost
Te iskoračih iz tame
U svjetlost...**

**Dade mi radost
Da svoju mladost
Stavim u sjenu
Asiškoga sveca.**

**Gospodin mi dade svjetlost
Te upoznah grijeha oprost
I snagu da se s grijehom borim
I tako za smrt
Dozorim.**

Vlado Lončar

Čovjek stavljen u vrt ove zemlje

Svečani ritam stvaranja iznenada se prekida! Formula: "i reče Bog, neka bude ... i bi tako ..." prekida se. Šesti je dan, životinje su pozvane u život. Pozvane su isto onako kao i sve ostalo: "neka bude - i bi tako". Ali dan još nije završio. Verifikacija je učinjena: "I vidje Bog da je dobro!", ali dan još nije gotov. U taj šesti dan stvaranja nešto će se posebno dogoditi: čovjek!

Pisac nam u 1. glavi Knjige postanka (rr. 26-31) opisuje stvaranje čovjeka. Ništa nije kao prije. Čovjek nije stvoren i pozvan jednostavno s riječima "neka bude". Da li se to kvalitativno nešto novo događa? Životinje su toga šestog dana stvorene. Ali kao da Bog s tim danom nije zadovoljan. One jesu dobre, i on vidi da je sve to dobro, ali još nešto nedostaje. Nema bića kojemu bi se on mogao obratiti, nema bića koje bi njemu moglo govoriti i odgovoriti. Na zemlji se mora pojaviti i zaživjeti biće koje će sva ta divna djela stvaranja moći prepoznati. A da bi se to moglo dogoditi, Bog mu nešto svojega mora dati. Bog je pred odlukom! I donosi je:

"Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična, da bude gospodar ribama morskim, pticama nebeskim i stoci - svoj zemlji - i svim gmizavcima što puze po zemlji!" (r. 26)

Odluka proizlazi iz punine Božjega bića: "načinimo". Božji angažman se povećava. Dok je za sva stvorenja bila dovoljna njegova riječ "neka bude", ovdje, kad je riječ o čovjeku, Bog je posebno zaposlen. On želi "načiniti" (hebr. 'asah). Ali glagol "načiniti" u hebrejskom (a Stari je zavjet napisan na hebrejskom!) nosi sa sobom još jedno značenje. On pretpostavlja prethodnu materiju! Za razliku od glagola stvoriti (hebr. bara') u smislu "proizvesti iz ničega", bez prethodne materije, glagol "načiniti" pretpostavlja prethodnu materiju. Čovjek će, znači, biti sazdan od prethodne materije (drugi izvještaj o stvaranju u Post 2 reći će da je to "prah zemaljski"). Osim toga, ne smijemo smetnuti s uma da je čovjek pozvan i "načinjen" istoga dana kada su stvorene životinje - šestog dana. Tako i čovjek i životinje dijele isti dan stvaranja. Očito je pisac želio staviti u razmišljanje vezu čo-

vjeka i životinja koja se ne smije smetnuti s uma! Možda bi upravo ovdje evolucija našla svoje uporište.

Zar je to čovjek? Ne, još nije sve rečeno o čovjeku. Ovo je jedan njegov dio. Onaj koji ga povezuje s ostalim stvorenjem. Ali čovjek će biti nešto više, on će od Stvoritelja primiti nešto što će ga uzdinuti nad sve stvoreno! On je zamišljen i ostvaren kao "slika i sličnost" Božja. Premda među bibličarima i teolozima do današnjega dana postoje rasprave i nedoumice što bi to točno bilo i na što se to u čovjeku odnosi (razum, sloboda, duhovnost...), činjenica je da je čovjek obdaren slikom i sličnošću s Bogom i to je drugi dio njegova bića po kojem se on izdiže nad sva druga stvorenja. Zato će čovjek biti "gospodar", on će "vladati nad" svim što je stvoreno. Ova sveukupnost stvorenoga izriče se u tri razine: **u vodi, na zemlji i u zraku.**

Čovjeku će biti podijeljena i posebna zadaća "da vlada". Izraz u hebrejskom izvorniku primjenjuje se na kraljeve ali ne u smislu tiranskog podvrgavanja već brige za dobro onih koji su mu povjereni. Čovjek time prima na sebe odgovornost za sve stvoreno. Ljudsko dostojanstvo i odgovornost su nerazdvojivi! Čovjeku je, dakle, povjerena briga oko dobra

svega stvorenog.

Već ovdje, a vidjet ćemo to i kasnije, možemo vidjeti utemeljenje odgovornosti prema prirodi koja se naziva ekologija. Čovjek se ne može, dosljedno tome, samoživo ponašati. On nosi odgovornost za prirodu. Ne smije je uništavati, rušiti, djelovati protiv njezinih zakona već na njezino unapređivanje!

Biblijska sekvenca o pozivu čovjeka (r. 26) ima dva dijela: 1. odluku i plan s čovjekom i 2. izvršenje odluke i povjeravanje zadaće (r. 27-30). Ovaj drugi dio pisac iznosi ovako:

"Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih."

Povjeravanje zadaće zbiva se blagoslovom kojim Bog blagoslivlja čovjeka:

"Plodite se i množite i napunite zemlju i sebi je podložite. Vladajte ribama u moru i pticama u zraku i svim živim stvorovima što puze po zemlji!" Tu je i dodatak koji se odnosi na čovjekovu hranu. No pogledajmo bolje samo izvršenje. Dogodilo se nešto nenadano i nenajavljeno. U odluci se spominje "čovjek" (hebr. adam) u jednini a u izvršenju iz te jednine izrastaju "muško i žensko stvori ih". Odakle sada to? Da li je Stvoritelj onda stvorio dva čovjeka? Ne, nego samo jednog! Tek muškarac i žena zajedno čine potpuno biće čovjeka. No o tome drugi puta!

(U sljedećem nastavku:
Biće čovjeka i njegovo okruženje)

Biblija danas

Godišnja pretplata iznosi 12 DM
Informacije: Tadej Vojnović, Cara Dušana 4, Novi Sad
tel: 064 117 18 88

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

Datum polaska - 27. svibnja 2001.
Datum povratka - 3. lipnja 2001.
Cijena: 308 USA\$ + 417 USA\$ što je ukupno 725 USA\$. Od toga se prva svota uplaćuje odmah, a druga u Izraelu.
Datum prijavljivanja: do 15. 04. 2001. ili dok se ne popuni grupa (40 osoba).
Prijaviti se na adresu:
Tadej Vojnović,
21000 Novi Sad, Cara Dušana 4
ili na telefon 064 117 18 88.

UNIVERZALNOST ILI KATOLICITET JEDNOG BOŽJEG NARODA

"U novi Božji narod pozvani su svi ljudi. Stoga se ovaj narod koji ostaje jedan jedini, ima širiti po svem svijetu i kroz sva vremena da se ispunjava naum Boga koji je na početku stvorio jednu ljudsku naravu te odlučio skupiti u jedno svoju djecu koja se bijahu raspršila (usp. Iv 11,52). Radi toga je Bog poslao svoga Sina, postavio ga za baštinika svega (usp. Heb 1,2), da bude Učitelj, Kralj i Svećenik svih, Glava novog i sveopćeg naroda djece Božje. U tu svrhu poslao je Bog napokon Duha Sina svoga, koji je Gospodin i Životvorac te je za cijelu Crkvu, za pojedine i sve vjernike počelo okupljanja i jedinstva u nauci apostola i zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama (usp. Dj 2,42)." (LG 13,1)

Ovim koncilskim tekstom otvaramo temu o sveopćenitosti ili katolicitetu Crkve, koja ga posjeduje kao dar i sredstvo za izvršavanje svoga poslanja u svijetu. Nažalost, Crkva je povijesnim hodom razdijeljena, pa i rascjepkana, gdje mnoštvo denominacija crkvenih zajednica, svaka za sebe, tvrdi da je ona "prava". Koncil ističe jedinstvo, svetost, apostolsku nasljednost i katolicitet Crkve, kao biljege koji rese Kristovu Crkvu, iz kojeg nauka proizlazi da je najviše "prava" Crkva ona kršćanska zajednica koja u najvišem stupnju posjeduje te kvalitete. Bog želi da se svi ljudi spase. To Bog čini po svome Sinu Isusu Kristu, jedinome Spasitelju ljudi, po Duhu Svetom. Iz gore navedenog koncilskog teksta iščitajmo tri bitne stvari:

a) Krist je sabiratelj sve djece Božje i Glava novog naroda

b) Duh Kristov je počelo jedinstva i zajedništva

c) Snagom Krista Glave i Duha Životvorca Crkva je jedna i sveopća.

a) Krist sabiratelj sve djece Božje i Glava novog naroda

Sav ljudski rod potječe od Boga Stvoritelja. Nažalost, grijehom praroditelja, Adama i Eve, ljudi su se udaljili od Boga svoga Stvoritelja, a onda i od samih sebe. U svojoj neizmjerljivoj ljubavi Bog Otac "u punini vremena" šalje svoga Sina da ljude grijehom zahvaćene ponovno vrati Bogu i jedne drugima. To je Sin izveo svojom mukom, smrću na križu umrijevši za narod, "ali ne samo za narod nego i zato da raspršene Božje sinove skupi u jedno" (Iv 11,50-52), i svojim slavim uskrsnućem te slanjem Duha Svetoga na prvu Crkvu. Tako je Isus, poslušan Ocu do smrti na križu, sabrao u jedno raspršenu ljudsku obitelj i one koje Bog zove da budu na poseban način djeca Božja (usp. Iv 12,32; 10,17; 17,20-21). Za Ivana apostola raspršena djeca Božja nisu samo Židovi, nego svi ljudi. Isus je umro za novu obitelj ljudskog roda, za novi narod Božji. Stoga je uskrsnuli Krist **Učitelj** koji objavljuje Oca, **Svećenik** koji prinosi samoga sebe kao žrtvu, **Kralj** koji uvodi u kraljevstvo nebesko one koji mu slobodno pristupaju, **Glava** od koje živi čitavi organizam. Isus je jedan, otvoren za svakoga. On čini Crkvu jednom i sveopćom.

b) Duh Kristov, počelo jedinstva i zajedništva

Koncilski tekst ističe svojstva Duha Svetoga, kako to mi svake nedjelje i svetkovina u Vjerovanju ispovijedamo. Duh Sveti je Gospodin i Životvorac, iste biti s Ocem i Sinom. On je dah kojim Svemogućí Bog održava na životu sve ljude, osobito u prijateljstvu sa sobom. Bog je svoj dah na početku stvaranja udahnuo u čovjeka i čovjek je postao živo biće, na sliku Božju. Tim dahom Bog održava sva živa bića na zemlji i tako obnavlja lice zemlje (usp. Ps 104,27-30). Duh Sveti je počelo okupljanja, jedinstva, zajedništva i ustrajnosti u apostolskoj nauci Crkve (usp. Dj 2,42-47). Isti Gospodin i njegov Duh čine Crkvu jednom i sveopćom.

c) Snagom Krista Glave i Duha Životvorca Crkva je jedna i sveopća

Koncilski tekst nadalje ističe da današnji Božji narod, sabran iz mnogih naroda svijeta, može biti jedan i sveopći zahvaljujući Isusu Kristu koji mu je Glava, zahvaljujući Duhu koji ga oživljava. Krist je postavio vidljivo vodstvo Crkve, hijerarhiju, koja proizlazi iz jedinstva s Kristom i njegovim Duhom, zato ju trebamo prihvatiti. Vanjski oblici i obredi kojima se Crkva služi odraz su toga unutrašnjeg i duhovnog jedinstva, koje nije nametnuto silom niti ljudskom vještinom. Radi se dakle o sveopćenitosti u jedinstvu vjere, sakramenata, služenja i autoriteta.

Mato Miloš, OCD

U ŽUPI SV. ROKA ZAVRŠENA DUHOVNA OBNOVA

ŽIVOT U DUHU

Seminar "Život u Duhu", koji je započeo krajem prošle godine, završio je nakon devet tjedana 15. veljače svečanom sv. misom u crkvi sv. Roka. Seminar je pohađalo pedesetero ljudi svih dobi u čemu se očitovalo pravo bogatstvo, napose u razmjeni kršćanskih iskustava.

Ove specifične duhovne vježbe imaju za cilj produbiti duhovni život, potaknuti na svakodnevno razmatranje Božje riječi i molitvu, te uz pomoć Duha Svetoga iskusiti dublji i obnovljeni kršćanski život u životu s braćom i sestrama. U svom duhovnom rastu u ovim vježbama došlo se do životne ispovijedi koja je označila prekretnicu u životu, do pisanja pisma Isusu u kojem se s povjerenjem sve predalo u Njegove ruke. Najdublje proživljeno iskustvo bila je molitva za svakoga osobno i molitva Duhu Svetom za jakost, zdravlje, utjehu...

Uz predavanje, pjesmu i molitvu, rad u grupi bio je prava duhovna oaza. Tu su se izmjenjivala iskustva, učila se zajednička molitva, svjedočili smo jedni drugima. Postali smo duhovni prijatelji povezani Duhom Svetim. Upravo je to bio cilj ovog

seminara - upoznati Božju riječ, naučiti zahvaljivati, blagoslivljati, moliti i izgraditi zajedništvo, da djelujemo kao kršćani ne individualno, već kao zajednica, tijelo Kristovo.

Završetak seminara nikako ne znači da je svatko ostavljen kao pojedinac. Zajedništvo se nastavlja u tri molitvene grupe u kojima ćemo svi rasti uz pomoć Duha Svetoga u zajedništvu, u kojima ćemo čuvati razbuktali plamen ljubavi u karitativnom služenju braći iz ljubavi prema Kristu.

Na seminar i doživljeno iskustvo podjećać će sol, svijeća i Biblija - bit ćemo sol zemlje, svjetlo svijeta i širiti Božju riječ.

Hvala župniku **Andriji Anišiću**, svećenicima **Vajda Károlyu**, **Andriji Kopiloviću** i **Istvánu Palatinusu**, s. **Silvani Milan** te **Léner Balázsu** za vodstvo tijekom seminara.

K. Č.

OPRAŠTANJE - JEDINI PUT MIRA

"Ljubav... ne pamti zlo" (1 Kor 13,5)

/IZ PAPINE PORUKE ZA KORIZMU 2001/

Papa Ivan Pavao II., svjestan mnogih sukoba u svijetu, ali i sukoba u obiteljima i među pojedincima, u svojoj poruci za korizmu u prvoj godini trećeg milenija, poziva sve vjernike na izgradnju mira. "Vrijeme pripreme za Uskrs predstavlja dar Gospodinove providnosti i dragocjenu priliku da mu se približimo, povlačeći se u sebe i osluškujući njegov glas u nama."

Papa označava također konkretan put ostvarivanju mira:

-Jedini put prema miru je opraštanje. Prihvatiti i dati oprostjenje omogućuje novu kvalitetu odnosa među ljudima, prekida spiralu mržnje i osvete i raskida okove zla, kojima su okovana srca suparnika. Za narode koji traže pomirenje i one koji se nadaju mirnome suživotu među pojedincima i narodima nema drugoga puta osim primanja i davanja opraštenja. Kako su bogate spasonosnim naukom Gospodinove riječi: "Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone da budete sinovi svoga oca koji je na nebesima, jer on daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednicima i nepravednicima" (Mt 5,44-45)! Ljubiti onoga koji nas je uvrijedio razoružava neprijatelja i može bojno polje pretvoriti u mjesto solidarne suradnje.

To je izazov koji se tiče pojedinaca ali i zajednica, naroda i cijeloga čovječanstva. No, na osobit se način tiče obitelji. Nije se lako okrenuti opraštanju i pomirenju. Pomirenje se može činiti problematičnim već kada je u pitanju vlastiti grijeh. A, ako je pak drugi kriv, pomirenje se može čak činiti bezrazložnim poniženjem. Da bi se takav korak učinio, neophodno je iskustvo duhovnog obraćenja; potrebna je hrabrost ponizne poslušnosti Isusovoj zapovijedi. Njegova riječ ne ostavlja mjesta dvojbi: pomirenje mora tražiti ne samo onaj koji je izazvao neprijateljstvo već i onaj koji ga trpi (usp. Mt 5,23-24). Kršćanin mora tvoriti mir i kada se osjeća žrtvom onoga koji ga je nepravedno uvrijedio i nanio mu bol. I sam je Gospodin tako činio. On očekuje od učenika da ga slijedi i tako surađuje u bratovu otkupljenju.

"Ljubav... ne pamti zlo" (1 Kor 13,5). U ovome izrazu iz prve poslanice Korinćanima apostol Pavao podsjeća da je oprostjenje jedan od najuzvišenijih oblika vršenja ljubavi. Korizma predstavlja povlašteno vrijeme za bolje produbljivanje značaja te istine. Po sakramentu pomirenja Otac nam u Kristu daje svoje oprostjenje i to nas potiče da živimo u ljubavi, ne promatrajući drugoga kao neprijatelja već kao brata.

Neka ovo vrijeme pokore i pomirenja potakne vjernike da razmišljaju i djeluju u znaku izvorne ljubavi, otvorene svim čovjekovim dimenzijama. Taj će ih duhovni stav voditi da donose plodova Duha (usp. Gal 5,22), te da obnovljena srca pruže materijalnu pomoć onomu koji je u potrebi.

Srce pomireno s Bogom i bližnjim je velikodušno. U svetim danima korizme "milostinja" ima dublje značenje jer nije riječ o davanju od svoga suviška da bi se umirila vlastita savjest već o istinskom buđenju svijesti o solidarnosti prema bijedi prisutnoj u svijetu. Vidjeti izmučeno lice i patnje tolike braće i sestara mora nas potaknuti da bar djelomično dijelimo vlastita dobra s onim koji je u potrebi. Korizmeni prinos bit će još vredniji ako onaj koji ga daje bude slobodan od srdžbe i ravnodušnosti, prepreka koje udaljavaju od zajedništva s Bogom i s braćom. Svijet očekuje od kršćana dosljedno svjedočanstvo zajedništva i solidarnosti. U tom su pogledu poučne riječi apostola Ivana: "Tko ima dobra ovoga svijeta i vidi brata svoga u potrebi pa zatvori pred njim srce - kako Božja ljubav ostaje u njemu?" (1 Iv 3,17).

Braćo i sestre! Sveti Ivan Krizostom, komentirajući Gospodinov nauk s puta prema Jeruzalemu, podsjeća da Krist ne ostavlja učenike u neznanju glede borbi i žrtava koje ih očekuju. On ističe da je odricanje od vlastitoga "ja" teško, no, nije i nemoguće kada se može računati na Božju pomoć koja nam je dana "po zajedništvu s Kristovom osobom" (PG 58,619 sl.).

Eto zašto u ovoj korizmi želim pozvati sve vjernike na žarku i povjerljivu molitvu Gospodinu da svakoj osobi podari iznova iskustiti njegovo milosrđe. Jedino taj dar će nam pomoći prihvatiti i živjeti na sve radosniji i velikodušniji način Kristovu ljubav koja "nije razdražljiva, ne pamti zlo; ne raduje se nepravdi, a raduje se istini" (1 Kor 13,5-6).

S tim osjećajima zazivam zaštitu Majke milosrđa na korizmeni hod cijele zajednice vjernika i svakomu od vas od srca podjeljujem apostolski blagoslov.

GENI - LIJEKOVI BUDUĆNOSTI? (II)

Prvo uspješno provedeno gensko liječenje počelo je 14. rujna 1990. na četverogodišnjoj djevojčici **Ashanti de Silva** koja je patila od teške imunodeficijencije izazvane poremećajem u jednom genu koji je ključan u borbi protiv infekcije. Tijekom liječenja djevojčici su izvađene bijele krvne stanice imunološkog sustava, u njih su ubačeni zdravi geni i tako izmijenjene stanice vraćene su u organizam. Iako se taj postupak mora stalno ponavljati, kvaliteta života ovog djeteta bitno je poboljšana jer više ne mora živjeti u izolaciji na koju je bila osuđena zbog podložnosti i najmanjoj infekciji.

Međutim, unatoč tome i sličnim slučajevima, gensko je liječenje još uvijek potpuno novo i izrazito eksperimentalno. Broj kliničkih ispitivanja je mali i niti jedna osoba do sada nije izliječena - poboljšati stanje se može, no učinci su privremeni i moraju se ponavljati u određenim vremenskim intervalima. Isto tako, zabilježeno je nekoliko neuspjelih slučajeva genske terapije. Iako ova tehnika zvuči senzacionalno i zbilja je obećavajuća, postoji niz problema na koje se nailazi pri njenom istraživanju i primjeni. Veliki je problem pronaći dobrog prijenosnika gena koji će ga učinkovito unijeti na željeno mjesto u organizam a neće pritom sam predstavljati opasnost i rizik. Problem je naravno i u financiranju ovih vrlo skupih istraživanja i provedbe liječenja.

Jedan od nezaobilaznih problema je svakako i etički problem. Kad postoje tehničke mogućnosti da se osigura gen koji će spriječiti smrtonosnu bolest, također se može stvoriti i gen s manje plemenitom funkcijom. No, ovdje moramo razlikovati gensko liječenje tjelesnih stanica od genskog liječenja spolnih stanica. Posljedice liječenja tjelesnih stanica ograničene su samo na bolesnika koji se pristao tako liječiti, kao što je slučaj i kod npr. presađivanja organa. Mnogo veći problem je gensko liječenje spolnih stanica jer mijenjanjem njihovog genetskog materijala automatski mijenjamo i genetski materijal potomaka. To znači poništavamo pravo tih osoba da same izaberu hoće li ili neće prihvatiti takvu genetičku promjenu. Osim toga, ova promjena se sada ne odnosi samo na neke stanice nego obuhvaća promjenu svih stanica organizma što može dovesti do brojnih štetnih posljedica. Iako bi se genskim liječenjem spolnih stanica mogla izbjeći neka vrlo teška bolest i omogućiti rađanje zdrave osobe sposobne za normalni život, moguća je pogreška u tehnologiji ili što je još gore u prosudbi i tada to liječenje predstavlja potencijalnu Pandorinu kutiju.

Ipak, tehnologija genske terapije napreduje i neki od postojećih problema postupno se rješavaju. Usavršavanje ove tehnologije kao i molekularne dijagnostike nasljednih bolesti i raka samo je pitanje vremena koje će, svi se nadamo, donijeti mnoge korisne odgovore i pozitivna rješenja. Treba samo postaviti prava pitanja...

Mr. sc. Danijela Poljuha

ŽUPA SV. PETRA I PAVLA U BAJMOKU

Osnovana 1779. godine kao filijala župe sv. Terezije Avilske u Subotici • Crkva ima zvonik visok 45 metara, a od 4 zvona najveće ima 1080 kg, a najmanje 34 kg • Župi Bajmok pripadaju naselja Mišičevo i Aleksa Šantić • Župa ima na brizi kapelu sv. Roka na centralnom groblju kao i postaje Kalvarije

Tridesetak kilometara udaljena od Subotice, u centru Bajmoka, ponosno stoji već 222 godine stara crkva posvećena sv. Petru i Pavlu. Nekako uz put, ali ipak u srcu ovoga višenacionalnoga i višekonfesionalnoga mjesta stoji, ali i podsjeća prolaznike na Stvoritelja, na život u kojem nije dobro boriti se samo za ono što ćemo jesti i piti već i za duhovnost.

Velik je broj nezainteresiranih za vjerski život.

Posljednjih godina nije bilo lako biti katolik i još k tome aktivni vjernik u Bajmoku. To se, na žalost, ogleda i u broju onih koji redovito dolaze na sv. misu. Župnik **Slavko Večerin**, koji ujedno obavlja i službu biskupijskog tajnika, nije zadovoljan aktivnošću svojih župljana:

- Svoju pastoralnu djelatnost na ovoj župi obavljam nešto više od dvije godine.

življa. Srednje generacije, koja bi trebala biti nosilac vjerskog života u župi veoma je malo - pomalo tužno priča župnik Večerin.

Pokušao je sa svojim suradnicima na razne načine pokrenuti vjerski život u župi ali su često doživljavali neuspjehe upravo zbog već navedene nezainteresiranosti vjernika i krivog poimanja Crkve.

Vjernici trebaju "servisne usluge"

O potrebama svojih župljana župnik kaže:

- Uvijek sam žalostan kad vjernici od nas svećenika i drugih pastoralnih djelatnika očekuju samo "servisne usluge". Istina je da sam po prirodi vječiti nezadovoljnik, kako govore neki moji suradnici, ali pred nekim činjenicama ne mogu zatvoriti oči.

Svijetli trenuci

No, da sve ovo ne bi izgledalo samo kao žalopojka, ima i svijetlih trenutaka u životu ove župne zajednice. Ovi svijetli trenuci događaju se onda kada se oko nekog pastoralnog poduhvata osjeti, registrira angažiranost jednog većeg dijela vjernika. To su npr. proslave Prve ispovijedi, Prve pričesti, proslave Dužijance, proslave svetkovine sv. Stjepana kralja, nedjelje Zahvalnosti za jesenje plodove i još neke druge akcije,

koje uvijek za cilj imaju produbljivanje vjere župljana. Najveća radost župniku i njegovim suradnicima je kad mogu u očima vjernika pročitati radost zbog nečeg što su uspjeli ostvariti.

Valja spomenuti da su sva veća liturgijska slavlja lijepo osmišljena, da se sve veći broj laika uključuje u pjevanje, kićenje crkve.

Ova župna zajednica je polako krenula na put obnove.

Župni listić

Jedna od novina u župi je i tzv. "Župni listić" koji uz obavezne informacije vezane za župu ima i dječju stranicu. On se tiska mjesečno u 400 primjeraka i dosta je tražen.

IZ POVIJESTI ŽUPE

Župa je osnovana 1779. godine kao filijala župe sv. Terezije Avilske u Subotici, a bila je pod patronatom grada Subotice. Prvi dušobrižnici u Bajmoku bili su franjevci. Župna crkva posvećena je apostolima Petru i Pavlu. Prva župna crkva sagrađena je i posvećena 1778. godine. Druga župna crkva sagrađena je 1817, ista je 1845. godine restaurirana. Crkva je 1889. iznutra oslikana. 1966. godine u crkvi je postavljen novi mramorni oltar i iste godine crkva je nanovo oslikana. Obnovljena crkva posvećena je 7. 12. 1966. godine. Dužina lađe crkve iznosi 61 m, a širina 14,5 m. Crkva ima jedan zvonik visine 45 m, a u zvoniku se nalaze 4 zvona. Najteže zvono teži 1080 kg, a najmanje 34 kg.

Župi Bajmok pripadaju naselja Mišičevo i Aleksa Šantić.

Broj vjernika župe po Šematizmu Subotičke biskupije iz 1999. godine je 7000. Matične knjige župe vode se od 1779. godine. U okviru župe postoji i kapela sv. Roka u centralnom groblju, kao i postaje Kalvarije.

Liturgijska slavlja odvijaju se na hrvatskom i mađarskom jeziku, a povremeno i njemačkom jeziku.

Župni ured, Trg maršala Tita 3, 24210 Bajmok - tel. +381 (0)24 762-281

Vrli suradnici

Nijedan župnik u svom pastoralnom radu ne može sam mnogo postići. Posebno je bajmočkom župniku potrebna pomoć koji je uglavnom preko vikenda s vjernicima, a u mnogim mu aktivnostima pomažu vrli suradnici: župni vikar vlč. **Bognár Attila**, katehista **Ivana** kao i mlado, kako po stažu tako i po godinama, **Pastoralno vijeće** na čijem čelu se nalazi gđa **Márki Bün Anna**.

Katehizaciji poklanjamo veliku pažnju - kaže katehista Ivana.

Mladi kapelan

Prije godinu i pol dana, kao mladomisnika, biskup je imenovao **Bognár Attilu** za župnog vikara u ovoj župi.

- Ova župa je postala dio mog života, jer sam s vjernicima ove župe zajedno u njihovim radostima i žalostima. Veliku radost mi pričinjava da je i ova župna zajednica polako krenula na put obnove.

Djeca rado dolaze na vjeronauk

Velika pažnja u ovoj župi poklanja se katehizaciji kojom je obuhvaćeno oko 200 djece osnovne škole (hrvatske i mađarske skupine). Vjeronauk pohađa 70-ak djece iz hrvatske jezične skupine i oko 130-oro djece iz mađarske jezične skupine.

Članovi Pastoralnog vijeća

No ovo vrijeme nije dostatno da se upoznam sa župom jer zbog svoje zauzetosti u biskupiji malo vremena provodim na župi. Vjerska i nacionalna različitost rađa nezainteresiranost velikog broja vjernika za vjerski život. Velik broj vjernika smatra Crkvu kao jednu uslužnu ustanovu.

Malo vjernika na nedjeljnoj sv. misi

Životnost župne zajednice manifestira se, između ostalog, kod liturgijskih okupljanja. U Bajmoku mali broj vjernika pohađa nedjeljne sv. mise. Tako se na dvije mise okupi oko 300 vjernika, što je za župu od 7000 vjernika veoma malo.

- Situacija je još crnja kada se pogleda na strukturu vjernika koji pohađaju nedjeljne sv. mise. Uglavnom su to djeca, nešto mladih, a veliki je postotak starijeg

"ZVONIKOVI DANI" - TAMBURAŠKO VEČE

Hvaljen Isus i Marija!

Dobro večer, dragi prijatelji našeg "Zvonika" i poštovani ljubitelji tamburaške muzike!

"Blaženije je davati nego primati", kaže Sveto pismo. Ali, Isus je također rekao: "Tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se...!"

Katolički list "Zvonik" se od svog osnutka, od početka svog izlaženja trudio i trudi se dvoriti svoj narod korisnim duhovnim štivom. Nastojao je "zvoniti" cijelom svijetu o svemu onom lijepom i značajnom što se događa u općoj Crkvi, u Crkvi u SRJ, a napose u našoj, Subotičkoj biskupiji kao i o svemu onom značajnom iz kulturnog, društvenog i političkog života Hrvata Bunjevaca i Šokaca u ovim našim krajevima. A svojim stal-

nim formativnim rubrikama daje doprinos upoznavanju bogatog poklada naše vjere te pomaže rast u vjeri, nadi i ljubavi...

"Zvonik" je sada u situaciji da "prosi". I zato smo pokucali na srca i vrata naših tamburaša kao i na Vaša srca i Vaše novčanike. Hvala Vam što ste nam otvorili..."

Tim riječima je **Željka Zelić**, voditeljica Tamburaške večeri, otvorila prve "Zvonikove dane".

Tamburaško večer održano je u HKC "Bunjevačko kolo", u nedjelju, 25. 02. 2001.

Nastupilo je ukupno šest tamburaških sastava i dvije solistice, koje ovdje slikom i riječju predstavljamo!

"Dilberi" nastupaju zajedno od 2000. godine.
U ovom sastavu sviraju:
Tomislav, Mario, Josip, Goran, Miroslav i Branimir.

S "Dilberima" je nastupila solistica **Marina Tikvicki**.

"Biseri" zajedno sviraju od 1997. godine.
Članovi sastava su:
Zoran M., Zoran Š., Joso, Miroslav i Ante

Sve što se događalo ove večeri "zapisao je" vrsno svojim foto aparatom **Ivica Šokčić**. On je također jedan od sponzora "Zvonikovih dana".

Ako vam kad zatreba, možete ga pronaći na adresi:
Pačirski put 35
tel: (024) 22-376
Mob: 063 / 811 58 34

Hvala i "kumu" "Zvonikovih dana"
Mirku Temunoviću, koji je dao inicijativu i
 organizirao ovo veče uz pomoć svog rođaka
Vojislava Temunovića.

Zahvaljujemo **Stipanu Jaramazoviću**,
 umjetničkom rukovoditelju Subotičkog
 tamburaškog orkestra, koji je besplatno
 dao na upotrebu razglas
 i sam "bdio" nad njim.

Članovi tamburaškog sastava "**Ravnica**" nastupaju zajedno od 1997. godine,
 a sačinjavaju ga: **Miroslav, Marinko, Josip, Nikola i Branko**.
 Ovog puta im je pomagao i **Vojo**.

Nikola je u svom zanosnom
 muziciranju ostao
 bez dvije žice!

Ansambel "**Romans**"
 postoji od 1996. godine.
 Članovi su: **Leon, Stevo,**
Nenad, Kristijan, Milan,
Mario, Dražen i Zoran.

Zahvaljujemo HKC
 "**Bunjevačko kolo**"
 na čelu s predsjednikom
Belom Ivkovićem
 i direktorom Centra
Lazom Vojnić Hajdukom
 za besplatno ustupanje dvorane,
 kao i na svesrdnoj podršci.

"**Neven**" su:
Svetislav, Pere, Ivica, Šime,
Nikola i Stevo - zvani Pišta.

Oni pjevaju i sviraju zajedno
 od 1995. godine

Da dvorana bude ugodno
 zagrijana pobrinuo se

"EUROPETROL"

darujući nam
 lož ulje.

Od svih tamburaških sastava koji su nastupali "Hajo" je najstariji. Oni razveseljavaju svojim nastupima od 1988. godine.

Članovi su:
Branko, Tomislav, Vojislav, Marinko i Ivan.

S njima je nastupila i solistica **Antonija Piuković.**

Zahvaljujemo restoranu "Dukat" što su kao domaćini prodali sve ulaznice.

Na kraju koncerta prisutnima se obratio glavni i odgovorni urednik "Zvonika", **Andrija Anišić.** On je među ostalim rekao:

- Što reći nakon ovako divne večeri, osim veliko, veliko HVALA svim svircima, pjevačicama i pjevačima ali i svima vama koji ste svojom prisutnošću još jednom očitovali da volite naš "ZVONIK" i da volite naše tamburaše, naše "pisme"! Drago mi je što smo s ovako krasnom priredbom otvorili ove prve "ZVONIKOVE DANE".

Ovaj događaj će svakako svima nama u uredničkom vijeću "ZVONIKA" dati novu snagu, novi elan za daljnji rad. Neka vas Bog blagoslovi i svima uzvрати svojim milostima.

U predvorju svečane dvorane sudionici su mogli uzeti besplatno neke stare brojeve "Zvonika".

MISA ZA TAMBURAŠE I DOBROČINTELJE "ZVONIKA"
u crkvi sv. Roka u Subotici
25. 03. u 9 sati.

Zajednička fotografija Uredništva "Zvonika" i članova tamburaških ansambala

Godišnji koncert Folklornog odjela HKC "Bunjevačko kolo"

Najmlađi su bili najsimpatičniji

Plesovi iz Posavine u originalnim nošnjama

Mlađi članovi Folklornog odjela oduševili su igrama iz Ukrajine

Ova koreografija bunjevačkih igara okitila se zlatnim odličjem

Prvi put gajdaško kolo uz pratnju Marina Milodanovića na gajdama

Marija Sekulić, druga s lijeva, ravnateljica odjela za folklor s mladim koreografima Aleksandrom, Denisom i Jelenom

Prelo mladih 2001.

Župan Petar Čobanković pozdravlja mlade

Željka Cvijanov sa "Dikama"

Župnik Slavko Večerin rođen je u Subotici 6. 06. 1957. godine. Osnovnu i srednju školu završio je u Subotici, a teološke studije u Zagrebu, na Kato- ličkom bogoslovnom fakultetu Zagrebačkog sveučilišta. Za svećenika je zaređen 14. 08. 1983. godine u Subotici u kate- drali-bazilici sv. Terezije Avilske.

Od 1983. do 1985. obavlja službu župnog vikara u Somboru I. Od 1985. do 1991. upravlja župom u Baču. Od 1991. do 1994. obavlja službu duhovnika u sjemeništu "Paulinum" i predaje vjeronauk na Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji. Od 1994. obavlja službu tajnika biskupije, a od 1998. obavlja i službu župnika u Bajmoku. Član je liturgi- jskog vijeća BK SR Jugoslavije i Zbora biskupijskih savjet- nika Subotičke biskupije.

Na Prelu mladih u Subotici

O svom vjerskom i obiteljskom iskus- tvu ona svjedoči:

- Majka sam dvojice dječaka. Jedan je 12 a drugi 10 godina. Svake nedjelje, kao obitelj, zajedno idemo na svetu misu. U našoj obitelji je praksa da se uvijek prije ručka zajednički pomolimo a isto tako i navečer. Za svakog od nas zajednička molitva znači jednu sigurnost.

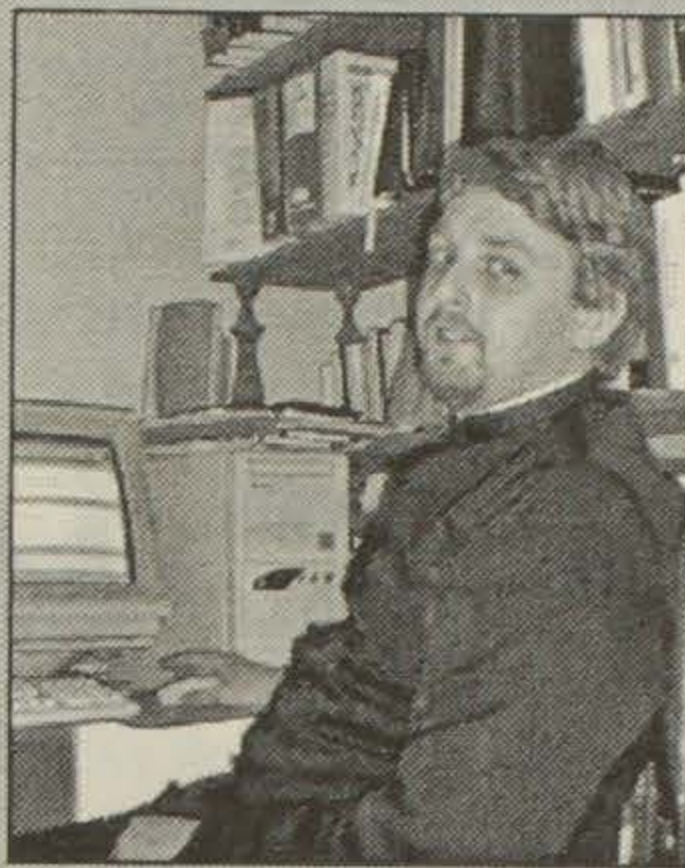
Ovo je jedna slika župne zajednice. Sigurno nije kompletna. Zamoljeni smo da ne uljepšavamo stvarnost. To nam nije cilj. Ali želja da se probude nove snage u župi s toliko mnogo duhovnih zvanja i da možda upravo ova reportaža potakne na veću aktivnost jeste bila osnovni motiv za pisanje o župnoj zajednici sv. Petra i Pavla u Bajmoku.

Katarina Čeliković

Krstionica

Bognár Attila, žup- ni vikar, rođen je u Tor- njošu 9. 04. 1975. godine. Osnovnu školu je poha- đao u Malom Idošu. Sred- njoškolsko obrazovanje za- počeo je u gimnaziji u Bač- koj Topoli, a završio je u Subotici u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji. Teo- loške studije završio je u Szegedinu, na Visokoj teo- loškoj školi. Za svećenika je zaređen u Tornjošu 10. 10. 1999. godine a Mladu misu slavio je u Malom Idošu. Službu župnog vikara u Bajmoku obavlja od 1. 11. 1999. godine.

Katehistica **Ivana** računa na podršku roditelja:

- Moj je dojam da djeca rado dolaze na vjeronauk. Bilo bi veoma dobro kad bih u svom katehetskom djelovanju imala veću potporu i podršku roditelja. Kad ovo govorim mislim u prvom redu na pohađa- nje nedjeljne sv. mise.

Katehistica je blaža od učiteljice

Da djeca vole ići na vjeronauk, vidi se iz razgovora s **Petrom Kopilovićem**.

- Na vjeronauku učimo o Bogu. Dru- žimo se, a svake godine održavamo i mas- kenbal za poklade. Katehistica je mnogo blaža nego učiteljica u školi.

Ministranti vole izlete

Marijan Kopilović je ministrant. Preko ljeta idu na izlet s đakonom **Nagy Attilom** i na biciklima obilaze salaše u okolici. Osim druženja i zabavljanja Mari- jana je "posebno dojmilo to što smo kod svakog križa stali i pomolili se".

Prošle su mu se godine dopale mise zornice koje su ponovno pokrenuli u župi.

Mladi su izazov

Katehizacijom mladih obuhvaćeno je oko tridesetak mladih u obje jezične sku- pine. Katehistica ne krije svoju ljubav prema radu s mladima:

- U radu s njima uvijek me ponese nji-

hova otvorenost i veliko povjerenje koje oni imaju, ali me ono u isto vrijeme i straši jer se na meni nalazi veliki teret odgo- vornosti. Mada je teško raditi s mladima, ali su mi oni uvijek jedan poseban izazov.

Srednja generacija nedostaje u crkvi.

Odrasli ne poznaju svoju vjeru

I u ovoj župi postoje mnoge aktivnos- ti oko kojih se vjernici mogu angažirati. Tako misli i **Ivan Kopilović**, član Pasto- ralnog vijeća, po zanimanju pekar i otac dvoje djece. Primjećuje da baš njegova, srednja generacija nedostaje u crkvi ali vidi i pozitivne promjene jer "imamo dva dobra svećenika u župi i promjene idu na bolje". Po njegovom mišljenju primjetan je nedostatak znanja o vjeri kod odraslih te se zbog toga ne uključuju aktivno u život župne zajednice.

Pokušaji suradnje sa školom

Kopilović Krizsán Mária, član Pastoralnog vijeća, učiteljica, naglašava da u brigu oko odgoja dje- ce treba uključiti i vjersku dimenziju. U Bajmoku postoje pokušaji surad- nje između župe i škole, jer su počet- kom IX. mjeseca u crkvi svečano proslavili otvaranje školske i vjero- naučne godine. Divno je bilo vidjeti kako učitelji mole i pjevaju s djecom.

SVEĆENICI KOJI SU ROĐENI U BAJMOKU

1. + Mons. Lajčo Budanović, prvi biskup Bačke apostolske administrature, r. 1873.
2. + Eugen Anišić, r. 1881.
3. + Mons. Pavao Bešlić, direktor biskup- ske kancelarije Bačke apostolske adminis- trature, r. 1901.
4. + Lazar Beretić, r. 1915.
5. Mons. Anisi A. Eugenio, sada svećenik u nadbiskupiji Kaloča-Kečkemet, r. 1915.
6. + Czindel Lajos, svećenik Banatske apostolske administrature
7. Andrija Kopilović, župnik župe Marija Majka Crkve u Subotici, r. 1941.
8. Mons. dr. Péntes János, subotički bis- kup, r. 1943.
9. Egedi Antal, župnik u Svetozar Mile- tiću, r. 1968.
10. Varga Jenő, župnik u Vrbasu, r. 1948.
11. Paskó Csaba, kapelan u župi sv. Terezije u Subotici, r. 1975.

Svečani početak korizme

ISUS NAS UČI MOLITI (II)

Oblici molitve

Duh Sveti kojega je Otac poslao u Isusovo ime na prvu Crkvu koja je bila okupljena i jednodušna u molitvi, oblikovao je zajednicu Kristovih vjernika i u molitvenom životu. Kasnije se vidi iz Djela apostolskih da su prvi vjernici "bili postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama". To isto vrijedi za crkvenu molitvu koja je "utemeljena na apostolskoj vjeri i ovjerenosti ljubavlju, a hrani se Euharistijom".

Molitva je cijeli tekst Svetog pisma u kojem vjernici prepoznaju Božji glas. Kroz molitvu Duh Sveti podsjeća trajno Crkvu na njezina utemeljitelja Krista. Ujedno Duh Sveti stvara i nove oblike molitve koji će kasnije prerasti u poznate molitvene obrasce koji su nam zapisani u apostolskim i kanonskim spisima. Ti oblici molitve postat će pravilo za kasniju kršćansku molitvu.

1. Blagoslov i klanjanje

"Blagoslov izražava temeljni pokret kršćanske molitve: ona je susret Boga i čovjeka; u njoj se Božji dar i čovjekovo prihvaćanje međusobno privlače i sjedinjuju. Blagoslovna molitva je čovjekov odgovor na Božje darove" kojima On obilato obdaruje svako biće. Blagoslovna molitva može biti uzlazna (kada blagoslivljamo Boga zbog njegovog blagoslova kojim nas daruje) i silazna (kada se moli Boga da nas obdari milošću Duha Svetoga).

2. Prošnje

Vjernik molitvom prošnje izražava svoju svijest o Bogu. Kroz ovaj oblik molitve vjernik priznaje da nije sam gospodar svog života, niti svoje počelo, niti gospodar svojih nevolja. Kroz grijeh vjernik se udaljava od Boga, a kroz prošnju on se vraća svom dobrom Ocu koji ga uvijek razumije. (U Starom zavjetu je česti molitveni oblik **tužaljka**. Taj molitveni oblik sličan je molitvi prošnje, ali ga ne susrećemo u Novom zavjetu.)

Molitva za oprostjenje prvi je oblik prozborne molitve i kroz nju se molitelj stavlja u svjetlo zajedništva Boga Oca i Sina i međusobno zajedništvo. Zato se na početku svake Euharistije vjernici sabiru i mole za oprostjenje. U svojim molitvama vjernik moli Boga da dođe njegovo Kraljevstvo. Svaki vjernik je dužan raditi na dolasku Kraljevstva koje nam je obećano i koje je već prisutno među nama u onoj mjeri koliko ga prihvaćamo. Apostoli nas pozivaju da molimo u svakoj

prilici i zato svaka potreba može biti predmet prozborne molitve.

3. Zagovor

"Zagovorna molitva prozborna je molba koja nas izbliza usklađuje s Kristovom molitvom. On je jedini Zagovornik kod Oca za sve ljude, osobito za grešnike." Zato kršćanin nikad ne misli samo na sebe nego je njegovo srce oplemenjeno ljubavlju uvijek otvoreno za potrebe svih ostalih ljudi na svijetu. Kao što je Krist zagovornik za sve ljude kod Oca, tako je i svaki vjernik pozvan da zagovara kod Boga za sve potrebne. Ta širina zagovorne molitve očituje se osobito u molitvama kod svete mise.

4. Zahvala

Krist zahvaljuje svom Ocu za njegov plan spasenja i zato ostavlja Euharistiju /zahvalnicu/ svojoj Crkvi da to čini njemu na spomen. Kada vjernik zahvaljuje Ocu, onda on sudjeluje u zahvaljivanju Krista Bogu Ocu. Svaka prilika može biti razlogom zahvaljivanja Bogu. Zato nas apostol Pavao poziva: "U svemu zahvaljujte. Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu" (1 Sol 5,18).

5. Pohvala

"Pohvala je oblik molitve koja najneposrednije priznaje Boga Bogom. Ona ga slavi radi njega samoga, i povrh svega što čini, slavi ga jer ON JEST. To je sudjelovanje u blaženstvu čistih srdaca koja Boga ljube u vjeri prije nego što ga vide u slavi." Ovaj oblik molitve treba što više njegovati u svojoj vjerničkoj praksi jer to je vrhunac molitvenog života.

U Euharistiji susrećemo sve molitvene oblike. To je primjetno već od samih početaka Crkve. To je, također, jedan od razloga zašto se sv. misa naziva najsavršenijom molitvom.

Molitva predanja

Molitva nije samo spontani izričaj unutarnjih osjećaja, već moliti čovjek mora htjeti i trajno se učiti.

Duh Sveti trajno uči molitelja moliti, a Krist molitelja vodi na izvore gdje nas želi napojiti živom vodom, tj. Duhom Svetim. Zato Crkva osobito poziva svoje vjernike da redovito čitaju Sveto pismo i tako što bolje upoznaju osobu Isusa Krista. Riječ Božja je živa i ona mora biti trajno nadahnuće vjerniku za življenje onoga što upoznaje.

U srcu koje moli nastavlja se sveto bogoslužje i nakon sudjelovanja na sv.

misi. Tako sveti pisci nazivaju srce vjernika oltarom gdje se trajno Bogu prinose molitve i žrtva života.

Molitvom osoba, snagom vjere, ulazi u divno Božje otajstvo. Iščekujući Kristov dolazak vjernik se moli u nadi konačnog ostvarenja tog susreta. Ljubav je razlivena po Duhu Svetom u naša srca i zato molitelj trajno otkriva i uživa Ljubav kojom je ljubljen te na nju odgovara ljubeći onako kako je poučen.

Vjernik je pozvan da svakog dana moli bilo to u zgodno ili nezgodno vrijeme.

Put molitve

Molitveni izričaji mogu biti različiti već prema kulturi, jeziku, običajima naroda. Učiteljstvo Crkve je zaduženo da ocijeni koji su molitveni oblici u skladu s crkvenom predajom, a pastiri i katehete trebaju vjernicima tumačiti smisao molitvenih izričaja koji trebaju uvijek biti u vezi s Kristom.

Isus je jedini po kojem možemo doći k Ocu. Zato u svakoj molitvi Isus mora biti naš put koji će nas dovesti k Ocu. Pored toga što sve naše molitve jesu upućene Ocu, one su istovremeno upućene i Isusu. "No, ime koje sadrži sve jest ime što ga Božji Sin prima pri utjelovljenju: ISUS. Božje se ime ne može izreći ljudskim usnama, no, uzimajući naše čovječtvo Riječ Božja nam ga predaje te ga možemo zazivati: 'Isuse', 'Bog spašava'". Isusovo ime sadrži sve: Boga i čovjeka. Crkva časti Isusovo ime, a jednako časti i njegovo Presveto Srce.

Crkva nas poučava da je Duh Sveti onaj koji nas uvijek potiče na molitvu i Božje ime izgovaramo njegovom snagom. Poučeni naukom Crkve upućeni smo da se na početku i koncu svakog dana, kao i važnijeg posla, uvijek molimo Duhu Svetom. On je jedini učitelj kršćanske molitve. Duh Sveti svakog molitelja vodi njegovim posebnim putem. Zato, koliko ima molitelja, toliko ima i molitvenih putova.

Crkva je razvila i molitvu svetoj Bogorodici jer je ona najstvarnije sudjelovala u planu spasenja čovječanstva prihvaćajući Božju ponudu da začne i rodi Isusa. Ona je ispunjena milošću od trenutka začeća te je sva usmjerena na Boga, čijega Sina rađa i daruje svim ljudima. Ona ispovijeda da je Bog njoj učinio velika djela i zato priznaje da je njegovo ime sveto. Ona je postala nerazdruživo povezana s planom Božjeg spasenja čovječanstva te joj se vjernici mole kao Majci koja ih zagovara pred Božjim licem. Marija je slika Crkve moliteljice.

Prema: Katekizmu Katoličke Crkve
(br. 2623-2682)

priređio: Franjo Ivanković

Uređuju: Ivan Milodanović
i Vladimir sedlak

Iz života sjemeništaraca

Prijatne posjete

* U Pobožnosti subotičkih vjernika Prečistom Srcu Marijinu, koja već traje točno 150 godina, prema našem ustaljenom običaju, mi sjemeništarci sudjelovali smo i u katedrali i u franjevačkoj crkvi ministrirajući, čitajući Božju riječ, pjevanjem. Na završetku Pobožnosti u katedrali, 11. veljače, bili smo svečana asistencija segedinskom biskupu **Gyulai Endreu**, koji je predvodio slavlje.

*Bivši
"Paulinac",
sada bogoslov
u Rimu,
Mirko Štefković,
prima krunicu
iz ruke
Svetoga Oca
prigodom posjete
Ad limina*

* Bivši ambasador Mađarske u SRJ, **dr. Tóth János**, posjetio nas je 2. ožujka. U svojoj kratkoj posjeti, prilikom odlaska iz Jugoslavije na novu dužnost, oprostio se od gospodina ordinarija i od sjemenišne zajednice.

* Istoga dana iznenadio nas je svojim posjetom **dr. Joakim Herbut**, biskup skopski. I on je, poput ambasadora, proputovao kroz naše krajeve i nije htio propustiti priliku da nas posjeti.

KROZ KORIZMU

Nalazimo se na početku novog razdoblja u liturgijskoj crkvenoj godini. Na početku razdoblja u kojem se kroz post i odricanje želimo pripraviti za najsvečaniji blagdan pobjede života nad smrću, spomena na onaj dan kad nas je naš Gospodin otkupio smrću i uskrsnućem svojim. Taj period u crkvenoj godini naziva se korizma ili vrijeme velikog posta. To je vrijeme kada se više udubljujemo u razmatranje o Kristovoj mucu,

kroz pobožnost križnog puta. Kroz četrnaest postaja autori križnih puteva daju nam teme za razmatranje o posljednjim trenucima Isusova ljudskog života. U sjemeništu također molimo križni put. Svakog tjedna po jedan razred dva puta u tjednu priprema pobožnost. Svaki od nas se aktivno uključuje pjevanjem i molitvom. Pobožnost obavljamo višejezično kako bi se cijela zajednica što više mogla udubiti u razmatranje.

U korizmenom vremenu neki od sjemeništaraca odriču se nečega što im je ugodno i drago. Netko se odrekne televizijskih emisija koje inače rado gleda, drugi se pak odriču najslađih zalogaja, sportisti pak nekih utakmica, i tome slično. Na ovaj način želimo biti što pripravniji za proslavu velikog misterija Isusove smrti i uskrsnuća.

jek dosta imao i prilično je lijepo živio zabavljajući se u svom društvu. Jednom prilikom kada se susreo na putu s gubavcem, doživio je svoju "metanoju", obraćenje.

Jako je bitno moliti, žarko moliti, a ne suditi po svojim mjerilima, jer ljudska mjerila su uvijek subjektivna i često puta iskrivljena. Sv. Monika, Augustinova majka, trideset je godina plakala i molila da se njen sin obrati na pravi put vjere, a dragi Bog je, uslišavši njezine molbe, pozvao sv. Augustina da ga slijedi u svećeničkom pozivu. Iako nam se čini da je sve to možda zastarjelo i davno prošlo, ipak se i danas u velikom broju događaju ovakva obraćenja. Stoga trebamo molitvom podržavati sve one koji se na taj odvažan put spremaju.

V. S.

"NE SUDITE, DA NE BUDETE SUĐENI"

Često puta na župama koje imaju sjemeništarce ili bogoslove, pa i na onim drugima, može se čuti među pukom: "Ovaj mladić je toliko pobožan da će sigurno postati svećenik." Drugi pak kažu: "Vidi onog kako se nemarno vlada, on nikada neće postati svećenik." Ili: "Taj će sigurno propasti." Isus jasno kaže: "Ne sudite, da ne budete suđeni." "Čudni su putovi Gospodnji" stoji zapisano na jednom mjestu. Božji planovi nikomu neće do kraja biti shvatljivi. Stoga se posvema moramo predati u njegove ruke. Dopustiti da nas on vodi na putu života. Kao primjer tome mogu posvjedočiti životopisi pojedinih svetaca koji su prije no što su doživjeli svoje obraćenje živjeli sasvim drugim životom nego što bi se od njih očekivalo. Takav je bio sv. Augustin, koji se već u srednjim godinama obratio. Sv. Franjo Asiški bio je sin bogatog trgovca. Novca je uvi-

Korizmeni himan

**Božanski gnjev ublažujmo,
Pred višnjim Suceom plačimo,
U molitvama vapijmo,
Svi ponizno govorimo:**

**Uvrijedili smo grijesima
Dobrotu tvoju, Gospode,
S nebesa na nas pogledaj
I prosti nam milosrdan.**

**Prem tako slabi, sjeti se,
Da tvoji mi smo stvorovi,
I slave svoga Imena
Ne daji drugom, molimo.**

**Otpusti nama čine zle,
Umnoži dobra žuđena,
Da omilimo srcu tvom
I ovdje i u vječnosti.**

**Udijeli, Trojstvo blaženo,
Podari, Bože jedini,
Da posti tvojim vjernima
Donesu plod obilati. Amen.**

Uređuje: Katarina Čeliković

PAZITE NA TRNJE!

Nakon mnogobrojnih zabava, pokladnih i onih drugih, stiže vrijeme u kojem je u središtu našeg života duboko razmišljanje. Razmišljamo o tome kako PROMIJENITI život da bismo bili što sličniji Bogu koji je postao nama sličan u svemu osim u grijehu. Postao je čovjek! Bog je postao čovjek. Ali, bez grijeha. Kada se Isus napunio Duhom Svetim, odveden je u PUSTINJU u kojoj je kušan od đavla, palog anđela. Nije đavao mogao Isusu ništa! Isus je jači jer je Bog.

Sada smo mi u pustinji. Prolazimo razne kušnje: brinemo se hoćemo li imati najbolju hranu, hoće li nas svi drugi voljeti i podnositi ovakve kakvi smo, težimo za što ljepšom odjećom, ne slušamo roditelje i starije, svađamo se s braćom i prijateljima,

ma, volimo da nas drugi lijepo gledaju i hvale... Znete li što je to? To je TRNJE! Svaki ovaj i "mali" grijeh jedan je trn u Isusovoj kruni! Pazite na ovo trnje! Ne dozvolimo da Isusa i mi bodemo svojim grijesima, svojim trnjem.

U pustinji se donose i ODLUKE. Isus je pravio izbor - između dobra i zla birao je DOBRO. I mi to moramo. Izaberimo dobro.

U odluke spada i ŽRTVA. To znači u šutnji i radosno učiniti dobro djelo. To znači često se Bogu utjecati u molitvi, čitanju Svetoga pisma i slavljenju sv. mise. A znači i ljubav prema bližnjima - roditeljima, braći, rodbini, susjedima... Svako dobro djelo znači vađenje trnja iz Isusove krune. Naš jedan trn izvađen iz krune čini nas boljima, a bližima Bogu. Zato, pazite na trnje!

Zvončica

ZAGREBAČKI GLUMAC U SUBOTICI

PAVAO I NJEGOV GLAVAO

Zagrebački glumac **Hrvoje Zalar** bio je 15. i 16. 02. gost našim najmanjim sugrađanima. Prvog dana je odigrao predstavu "Pavao i njegov glavao" pred mnogobrojnom publikom u "Dečjem pozorištu", a poslijepodne u Hrvatskom kultur-

nom centru "Bunjevačko kolo". U subotu su predstavu vidjela djeca u župi sv. Roka, a nakon toga i djeca u Tavankutu. Radost i oduševljenje djece, ali i odraslih koji su imali sreću vidjeti predstavu, i nije velika novost kada se zna da je ova predstava proglašena najboljom predstavom prošle godine u Hrvatskoj.

Na radost djece stihovi su došli u "prave ruke".

K. Č.

ISPRIKA

U prošlom broju pogrešno smo napisali da su na fotografiji "tri kralja" iz Sonte. Oni su iz Svetozara Miletića. Ispričavamo se Dariu, Mladenu i Borisu.

Kupon za nagradu grupno pošaljite u 1.04. Nagradna služba uskrsna

ZVONČICI NA SV. MISI

11. 03. - 2. korizmena nedjelja

Lk 9,28b-36

Petar, Ivan i Jakov bili su svjedoci Isusova preobraženja na brdu. Zbilo se to dok se Isus molio. Izgled lica mu se izmijenio, a odjeća je sjajem zablistala. Razgovarao je s Mojsijem i Ilijom. Čuli su glas Isusova oca! Učenicima je toliko bilo lijepo da su tamo željeli i ostati!

18. 03. - 3. korizmena nedjelja

Lk 13,1-9

Promijenimo život! Ako se ne obratimo, svi ćemo propasti!

25. 03. - 4. korizmena nedjelja

Lk 15,1-3.11.32

Znamo priču o izgubljenom sinu. Neki će je tek danas prvi put čuti. Pazi da se ne izgubiš! Ako si i bio na nekom krivom putu, vrati se Ocu. Čeka te strpljivo i s ljubavlju.

1. 04. - 5. korizmena nedjelja

Iv 8,1-11

Pismoznanci i farizeji u Isusovo doba ženu preljubicu su osudili na strašnu kaznu kamenovanja. A Isus im je rekao: "Tko je od vas bez grijeha, neka prvi na nju baci kamen." Smijemo li mi suditi koji smo i sami grešni?

U ŽUPI ISUSOVO USKRSNUĆE DJEČJE PRELO

U subotu 24. veljače u župi Isusova Uskrsnuća održalo se dječje prelo, tj. pokladno druženje vjeronaučne djece.

Ovo druženje je organizirala naša katehistica Nena. Na ovom druženju djeca su pokazala svoje znanje i talente kako u kvizu tako i u muzičkom dijelu programa i maskembala. U kvizu su sudjelovala djeca od I. do V. grupe. Najbolje se pokazala II. grupa i zbog toga je bila nagrađena.

Žiri su sačinjavala djeca iz starijih grupa (VI, VII, VIII), a morao se odlučiti između 40-ak šarenih maski kao i između 10-ak imitatora raznih pjevača (Petra Graše, Doris Dragović i dr.). Najbolji imitatori i najinteresantnije maske bile su nagrađene knjigama, a za sve ostale pripremljene su utješne nagrade.

Poslije programa djeca su se častila slatkišima i sokovima i svi su zadovoljni otišli kući. Nadamo se da ćemo i naredne godine nastaviti s ovakvim druženjima.

Marija Stantić

**U GALERIJ GRADSKO BIBLIOTEKE ODRŽANA
IZLOŽBA SLIKA CECILIJE MILANKOVIĆ**

Izložba slika Cecilije Milanković otvorena je 12. II. u galeriji Gradske biblioteke. Organizator ove 10. po redu (posthumne) izložbe Cecilijinih radova je Matica hrvatska. U ime organizatora na početku izložbe govor je održala Viktorija Grunčić koja je pozdravila sestru pokojne slikarice Matilku Baraković, a zatim je minutom šutnje odana počast pokojnici.

O slikama je govorio i Mile Tasić u ime Gradske biblioteke i naglasio da je Cecilija cijeli život provela slikajući.

/skraćeni izvještaj/

Marina Tikvicki

Novinari na zadatku - razgovor s Viktorijom Grunčić i Matilkom, sestrom Cecilije Milanković

RAZGOVARALI SMO...

Na izložbi smo sreli mnoge likovne stručnjake, ali i prijatelje i poštovaoce Cecilijinog slikarstva. Zamolili smo ih za kraći razgovor.

S. D. - Od kada pratite rad Cecilije Milanković i kako doživljavate njene slike?

Stipan Šabić, voditelj Likovne sekcije HKC "Bunjevačko kolo" - Cica, tako smo je zvali, je bila jedna od najboljih slikarki. Slikala je od nature do apstrakcije. Najčešće je koristila poeziju Phila Bosmansa kao inspiraciju. Nikada neću zaboraviti sliku "Dvorac tihe sreće". Tu sam sliku mogao satima gledati i uživati. Cicu će, tako smo je zvali, još puno godina tražiti u Bunjevačkoj ulici, a nje više nikada neće biti.

S. D. - Vaši utisci o slikama...

Jedan od posjetilaca - Uvijek sam joj se divio. Bio sam na svim njenim izložbama i svaka je za mene bila novi doživljaj.

S. D. - U kakvim ste odnosima bili s Cecilijom Milanković?

Viktorija Grunčić - Ceciliju je za ovdje prisutnu sestru Matilku vezala posebna ljubav jer su skoro cijeli život provele zajedno, pogotovo posljednjih godina, dok smo Cecilija i ja bile drugarice od rane mladosti. Međutim, to drugarstvo se produbilo i bile smo kao sestre.

S. D. - Kako je došlo do ove izložbe?

Viktorija Grunčić - Ove slike smo izložili zato što je Cecilija oduvijek željela izložiti ih i govorila mi je: "Znaš, kad se ja oporavim, putovat ćemo po cijelom svijetu. Ali, najprije ćemo napraviti još jednu izložbu u Subotici da zaokružimo na 10", ali ta joj se želja nije ostvarila. A ja vjerujem da je ona danas sretna.

Snežana Dulić

U idućem broju iz novinarske radionice: INTERVJU!

PIŠU NAM DJECA IZ BAJMOKA

VISIBABA KORIZMENI SIMBOL

Dragi mali Zvonikovi čitatelji i urednici!

Žao nam je što vam se češće ne javljamo s vijestima o događanjima u Bajmoku. Velik je problem što vam ne možemo uvijek poslati i "ton i sliku" (uglavnom ovo drugo).

Ovog puta smo se odvažili pa vam javljamo da smo započeli naš korizmeni hod s Isusom prema Jeruzalemu. I taj smo put popločali pravom poniznošću. Ako vas je put slučajno ovih dana vodio kroz Bajmok i do naše župe sv. Petra i Pavla, mogli ste vidjeti da je naša vjeronaučna dvorana procvala sva u visibabama. Ovaj svijet tako nježnih boja, blago pognute glave (djeca su zaključila - kao da moli) NAŠ JE korizmeni SIMBOL.

Ne znamo kakav nas "križni put" čeka u korizmi ali onaj koji smo na prvu korizmenu nedjelju napravili u crkvi uz pomoć glinenih posuda u koje smo posadili našu poniznost, tj. visibabu, sigurno nas vodi do oltara a tamo je uskrsli Isus. Željeli bismo ustrajati na tom putu naših dobrih djela i žrtvica da bi nas on doveo do onoga što nam visibaba navješta - proljeća ili buđenja novog života - USKRSA.

Sa željom da i vas vaš korizmeni hod i put dovede tamo gdje ćemo se svi radovati i

molbom da se na tom putu, u tom hodu svi susrećemo barem u molitvi zajedno

pozdravljaju vas
djeca i katehistica
iz Bajmoka.

NA VJERONAUKU NA BIKOVU

ŠTO JE U ŽIVOTU NAJVAŽNIJE?

Jednom kratkom vježbom a još kraćim razmišljanjem naš vjeroučitelj vlč. **Julije Bašić** je sve prisutne vjeroučenike, od 5. do 8. razreda, uveo u ono o čemu bismo stalno trebali razmišljati pod naslovom "Što je u životu najvažnije".

Većina nas se s ovakvim razmišljanjem po prvi put u životu ozbiljno susrela. Evo jednog razmišljanja koje će možda biti poticaj za razmišljanje i drugima u prvoj korizmi trećeg tisućljeća.

Najvažnija je LJUBAV

Često sam o ovom pitanju razmišljala, a moj odgovor je LJUBAV.

Ljubav se može tumačiti, osjećati i živjeti na više načina i o njoj samoj nikad nije sve dorečeno.

Prvu ljubav koju dijete spoznaje je ljubav prema majci i ocu, a kasnije i prema ostalim članovima obitelji. Kako dijete odrasta tako i ljubav proširuje prema svojoj okolini. Ljubav prema Bogu počinje od ranog djetinjstva - već od odlaska s roditeljima u crkvu a

kasnije na vjeronauku gdje se upoznajemo s Božjim zapovijedima i načinom kršćanskog življenja.

Isus nas uči da budemo dobri ljudi i ljubimo jedni druge kao što On ljubi nas.

Kada bi svi ljudi u svom srcu nosili samo ljubav a ne mržnju i zavist i želju za osvetom, to bi bio prelijepi svijet pun radosti i sreće za sve naraštaje.

Moja je najveća želja da svi ljubimo Boga i jedni druge kako nas je to On naučio.

Erna Dožai, 6. raz., Bikovo

Kupon "ZVONIKA" br. 77

Korizma traje _____ dana

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

Uređuju: Marina, Dijana, Ivana, Željka, Biserka, Igor i Ljubica

KORIZMA JE PRIGODA ZA KRIŽEVE

Bog mladi!

Novo okruženje za mene po stoga i pomalo drugačiji pristup. Trenutno sam na ekumenskom seminaru u Švicarskoj, u okruženju u kojem nema mnogo rimokatolika ali koje izvrsno pokazuje meni zašto jesam katolik i kako je divno biti i pripadati jednoj dugoj tradiciji...

U novoj korizmi s novim odricanjima, moglo bi se reći. Kršćani po svom vjerskom opredjeljenju prihvaćaju svoje križeve, bivaju jaki i dignute glave nose ono što im je darovano kao križ. Kad god govorimo o križu, sjetim se pjesme Franje Saleškog koji predivno opisuje križ kao dar od Boga koji je točno određen za nas - ni teži, ni lakši, ni veći, ni manji... Jednostavno, taman toliki kolikog možemo nositi. Možda i prečesto spominjem ovu Franjinu pjesmu, ali ona meni daje snagu i vjeru u Boga koji me poznaje bolje nego itko, pa čak bolje i od mene same. Uz malo truda taj križ neće biti toliko težak koliko se čini. Možda je ova korizma prava prigoda za križeve, prava prigoda da učinite žrtvu koja je Bogu ugodna i draga. Budite jaki i ponosni na ime koje nosite - KRŠĆANIN. Budite sretni kada u vas budu prstom upirali jer se razlikuje... Budite veseli i sretni.

Marina

TRIBINA MLADIH

Katolički krug

18. 03. u 19 sati

Predavač: Lazar Novaković,
župnik iz Sombora

Član našeg uredništva, IGOR, dobitnik je stipendije Američke vlade za unapređenje civilnog društva. On je jedan od tri srednjoškolca koji predstavljaju Suboticu u jednomjesečnom programu koji organizira AYUSA International. Nadamo se da će biti dobar ambasador našega grada i naroda kojem pripada u američkom gradu Ohaju gdje će pohađati američku školu i boraviti u američkoj obitelji.

TRIBINA MLADIH U NOVOM RUHU

Tribina mladih održana je u 18. 02. u prostorijama Katoličkog kruga na temu "MLADI I GRIJEH". Uz prisustvo 110 mladih, ova tribina je osmišljena u vidu razgovora.

Na pitanja mladih odgovarao je bogoslov Josip Štefković uz dopunu vlč. Franje Ivankovića i preč. Andrije Anišića. Evo što naše mlade interesira!

- Što je to grijeh?
- Kako su anđeli mogli sagriješiti?
- Kad je psovka teška, a kad mali grijeh?
- Koji su smrtni grijesi, a koji protiv Duha Svetoga?
- Kako Bog opravdava postojanje zla u svijetu?
- U koju grupu grijeha spada eutanazija, droga i abortus?
- Što se dešava s osobom koja umre u teškom grijehu?
- Kako se spašavaju pripadnici drugih religija?
- Da li postoji dobra i loša laž?
- U kojoj je mjeri grijeh neprisuštvovanje svetoj misi?

Drugi dio tribine, druženje, bilo je uz pjesmu i svirku. Gitaru je svirao Bane, a pjevali su mnogi.

Vaši odboraši

Godišnji koncert "Bunjevačkog kola"

Godišnji koncert Folklornog odjela HKC "Bunjevačko kolo" održan je u velikoj dvorani Centra 22. i 23. veljače 2001. godine. Na koncertu je bilo izvedeno 18 koreografija kao što su: "Jastuk tanca", "Igra kolo", "Plesovi iz Posavine", "Bačka Šokadija", "Igre iz Ukrajine", "Kad zasvira tamburica jasna", "Bunjevačko momačko kolo". Vidjeli smo također i "Džambaske igre", "Vlaške igre" i dr. Bile su to koreografije Ivana Pešuta, Stevana Tonkovića Pipuša, Karoline Vojnić Hajduk, Aleksandre Lipozenčić, Jelene Nimčević, Denisa Lipozenčića i drugih. Nastupili su reprezentativni ansambli, dječji početnički i izvođački ansambl, kao i veterani. Sve koreografije pratio je orkestar HKC "Bunjevačko kolo", a prvi put je nastupio na gjajdama Marin Milodanović.

Na kraju programa prisutnima se obratila Marija Sekulić, ravnateljica Odjela za folklor. Ona je zahvalila svim izvođačima i koreografima, a posebno je predstavila mlade koreografe Aleksandru Lipozenčić, Jelenu Nimčević i Denisa Lipozenčića. Posebno je zahvalila Karolini Vojnić Hajduk koja vodi grupu od 3 do 6 godina, i koja uvježbava pjevanje sa svim ansamblima. Ona je posebno naglasila da se koreografija Aleksandre Lipozenčić "Kad zasvira tamburica jasna" okitila zlatnim odličjem na Međunarodnom festivalu djece Vojvodine u Apatinu 1999. godine. Denis Lipozenčić je sa svoje dvije koreografije doveo bunjevačko kolo do vrhunca. On je s jednom od igara zabilježio uspjeh na Zonskoj smotri folkloru u Subotici. Ona je jedina prošla na dalje natjecanje te je svoje izvođače odvela na Vojvođansku smotru folkloru u Rumi. Marija je zahvalila također i rukovoditelju glazbenog ansambla Vojislavu Temunoviću i glazbenim pratiocima Marinku Kujundžiću i Josipu Šipošu. Pohvaljeni su bili i garderoberi Joso i Jelisaveta Dulić. Na samom kraju predstavljena su dva sadašnja veterana - Zvonko Dulić i Dejan Kovač - koji uopće nisu bili nalik veteranima već iskusnim folklorcima, što su i pokazali na bini.

Valja napomenuti da je publika oba dana ispunila prostranu dvoranu i s oduševljenjem pozdravljala svaku točku programa.

Ivan Nimčević

PRELO MLADIH

KOLO IGRA TAMBURICA SVIRA

Sastali se da se provede,
da se vide i da se zagre...

Na Prelu ste, nadam se, bili i nije vam potrebno prepričavati kako je bilo, jer najbolje znate po sebi - ne treba vam nitko govoriti kako je bilo! Ali, vjerujem da nemate ništa protiv da to podijelimo s drugima koji nisu uspjeli već tri dana po otvaranju sezone "prodaje karte za Prelo" uloviti istu, a osim toga, lijepih se događaja uvijek rado prisjećamo.

Sankama smo došli
sa salaša...

Drugo po redu "Prelo mladih" je uspjelo! Navečer, 27. veljače 2001. godine u dvorani HKC "Bunjevačko kolo" na Prelo se skupilo "tušta mladog svita" - točnije preko tri stotine mladih iz Subotice, Tavankuta, Male Bosne, Bajmoka...

Idemo na bunjevačko prelo...

Ovaj put nitko nije došao sjedeći gledati prelo, nego su svi došli na Prelo, znači aktivno sudjelovati.

Došli su nam najmiliji gosti

Dragi gosti, župan vukovarsko-srijemske županije, gđin **Petar Čobanković**, i dožupan vukovarsko-srijemske županije gđin **Andrija Matić** su nas počastili svojim prisustvom. Također smo pozdravili konzulicu generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici, **dr. Jasminu Kovačević** s pratnjom iz konzulata. U ime domaćina govorili su gđin **Bela Ivković** i gđica **Željka Cvijanov**, voditeljica programa.

Tamburaši čak iz... Vinkovaca

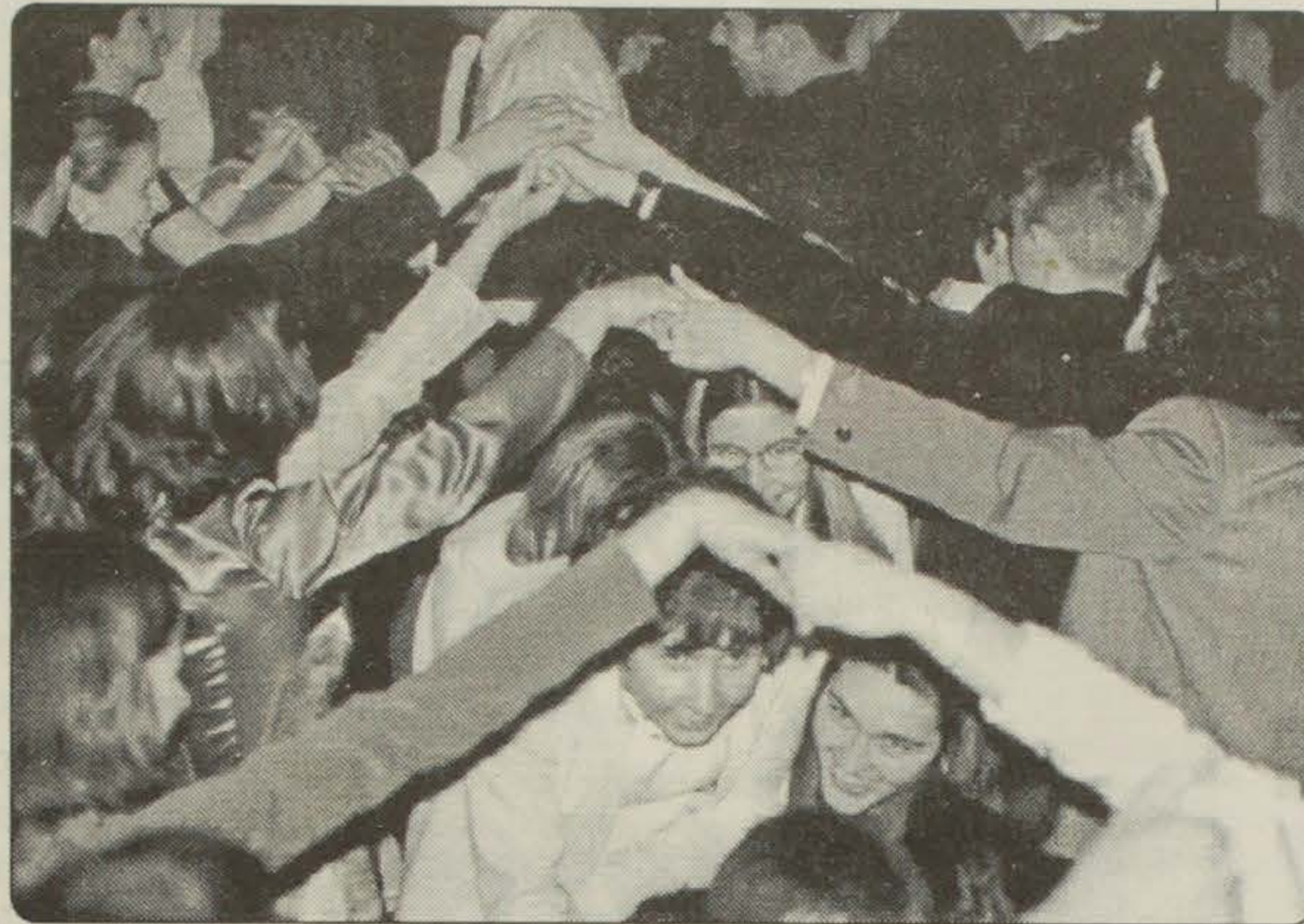
Do rane zore, uz "Bisere" iz Subotice, s nama je bio i tamburaški ansambl "Dike" iz Vinkovaca, koji nam je razgalio srca i ugrijao duše!

Tombola...

... je bila zaista prijatno iznenađenje za mnoge od nas. Osim darova za uživanje, kao što su med, večera u

restoranu "Majur" i vožnja fijakerom, jabuke, piće, kozmetika i sl., bilo je dosta ribačih četki.

TV redakcija Vinkovaca i TV Subotica su zabilježile ovaj događaj značajan za sve mlade Hrvate u našim krajevima.

Par riječi domaćina
i uvaženog gosta

U ime HKC "Bunjevačko kolo" **Bela Ivković**: - Dragi mladi prijatelji! Bio sam i ove godine na nekoliko balova i prela, a i sad dolazim s jednog, međutim nigdje i nikada nije kao s vama. Nigdje nema toliko mladosti, ljepote, dostojanstva, svečarskog raspoloženja i veselja. Čuvajte prelo i polako trošite mladost, a kad dođe vrime, na vaše potomstvo prenesite obavezno čuvanja ukupne naše kulturne baštine pa i prela. Nama u HKC "Bunjevačko kolo" je odista drago što smo barem malo mogli pomoći glavnom organizatoru "Tribini mladih".

Siguran sam da se danas i ova dvorana koja je svjedok našeg zajedništva i mnogih okupljanja nas Hrvata posebno raduje susretu s našom budućnošću.

Pošto ona postaje mala i za Veliko a i za vaše prelo, moramo razmišljati da se jedno od narednih kao zajedničko održava u velikoj hali sportova.

Župan vukovarsko-srijemski
Petar Čobanković

- Poštovane dame i gospodo, dragi domaćini, pozdravljam vas u ime Vukovarsko-srijemske županije u Republici Hrvatskoj. Počasćen sam što mi se pružila prilika biti danas ovdje na "Prelo mladih" u ovom lijepom ambijentu Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo". Sa mnom je večeras i podžupan Vukovarsko-srijemske županije gospodin **Andrija Matić**, koji je također gost Skupštine općine Subotica, no sa mnom je večeras na "Prelo mladih" još šest osoba iz Vukovarsko-srijemske županije, za koje vjerujem da će vas posebno oduševiti, to su "Dike". Naš najbolji tamburaški sastav, koji su ovdje na poziv gospodina **Stipana Jaramazovića**, voditelja Subotičkog tamburaškog orkestra, na čemu mu se posebno najtoplije zahvaljujem u ime "Dika".

**Zaključak: PIVALO SE I IGRA-
LO TAKO, KO DA NIKO NIKAD
UMRIT NEĆE!**

Dijana Šarčević

U POKORI, MOLITVI
I DJELIMA LJUBAVI

Punina kršćanskog života svakako se sastoji u ljubavi koja rađa dobrim djelima. Pokora se u kršćanskom životu, na žalost, često shvaća negativno, pa ljudi zaziru od pokore. A tu se ne radi ni o čemu drugom nego o borbi unutarnjega čovjeka protiv grijeha koji ga želi zarobiti i učiniti nesposobnim za djelovanje. Koliko ćemo biti spremni boriti se protiv oholosti, sebičnosti, pohlepe, razuzdanosti, škrtosti, lijenosti, uvredljivosti, nepomirenosti, zavisi svakako od ljubavi prema slobodi djece Božje. Vježbanje u poniznosti, poslušnosti, jednostavnosti, praštanju može se nazvati pokorom. Stoga pokora nije nešto žalosno, nego nešto radosno i vrlo potrebno svakom čovjeku.

Najbolji put da znamo što treba i kako treba odstraniti iz našeg srca jeste molitva. Ona je susret s Bogom. Kroz molitvu dobivamo i snagu da se borimo protiv poroka u sebi i energiju kojom ćemo se osloboditi.

Marija nas poziva na pokoru i molitvu te na djela ljubavi. Daje nam i primjer u tome. Svaki put, naime, kad u nama umire zlo i grijeh, kad to čupamo iz srca, uskrsava novi čovjek, spreman na novi život s Bogom.

Ljubica

NE ZATVARAJMO OČI PRED ISTINOM

DROGA - PUT DO SMRTI!

Danas, kad je zla u svijetu tako puno, ne smijemo zatvarati oči pred činjenicama koje nam se same kao mozaik redaju pred očima.

Iako se o nekim velikim problemima današnjice kao što je kriminal, prostitucija, pa i narkomanija, dosta govori, usuđujem se ipak reći da govora o takvim temama nije nikad dosta. Prije svega, jer mladi ljudi baš uvelike i nisu uvijek zainteresirani da slušaju o takvim temama, vjerujući da o tome sve znaju mada činjenice to i ne mogu baš potvrditi. Svjedoci smo da danas sve više mladih boluje i svakodnevno umire od AIDS-a, da je puno mladih djevojaka koje su se odale prostituciji, da je sve više onih koji još u osnovnoj školi počinju s "lakim drogama", da bi kasnije u potpunosti upali u zamku te opake "bolesti" današnjice!

Stoga sam odlučila da i na stranica mladih, mladi koji čitaju ove stranice mogu pročitati nešto o tome, razmišljajući pri tome kako mi kršćani možemo utjecati da se to veliko zlo pobijedi!

Još jedan razlog više da napišem svoje razmišljanje na ovu temu bila je ispovijest majke koja je u kratkom vremenu izgubila obje kćeri. Jednu, koja se sa svojom ovisnošću o drogi borila više od 10 godina, liječila na raznim klinikama (njezina je majka morala sve rasprodati u nadi da će svoju kćerku spasiti), da bi na kraju jednom pokušala samoubojstvo. Ali, kada tog puta nije uspjela, učinila je to nedugo poslije toga ponovno, ali ovoga puta uspješno, u domu svoje sestre. Tada su nade njezine majke skroz iščezle jer je svoju kćer, ipak, nakon duge borbe izgubila. Druga joj je kćer, koja je također pomagala u toj borbi, umrla od tuge za svojom sestrom, od infarkta srca, pri-

"Ako se predaš bolesti, ona će te satrti. Ako pronađeš nadu koja je jača od bolesti, ona će te dizati i satrti od bolesti. Kad čovjek otvori rupicu nade, tada u tijelu osjeti neke druge sile koje počnu djelovati."

(Tomislav Ivančić)

likom kojega je ostala na mjestu mrtva. Tužna priča iz koje se puno toga može naučiti!

Za početak, mislim da je dovoljno sagledati samo situaciju u našem

gradu (a da ne govorimo o nekim drugim gradovima gdje je narkomanija uzela veliki mah, i gdje sam čak i ja sama bila jedanput svjedok da se nekolicina mladih drogirala javno ispred zgrade u kojoj živi

moja sestra), gdje je narkomanija počela privlačiti mnoge mlade ljude. Međutim, ni danas se sa sigurnošću ne može reći što su pravi uzroci u bolestima ovisnosti, ali svakako da neki od činilaca jesu: višegeneracijska uporaba alkohola, duhana i lijekova, rani gubici i smrti u obitelji, mentalne bolesti, rastave brakova i promjene mjesta boravka, problemi u odgoju.

Period adolescencije je najčešće doba kada se prvi put probaju droge, alkohol i sl. Posljedice bolesti ovisnosti svakako su povlačenje od društva koje ne uzima droge i biranje isključivo ovisnika, uglavnom radi nabavke droge, što često zna biti i uzrokom pojave kriminala kod adolescenata, jer u nedostatku materijalnih sredstava, oni si moraju na-

baviti drogu, a jedini put do nje i do materijalnih sredstava jesu krađe, krijumčarenje droge itd. Na psihološkom planu svakako dolazi do oštećenja pojedinih psihičkih funkcija (pažnja, mišljenje, pamćenje), te do pojave različitih psihijatrijskih poremećaja: depresije, suicidalnost, karakterne izmjene ličnosti. Kada govorimo o promjenama na lokalnom nivou govorimo o: degenerativnim promjenama kože, sluzokože, mišića i krvnih sudova, a na općem nivou može doći do različitih infektivnih bolesti (sepse, hepatitis B, HIV infekcija...).

Dovoljno je još reći da, nerijetko, mladi koji počnu s "lakim" drogama, završe s težim oblicima čiji rezultat, ukoliko se uzme prekomjerna doza, može biti SMRT! I što nakon takvih slučajeva? Zar to ne bi trebala biti dovoljna opomena svima da se protiv ove opake "bolesti" današnjice treba boriti svim silama. Dakle, prije svega, roditelji bi trebali svoju pažnju maksimalno posvetiti svojoj djeci u tom periodu, pomoći im da svoje probleme koje taj period nosi riješe skupa s njima. A svakako je potrebno raditi i na društvenoj sredini kojoj je potrebno puno više informacija, kontinuirana edukacija na ovom nivou. A onim osobama koje se s ovim problemom bore potrebno je prihvaćanje od strane šire okoline koja im također mora omogućiti povratak i integraciju.

Na nama je da o ovim temama malo više govorimo, da potičemo jedni druge na to da takvim, "izgubljenim" osobama pomognemo svojim savjetom, da im ukažemo da od droge nema nikakve koristi.

Droga je za vrlo kratko vreme naprosto osvojila školsku omladinu i u našem gradu. Njeno prisustvo je toliko da sve više postaje deo načina života mladih. Droga se obično počinje uzimati iz radoznalosti, a ubrzo postaje bolest. Istina koju njeni uživaoci ne žele na početku da prihvate jeste da ona sistematski uništava i fizičko i psihičko zdravlje... /E.B., Subotičke novine, br. 9, str. 9/

Ona može dovesti samo do gubitka svega onoga što jednu osobu čini - čovjekom. Ona jednostavno, ako joj se ne odupiremo i protiv nje ne borimo, vodi pravo u - smrt. A ono što je također za nas kršćane bitno, jest to da mi takvim osobama možemo pružiti dodatnu nadu i posvjedočiti im da ima netko tko ih ljubi više no svaki čovjek, koji im može dati snage da svaki dan idu iznova - to može Isus Krist! On neka nam bude pomoć da svojim molitvama i svojim svakodnevnim zalaganjem, tamo gdje je to potrebno, na poslu, u školi, budemo pomoć onima čiji je život izgubio svaki smisao, i koji vape za izbavljenjem!

Željka Zelić

MISLJENJA MLADIH O DROGI

B. I., 21 god. - Mislim da je sve više prisutna u svijetu mladih, i da na žalost živimo u vremenu kada je relativno lako doći do nje. Gledam na nju kao na jedno zlo, kušnju koja brže ili sporije ubija pojedinca, a ujedno i čitavo čovječanstvo. Zbog toga se protiv nje treba boriti na obje razine, kako bi zaštitili svakog pojedinca ponaosob, ali i društvo u cjelini.

S. S., 21 god. - Mislim da je droga jako loš izbor za rješavanje problema jer nas ona uvaljuje u još veće nevolje. Nema lakih i teških droga, jer SVE vode ka istom putu - smrti, kako duhovnoj, tako i tjelesnoj.

Uređuju: Vesna i Ladislav Huska

Korizma u obitelji

“Bože, kako je teško”, nijemi je duboki uzdah koji želim sakriti od svih - i od onih koji su za njega “zaslužni”, i od onih koji bi me željeli zaštititi ili bar utješiti. Gutam bol, želim da je nestane u meni, da nitko ne nasluti da je tu. Jer, ja sam kršćanka i počela je moja korizma. Na osobit način - po cijenu patnje - želim biti ljubav.

Korizma je kao pustinja. U nju čovjek ulazi dragovoljno, prolazi njome svjestan da usprkos teškoćama mora postići svoj cilj. U korizmi je cilj pripraviti se za Muku, Smrt i Uskrsnuće, Gospodinovo i naše. Put je dug. Pustinja je golema, suha, vrela i ledena, usamljena, gladna i žedna. Kada bih, makar za noć, pronašla oazu.

Samo onaj tko je bio sam zna zvuke tišine i radost zbog prijateljeva posjeta. Samo onaj tko je bio ponižavan zna gorčinu poruge i veličinu iskrene, zaslužene pohvale. Samo onaj tko je rastrzan i opterećen poznaje osjećaj nemoći i čežnju za snagom koju ulijeva stisak ruke prijatelja. Samo onaj koga pustinja umori do krajnjih snaga zna kako je naletjeti na oazu...

Moja pokora ove korizme: bit ću oaza.

Vesna H.

- Smješak koji procvjeta iz boli rastaljuje i najokorjelija srca.
- Bez ljubavi si? Bez Boga si.
- Samo onaj koji prođe kroz led bola stiže do požara ljubavi.
- Ljubav se ne objašnjava na riječima, objašnjava se na križu.

Chiara Lubich

PRELO U ŽUPI ISUSOVA USKRSNUĆA

U župi Isusova Uskrsnuća grupa vjernika je 17. veljače priredila župno prelo. Okupilo se blizu stotinu župljana, bile su to mlađe obitelji, ali se i ove godine sa žaljenjem može konstatirati da je prostor premalen i jedini ograničavajući faktor.

Prelo je otvorio i toplo pozdravio prisutne župnik mons. **Bela Stantić**, a glavni organizator, naša katehista **Nena** istakla je da je ovaj vid druženja u stvari zbližavanje vjernika s ciljem produblivanja osjećaja pripadnosti župnoj zajednici. Sve nas je podsjetila da mi bački Hrvati ne smijemo zaboraviti naše korijene i pripadnost svom narodu: vjeru, jezik i običaje. Nakon toga je tamburaški orkestar zasvirao preljsku himnu.

Usljedio je kulturno-zabavni program sa skečevima i igrokazom, tajanstvenim predmetom i naravno kvizom, iz kojeg smo svi ponešto naučili. Poslužnja je bilo na pretek: od prsnaca, slanah kiflica i sendviča, do raznovrsnih torti i kolača. A kako se prelo ne da zamisliti bez fanaka, bilo je i toga. Istina, bili su netipični, jer se u sredini svakog fanka nalazila sakrivena poruka za bračne parove, zalivena pudingom i čokoladom. I djeca su dobila male poklone - svoja “prela”.

Igralo se, plesalo i veselilo do ponoći, a sve je bilo praćeno divnim sviranjem mladih tamburaša “Dilbera”, kojima ovom prilikom toplo zahvaljujemo.

Na ovo će nas prelo podsjećati drage, male uspomene (čestitke u zlatotisku), ali i mnoštvo dojmova i spoznaja pripadnosti našoj župnoj zajednici.

Valja još napomenuti da je već sljedeće sedmice održano i prelo za starije bračne parove - obitelji i prelo vjernika mađarske nacionalnosti. A za najmlađe je također priređeno prelo o kojem oni pišu na dječjoj stranici.

Ljubica V. T. M.

NA OBITELJSKIM SUSRETIMA U SV. ROKU POKLADNA PREDSTAVA I TOMBOLA

Prepuna vjeronaučna dvorana u župi sv. Roka u Subotici uživala je 16. veljače u programu koji je priredio Obiteljski odjel ove župe. Tako je publika najprije vidjela komediju **Đule Milodanović** pod nazivom “Složna obitelj i komšije” u izvođenju “kerskih glumaca” koji već tradicionalno priređuju priredbe u povodu “prela”. Nije mala žrtva uvježbati jednosatnu predstavu te im stoga doista zahvaljujemo na priređenom zadovoljstvu.

U tomboli koja je donijela velik broj nagrada uživali su svi, a vjerojatno najviše dobitnik prve nagrade - “pivca” i kokoške. Sav prihod od tombole ide u fond Obiteljskih susreta od čega se cijele godine pokrivaju “sitniji” troškovi.

Ni ovoga puta nisu izostali kolači, a uz muziku druženje je nastavljeno u vedrom raspoloženju.

K. Č.

MEDURELIGIJSKI POSJET BRISELU

Pravoslavni predstavnik pri Eruopskoj uniji u Bruxellesu grčki episkop **Emmanuel** organizirao je dolazak vjerskih predstavnika Srpske pravoslavne crkve na čelu s novosadskim episkopom **Irinejom**, zajedno s beogradskim muftijom **Jusufom Jususpahićem**. U izaslanstvu su bili i rabin **Isak Asiel** kao predstavnik židovske zajednice u Jugoslaviji te svećenik subotičke biskupije **Jakob Pfeiffer**. Pozvani su i predstavnici iz Bosne i Hercegovine, a odazvali su se predstavnici Katoličke crkve **mons. Ivo Tomašević**, Srpske pravoslavne crkve svećenik iz Brčkog **Dragan Ćirković** i Židovske zajednice **Moris Albahari**. Skupu su se također odazvali imami iz Maribora i Ženeve **Ibrahim Malaović** i **Ibrahim Husanović** te pravoslavni svećenik iz Pule **Danijel Ljubotina**.

Ovaj posjet bio je zapravo nastavak prošlogodišnjeg seminara održanog od 29. do 31. svibnja u Solunu na temu: **“Pomirenje i mir u Jugoistočnoj Europi: sudjelovanje religijskih zajednica u izgradnji multietničkog i demokratskog društva”**.

U srijedu, 7. veljače izaslanstvo su u središtu Europske unije primili između ostalih **dr. Javier Solana**, generalni tajnik Vijeća Europske unije. Tom prigodom vjerski predstavnici iz Jugoslavije zamolili su potporu u obnovi zemlje, a prije svega što je porušeno u napadima NATO-a.

U četvrtak 8. veljače vjersko izaslanstvo pohodilo je sjedište NATO-a, gdje su ih upoznali s načinom na koji djeluje ta organizacija te kako se donose neke važne odluke.

U petak 9. veljače izaslanstvo je primio zamjenik specijalnog koordinatora Pakta o stabilnosti g. **Donald Kursch** koji je istaknuo da oni nastoje okrenuti oči Europe prema Jugoistočnoj Europi te da pomoć ide brže nego ranije. Pri ovom susretu beogradski muftija zamolio je da im se pomogne obnoviti oštećenu džamiju u Nišu. Pravoslavni svećenik zauzeo se za srpske povratnike u Hrvatsku i zatražio što skorije ukidanje viznog režima između Jugoslavije i Hrvatske...

/Prema IKI/

stavljena je knjiga **STEVANA TONKOVIĆA PIPUŠA “DRAGULJI BUNJEVAČKE RIZNICE”**.

O knjizi su govorili **György Boros**, član Izvršnog odbora Skupštine općine Subotica zadužen za kulturu, **Sava Mučibabić**, tajnik Saveza amatera Vojvodine, **Marko Marjanušić**, koreograf, **Stipan Jaramazović**, umjetnički rukovoditelj Subotičkog tamburaškog orkestra, **Bela Duranci**, povjesničar umjetnosti, te **Dejan Kovač**, u ime svih folkloraca koje je “Pipuš” podučavao u igranju.

Izražavajući radost zbog ove knjige prisutnima se “pismom” obratio **Zvonko Bogdan** uz pratnju članova Subotičkog tamburaškog orkestra. A dio onoga o čemu govori ova knjiga prezentirali su veterani OKUD-a “Mladost” i članovi Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva “Matija Gubec” iz Tavankuta, a “biranim nota-

DRAGA PISMA

Velečasni gospodine župniče!
/mons. Stjepanu Beretiću/

Iskreno vam zahvaljujem za kalendar “Subotička Danica”. “Subotička Danica” vrši svoju ulogu da hrvatsku zajednicu u Bačkoj okuplja u čvršće i složnije zajedništvo, da je odgaja vjerski, kulturno i rodoljubno. Stoga Vama i svim Vašim suradnicima zahvaljujem za uloženi trud i djelo da bude blagoslovljeno. Želim Vam svako dobro uz iskreni pozdrav Vama, svećenicima, Hrvatima Bačke uz Božji blagoslov,
Franjo kardinal Kuharić

Dragi Prijatelji!
/Katolički list “Zvonik”/

Zahvaljujem na redovnom slanju Vašega i našeg lista “ZVONIK” kao i na poslanoj “ubotičkoj Danici”. Koliko mi vrijeme dopusti, redovno prelistam i obavezno se zaustavim na kojem članku i pročitam. Odajem priznanje na Vašem radu i Evangelizaciji putem pisane riječi. Ono što karakterizira Vašu pisanu riječ jest da je uvijek s puno srca napisana i čitatelju upućena.

Želim Vam uspješan rad i u ovoj godini. Neka Vas sve prati u uredništvu lista, kao i suradnicima i čitateljima, obilje Božjeg blagoslova te Vas sve srdačno pozdravljam, noseći lijepe uspomene od našeg posljednjeg susreta.

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski

Prečasni gospodine!

Pozdrav i blagoslov za godinu 2001. te za čitavo tisućljeće! Neka Gospodin povijesti i ljudskoga roda prati Vaš život i Vaš tako važan posao, posebno na području štampe.

Baš to je razlog da Vama pišem. Ponajprije srdačno zahvaljujem jer mi redovito šaljete ZVONIK. Čestitke za tako veliko zalaganje i Bog neka Vam povрати sve napore.

Tim pismom htio bih Vas i zamoliti da još više suradujete na razini čitave biskupske konferencije, da se što više poradi na unapređenju medija. Mislim da je sada vrijeme da naša katolička Crkva poručuje ovome svijetu nadu spasenja na suvremeni način. Raduje me, dakle, da ćemo moći surađivati na slavu Boga i na korist ljudima.

Hvala, Božji blagoslov i iskren pozdrav!

+ Stanislav Hočevar, nadbiskup koadjutor

DRAGULJI BUNJEVAČKE RIZNICE

U ponedjeljak, 19. veljače u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici pred-

stavljena je knjiga **STEVANA TONKOVIĆA PIPUŠA “DRAGULJI BUNJEVAČKE RIZNICE”**.

O knjizi su govorili **György Boros**, član Izvršnog odbora Skupštine općine Subotica zadužen za kulturu, **Sava Mučibabić**, tajnik Saveza amatera Vojvodine, **Marko Marjanušić**, koreograf, **Stipan Jaramazović**, umjetnički rukovoditelj Subotičkog tamburaškog orkestra, **Bela Duranci**, povjesničar umjetnosti, te **Dejan Kovač**, u ime svih folkloraca koje je “Pipuš” podučavao u igranju.

Izražavajući radost zbog ove knjige prisutnima se “pismom” obratio **Zvonko Bogdan** uz pratnju članova Subotičkog tamburaškog orkestra. A dio onoga o čemu govori ova knjiga prezentirali su veterani OKUD-a “Mladost” i članovi Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva “Matija Gubec” iz Tavankuta, a “biranim nota-

ma” sve je popratio i ansambl “Neven”. Voditeljica večeri bila je **Katarina Čović**, a svim sudionicima ove promocije zahvalio je sam autor (na slici).

Inače knjiga “Dragulji bunjevačke riznice” govori o bogatoj bunjevačkoj folklornoj baštini. Konkretno upute (uz stručne ilustracije) kako se igra koja igra vrlo su značajne, tako da iz ove knjige, kako netko reče, mogu učiti i “laici i profesionalci”. Osim toga, u knjizi je objavljeno mnoštvo ilustracija u boji koje knjizi daju posebnu draž.

U svakom slučaju, ova knjiga doista jest “dragulj” iz bogate bunjevačke riznice i dobro će doći svima koji se bave folklorom, kako koreografima, tako i samim “igračima”. A poslužiti će napose svim folklornim skupinama koje žele “igrati” bunjevačke igre - da “igraju” izvorno. U tom smislu je prava šteta što nije napisana i izvornim, bunjevačkim jezikom.

Knjigu po cijeni od 900 dinara možete nabaviti u raznim knjižarama u Subotici, kao i u uredništvu “Zvonika” i u prodavnicama knjiga u biskupiji (Trg žrtava fašizma) i crkvi sv. Roka.

Izvrnute kriposti

Sine moj, kušaj narav svoju,
vidi što joj šteti i to joj uskrati.
Sir 37,27

Nedavne poklade sam ispratio u jednom ovećem veselom društvu s fajin mladog svita. Od vajkada se poklade pripoznaju i po dobrom i obilnom ilu, a nuz vino najboljom podlogom za veselje. Tako se i naš domaćin nastaro da nas ugosti krumpiračom iz krušne peći, nuz koju smo se uvirili u starovinsku mudrost da je špricer onda dobar kad se čaša vaća masnim prstima. Domaćin nas je iznenadio nažalost ritkom al izuzetnom kevedinkom, koja je razlađena zamaglila čašu. Svi kojima je dobro poznata ova u nas kadgod zdravo cinjena lacrima Christi znadu da ona čakskom odriši jezik, a grlatije okuraži na pivanje.

I, "ni pet - ni šest", grlati pridvodnik je zapivo i druge povo u pivanje starovinski pisama. Kad je došlo na red nazdravljanje, jedan od pivača se osmilio i zapivo "Uzmi sve što ti život pruža, danas si cvet sutra uvela ruža..." (1) Nisu se svi pivači privatili te pisme, a bilo je uočno da je jedna dotleg raspivana divojka na to spuštila glavu, začutila, ko da je kogod polio vodom. Kad su nastavili s drugim pismama, opet je bila ona prijašnja, vesela, raspivana divojka.

Kad je reduša unela vruće fanke s pantljikom širokom skoro ko parasnički kažiprst, kradom sam pito divojku, kad već ima lip glas zašto malopre nije pivala tu često pivanu pismu. Ko iz topa mi je uzvratila da je sram tako štogod pivat, jel mladost ne doživljava da je triba trošit baš na sve, pogotovo ne na uživanja koja ne pasiraju duši, a da starost vidi kroz svoje didu i majku. Ne slaže se da od života triba "uzet" sve što ti padne na pamet il te neodoljivo privlači, kako to svituje spominjana pisma, jel taki užitak nikako ne smi bit životni cilj. Da, još mi je i to kazala da se paštri da gospodari nad svojim željama.

Otrilike tako je kontalo to mlado čeljade, a to me je podsitilo na uvodni Sirahov savit, za kojeg možda ova divojka ne zna, ali je takom svaćanju naučena, svedno dal od roditelja il samoobrazovanjem, a ovo se njezino kontanje poklapa sa spominjanim mudrim svitovanjem.

*****

Bog mi je podarijo taki sluh kojim u solmizaciji razljučujem samo dvi-tri note, visoke i niske tonove, zato i ne

znam pivat, al i da znam cigurno nebi zapivo tu pismu zbog nakaradni riči, koje obrezvriđuju kršćanske i potiču na nike nove "kriposti", koje pogotovo mlado čeljade upućuju na krivi životni put koji mož odvest u sunovrat života. Nažalost, ta je pisma postala rado pivana, a kažu mi svirci da ne prođe ni jedna čast a da je ne otpivaju nikolko puta. Te su riči kod tušta ljudi, osobito mladi, postale životni credo, koji razara najpre dušu pa onda i tilo, s krajnjim učinkom brescilnog i obično ranog dolaska na kraj životnog puta.

Ova pisma nagovara, obaško mlade, na popuštanje užicima tila najpre kroz zabavni život. Danas se on najčešće odvija u sumljivim "diskačima" di za početak često, čak otvoreno, nude laku, a posli i težu drogu od čijeg se uživanja ne mož iskobeljat. Tamo se piju većinom žestoka pića, često sakrivena u voćne sokove, a niko se ne usudi, primerice, iskat vino jel bi ga ismijali. Nuz sve to i nesnosnu buku s razdražujućim osvjetljenjem, u zagađenom ajeru, mlado čeljade se lako pripušti raspojasanim užicima, koji lako probude u čoviku želju za nasiljem, a otaleg do pristupnika zakona samo je jedan korak.

Od života (olako) uzimat sveg šta je ugodno tilu, a da se pri tom zapostavi postojanje duše u tom tilu, čini čovika praznim. On je to samo imenom, za njegov je ispravnije kazat da je hodajući dvo-nožac, kakog Bog nije stvorio. Koliko je važno da se čovik stara o ugađanju duši, da živi u duševnom miru, nek nam posluže za primer poslednje godine života milijardera Aristotelesa Onazisa. On, koji je imo šta je tio, (primerice jutrom su mu krilaticom iz Pariza donosili friški krov, s najviđenijim ljudima se po morima šepurio luksuznom jahtom "Christina", itd.), kad je nesrićno izgubio sina jedinca Aleksandra, s njim je izgubio i svaku volju za životom, pa je do bliske smrti "vegetiro". To je jedan od surovi primera kad u svemu zadovoljeno tilo nije kadro podnet patnju duše. Tom primeru mož suprostavit životni put Majke Terezije, i toliki drugi misionara, pa i drugi ljudi, koji su bili vrlo srićni jel su imali život s obiljem zadovoljstva u duši, a pri tom njim je tilo služilo samo da dušu nosi željenim putom.

*****

U jednom od "mudrovanja" u društvu divanili smo o užitku, o tom smo

sudili onako kako smo kontali. Zauzimo sam se za nauk stečen u kadgodašnjoj škuli života kad su me (na)učili da život ima i stranu užitka i stranu odricanja i da pri tom triba vodit računa kad, kako i koliko se priklonit kojoj strani. U toj škuli su nam stariji primerom pokazivali da užitak mora bit podlozan kršćanskim kripostima, koje su primerene i svakom drugom napridnom društvu. Med njima su se paštrili da najviše žive kriposti vire, ljubavi, pravednosti, jakosti i umirenosti. Čovik "naoružan" tim kripostima mož se pridat užitku a da pri tom ni duša ne bude zapostavljena. Čeljade s takom duševnom snagom lako vlada sobom i onda mu odricanja ne padaju teško, jel tim pokazuje da ima vlast nad sobom, što je duši milo.

Pokladno vrime nam je čakskom protrčalo, skoro da je neprimetno došla Čista srida i početak korizme s duhovnom obnovom i odricanjem od razni užitaka, osobito na koje je čovik naviknut priko cile godine, primerice: okanit se duvana, pića, i sl. Sićam se da su kadgod većina ljudi, a i danas tušta nji, na Čistu sridu metnili duvankešu u zapećak, nje se mašili tek na prvi dan Uskrsa, okanili se pića, obuzdavali u ponašanju i paštrili da njim je život što više nalik zapovidima s Mojsijeve table. Nuz to i virsko podsicanje na poslednje dane Isusovog boravka na zemlji i njegova žrtva na kalvariji čoviku su dodatni poticaj na odricanje od kojekaki užitaka. S takim svaćanjem je korizmeno odricanje u stvari užitak u odricanju, a ko je to postigo taj je pobedio sebe i mož se dičit da gospodari svojim željama. Uzgred: uzdržavanje je jedna od kriposti, na koju je ukazivo Solunjanima i misionar Pavle (1 Sol 4, 3-8).

*****

I sad da se vratim na početak pivanja pisme koja se tolikima uvukla "pod kožu" da njim je postala životni credo, na sadržaju te pisme temelje svoje kriposti pa se mož kazat da je danas kod ti ljudi došlo do izvrćanja kriposti: istinske kriposti su grisi onima koji "od života uzimaju sve šta njim pruža", a njevi su grisi kriposti koje su nam u nasliđe ostavili naši preci. Znači kriposti su i dalje ostale to, baš ko i grisi, samo kod niki izvrnute u njegovom značenju.

Zato još jedared upačujem prstom na uvodno Sirahovo svitovanje.

(1) - Ovu često pivanu pismu napiso je i uglazbijo Doca Ivanović, a poznatom učinio pivač narodni pisama Predrag Živković - Tozovac.

Alojzije Stantić

Piše: Stjepan Beretić

Možemo li kazati da su Bunjevci nacija?

Dobro je poznato da je među Bunjvcima i Šokcima bilo razmjerno malo školovanih ljudi. Od onih koji su bili školovani (liječnici, pravnici, veterinari, inženjeri, učitelji, svećenici) neki su o sebi govorili da su Bunjevci ili Šokci, ali su se mnogi od njih smatrali Mađarima. Svi su oni čitali mađarske novine. Novine na "ilirskom", "bunjevačkom" jeziku jedva su imale čitalačke publike. Od pojave biskupa **Ivana Antunovića** sve je češća pojava da se u redovima svećenika, pa i drugih intelektualaca, sve otvoreni-je govori o tome što su po narodnosti Bunjevci i Šokci.

Nitko nije silio Subotičane da svoje novine prozovu "Hrvatska riječ"

U svakom slučaju, oni Bunjevci i Šokci koji su ostali u starom kraju, ili žive u Bosni i Hercegovini, znadu da su Bunjevci, i ponosni su na to što su Šokci, pa su ipak svi po narodnosti Hrvati. Tako je i u dijelu Bačke koja je u sastavu Savezne Republike Jugoslavije. Vremena su drugačija. Bunjevci i Šokci u Bačkoj nemaju ni jednoga svećenika ili časnu sestru koja bi o sebi rekla da je bunjevačke ili šokačke nacije. Među bunjevačkim i šokačkim intelektualcima se jedva koji nađe koji bi Bunjevce smatrao posebnom nacijom. Većina bunjevačke i šokačke inteligencije je hrvatski opredijeljena. Hrvatska je svijest vodila **Blaška Rajića** kad je tražio pripojenje Bačke Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Ta je svijest bila u svim uglednim bačkim Hrvatima sve do Drugog svjetskog rata. Bila je među Subotičanima i onda kad su *Subotičke novine* prozvali "Hrvatska riječ" i kad su poslije Drugog svjetskog rata imali u gimnaziji razred s hrvatskim nastavnim jezikom.

Što je Dušan Popović rekao za Bunjevce?

Subotički novinar **Josip Šokčić** je zastupao tezu da su Bunjevci posebna nacija. Bilo je čak i takvih Bunjevaca koji su tvrdili da Bunjevci nisu Slaveni. Pred Drugi svjetski rat, među onima koji su tvrdili da su Bunjevci posebna nacija, bilo je dosta mađarski opredijeljenih. Šokčić je razgovarao o toj temi s uglednim sveučilišnim profesorom. U *Nevenu* od 10. studenog 1939. godine čitamo kako je Šokčiću govorio profesor **dr. Dušan Popović**: "U vašim redovima, upravo među onima koji tobože čuvaju bunjevačko ime od propasti i ne žele da postanu Hrvati, ima velik broj onih koji se ne osjećaju Slavenima. Hoću reći: ovi Mađaroni nalaze se na vašoj strani. 'Bunjevci' su još uvijek ona nacionalno nesvjesna masa, koja ne misli o svojoj nacionalnoj pripadnosti. 'Hrvati' su oni koji bi se mogli nazvati probuđenim Bunjvcima... Pred historijom vi ćete biti smiješni, a bit ćete u isto vrijeme ljudi koji su iz partijskih razloga htjeli spriječiti jednu neminovnu stvar. Ovaj historijski proces niko ne može da zaustavi. I dobro je tako. Svi ste, brate, Hrvati! A što ste, do đavola, ako niste to?"

Što su ugledni Bunjevci govorili o svojoj narodnosti?

Blaško Rajić - Na čelu 50 delegata bačkih Bunjevaca i Šokaca u Zagrebu 23. travnja 1939. godine rekao je: "Bunjevci i Šokci u Bačkoj... priznaju se za česti i uda onoga naroda koji živi u Međimurju, u Zagorju, u Lici pod Velebitom, na Hrvatskom Primorju, koji s nama isti jezik govori, najvećim dijelom istu vjeru ispovijeda, odgojen na grudima iste kulture, iz koje je ustao Ante Starčević i Stjepan Radić. Priznajemo se za česti hrvatskoga naroda, s kojim želimo dijeliti sudbinu u borbi i pregaranju za sve, što je Bog svakom narodu namijenio za čestiti, sretan i pravedan narodni život..." (*Hrvatski dnevnik* od 24. travnja 1939.)

Blaško Rajić - Na akademiji upriličenoj za obljetnicu odcjepjenja Subotice od Mađarske, 10. studenoga 1939. rekao je Blaško Rajić: "Izrekli smo nebrojeno puta jasno i glasno i to su svi morali čuti, da smo mi Bunjevci članovi hrvatskoga naroda... Ne samo voljom, već i svim silama nastojat ćemo da... svi mi Bunjevci ostanemo, što smo od iskona bili, Hrvati Bunjevci u sklopu današnje države..." (*Zagrebačke novosti* od 11. studenog 1939.)

Josip Đido Vuković - Na istoj akademiji, 10. studenoga 1939. rekao je Josip Đido Vuković: "Da nije bilo Bunjevaca i Šokaca ovdje, sjeverna granica Jugoslavije ne bi bila tu. Nama Bunjvcima Hrvatima može se zahvaliti što postoji Vojvodina u sklopu naše državne zajednice."

Blaško Rajić je tražio hrvatske škole za Bunjevce

U *Subotičkim novinama* broj 2 iz 1940. godine čitamo: "Bunjevački i šokački Hrvati... su ponovno javno očitovali svoju hrvatsku svijest na *Razgovoru* Subotičke matice 7. siječnja 1940. godine kojem je prisustvovao i ministar dr. Josip Torbar kao izaslanik dr. Vladimira Mačeka. Blaško Rajić je energično odbio sve napadaje raznih političkih špekulanata na bunjevačke i šokačke Hrvate...tražio je za Bunjevce i Šokce hrvatske škole, na koje imamo pravo kao Hrvati."

Blaško Rajić - Na izjavu ing. Nikole Bešlića, ministra, u Subotici 12. rujna 1939. godine: "Bunjevci nisu ni Srbi, ni Hrvati već su kao Bunjevci Jugoslaveni... Bunjevci neka samo i dalje ostanu Bunjevci..." (*Neven* 15. rujna 1939.) odgovorili su Blaško Rajić i Đido Vuković 13. rujna 1939. u brzojavu predsjedniku vlade Dragiši Cvetkoviću: "Protiv ove njegove izjave odlučno prosvjedujemo, jer Bunjevci su bili i ostaju ono što jesu, samo Hrvati."

Ive Prčić - "Hoćemo da taj dan (10. studenoga) bude ozbiljna opomena svim nosiocima slavenske misli u našoj državnoj zajednici, da tko neće da prizna hrvatstvo Bunjevaca, taj je neprijatelj integriteta državne cjeline." (*Zagrebačke novosti* od 11. studenog 1939.)

Što je Blaško Rajić po narodnosti?

Ovako je govorio 14. travnja 1940. u Zagrebu: "Braćo Hrvati u hrvatskoj domovini, poručujemo vam, pozdravljamo vas, da znadete da smo i mi sinovi Bačke isto što i vi: Hrvati oduvijek, Hrvati do vijeka... Mi smo Hrvati... Svi trebaju znati da su bačke krajeve ovoj državi spasili samo bački Hrvati. Kada se krojila sjeverna granica ove države (Kraljevine SHS), tada smo baš mi, subotički Hrvati, nas 70.000 digli svoj glas i rekli da želimo zajednički život sa našom braćom..."

Aleksa Kokić je stihovima rekao tko su Bunjevci

*"I nek dođu dani krvavi, teški i crni,
Oblaci makar će gusti čitavo nebo nam skriti,
I onda svi ćemo hrabro gromovnim glasom zborit:
Hrvati bili smo uvijek - Hrvati i odsad biti!"*

To je natpis s mramorne ploče koja je postavljena o 250. obljetnici bunjevačke seobe na zgradi Pučke kazine u Subotici.

Blaško Rajić je autoritet u koji je zagledan svaki bački Bunjevac i Šokac. U njega se zaklinju čak i oni koji se od Blaška Rajića razlikuju po tome što kažu da su Bunjevci, a govor su svoj zaboravili. Blaško Rajić je svećenik u Mađarskoj školovan. Znao je čijega je roda i kojega je jezika, premda je najradije govorio lijepom hrvatskom ikavicom. Na ovim stranicama su progovorila samo četvorica, dva ugledna svećenika i dva ugledna laika. Nisu usamljeni.

Uređuje: s. Blaženka Rudić

KAKO ŽIVJETI DUHOVNOST DJELA MARIJINA?

Svjedočanstvo obitelji Oroš

"Mi smo Erži i Jožef iz Kovina. Imamo četvero djece. Kad smo se vjenčali prije 13 godina sanjali smo jednu lijepu obitelj, a istovremeno smo osjećali da ne želimo živjeti jedan prosječan život. Poslije nekoliko godina traženja, na jednom susretu Djela Marijina, osjetili smo da smo susreli Boga Ljubavi. U srcu nam se rodila želja da odgovorimo na to otkriće, da ga stavimo na prvo mjesto u našem svakidašnjem životu.

Bračni par Oroš

Naša obitelj zadobila je jednu novu ljepotu, polet, optimizam; sve je zadobilo novi ukus i smisao. Nije mi bilo teško ustati u pet sati ujutro da bismo Jožef i ja zajedno meditirali, i tako dobro započeli dan. Ali svakidašnjica nosi i svoje poteškoće. Često izbije na površinu različitost naših karaktera, ili se ne znamo slušati do kraja... Tada primjećujemo kako nestaje svjetlo iz našeg života. Naučili smo da se zaustavimo i kažemo si: 'Počnimo iz početka', spremni da zaboravimo sve negativno što smo možda jedno drugom nanijeli."

Priču nastavlja Jožef: "Jedno jutro, prije nego što sam otišao na posao u tvornicu gdje radim kao tehnički direktor, s Erži sam se dogovorio da obnovimo našu ljubav, to jest da živimo jedno za drugo. Od samog jutra u mojoj kancelariji bilo je veoma živo. Radnici su dolazili i odlazili s najrazličitijim problemima. Jedna žena je zbog obiteljskih problema htjela dati otkaz i u konfuznom

pričanju shvatio sam da je napustila muža zbog stalnih svađa. Dok sam govorio, osjećao sam naše jedinstvo i pokušao je uvjeriti da su djeci potrebna oba roditelja. Na kraju sam je pozvao da nas zajedno posjete. Nakon pola sata razgovora izišla je iz kancelarije s osmijehom na licu. Bili smo jako zadovoljni kad smo ih poslije nekoliko dana vidjeli kako šetaju držeći se za ruke.

Prošle nedjelje sam imao u gostima poslovne partnere. Nakon završenih razgovora, kao domaćin, pozvao sam ih na ručak. Pričajući o svemu i svačemu dotakli smo i obiteljsku problematiku. Ljudi su se jadali zbog teške ekonomske situacije, kako današnji mladi ne mogu prihvatiti više od jednog djeteta, zatim problemi oko opstanka našeg naroda, o sebičnosti ljudi... Ostali su bez riječi kad su čuli da imamo četvero djece, kako gledamo na posao, na društvo. Svjestan sam da svatko od nas može utjecati na pozitivne promjene."

Svjedočanstvo Đurđice

"Ja sam Đurđica iz Bačke Palanke, ali već duže vremena živim u Beogradu. Htjela bih vam ispričati kako pokušavam živjeti ovu duhovnost.

Otkriće Boga koji je ljubav i koji me neizmjerljivo ljubi za mene je bila velika novost. Privukla me je neobična atmosfera i jedinstvo koje je vladalo među tim osobama, kao i briga za svakoga. Odlučila sam pokušati živjeti na takav način - ljubeći druge i živeći Evanđelje. To je značilo sebe uvijek staviti na drugo mjesto, što i nije bilo tako jednostavno. Jednom prilikom dobila sam lijepi sat na poklon koji mi se jako sviđao. Ali jedna od mojih prijateljica nije imala sat i odmah sam joj ga poklonila. To su bili mali koraci, ali radost i međusobna ljubav su rasle. To su primjećivale osobe s kojima sam se susretala u autobusu, u školi, na ulici... Kolegice su me pitale kako uspijevam uvijek biti nasmijana i raspoložena. To je polako postajao stil moga života. Kad se samo nasmiješim ljudima, počnu pričati sa mnom, a ponekad mi ispričaju i svoje probleme. Iako su to možda samo ljudi u prolazu,

Prošlogodišnji jubilejski susret duhovnih pokreta

meni je drago što sam ih uspjela ljubiti konkretno time što sam ih saslušala i rekla koju riječ utjehe.

Snagu za takav život dobijem u zajednici, u jedinstvu s Isusom i s osobama koje žive ovu duhovnost. Kad sam osjećala strah i nesigurnost bilo mi je lakše, jer sam znala da misle na mene.

Mi u Djelu Marijinu želimo napraviti nešto za naš grad i narod, za bolji i ujedinjeni svijet. Jedna od naših stalnih akcija je posjet izbjeglicama s Kosova. Za Novu godinu smo im izveli kratku priredbu i dali skromne poklone koje smo sami napravili. Kao majka osjećam da ne mogu misliti samo na svoju djecu. Zato u mom srcu imaju mjesta i druga djeca iz susjedstva kojoj pomažem u učenju, pozovem ih da se igraju u našem dvorištu, ispečem im palačinke... Lijepo je što su taj primjer počele slijediti i druge obitelji.

Osjećam da s našom djecom trebamo razgovarati, izići s njima u šetnju, pomoći im oko izbora TV programa... Vidim da je Bog postao dio njihovog života - Netko kome se obraćaju u svojim potrebama i željama. Od svoje skromne plaće nikad ne bismo mogli kupiti ono što su djeca željela, a ipak su sve to dobili svojim pouzdanim molitvama. Mi smo od njih naučili kako treba imati jednostavan i otvoren odnos s Bogom."

Za susret duhovnih pokreta pripremali smo se molitvom i su. misom

Zahvaljujemo našim darovateljima

Kafana - "Dukat"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Nedjeljom:
"BUNJEVAČKA UŽNA"
Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

vl. Jakov Letović

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom od 12 - 16
ponedjeljkom zatvoreno

Tel.: 551-045

Subotica, Maksima Gorkog 26

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

URNA

Trg žrtava fašizma 1

Telefon: (024) 554-848, 25-109

Prodaja pogrebne opreme, prijevoz i ceremonijal sahrane
dajemo i na odloženo plaćanje - po dogovoru

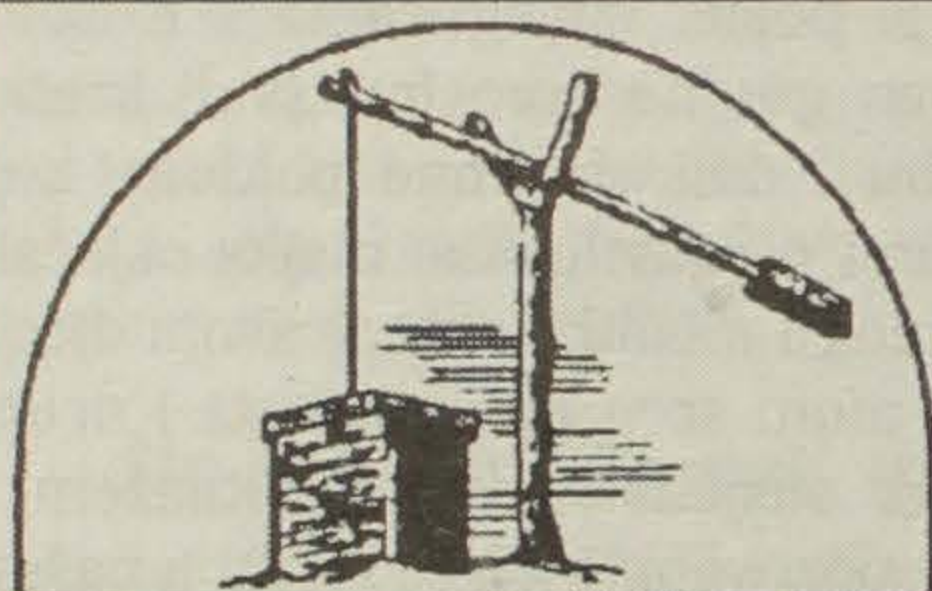
DEŽURSTVO: svih 24 sata; tel: 558-011 non-stop

**Vremena
su teška.
Svaka pomoć
nam je
dobro došla.
Unaprijed
hvala svakom
darovatelju.**

**DOBITNIK ZLATNOG KLJUČA NA
38 MEĐUNARODNOM SAJMU
NAMEŠTAJA U BEOGRADU**

P.T.P. "BANE" 24000 Subotica, Batinska 34,
Telefon: 24 561 187, Telefon faks: 24 561 186,
e-mail: bane@tippnet.co.yu

SALAŠ

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

RENAULT

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
Tel./fax:024/553-567

Fideks

Trgovinsko preduzeće na veliko i malo, uvoz i posredništvo

Prčić Marinko

24000 SUBOTICA
Huga Badalića 12

Tel./fax: 024/553-809
Tel.stan: 024/556-281
Mobilni: 064 113 39 59

Dr. Kern Katalin
specijalista - fizijatar

Radno vrijeme:
ponedjeljak - petak: 8 - 13 sati
poslijepodne: terenski rad

Subotica, Ptujaska 1
Tel: (024) 551-375

Djelatnost ordinacije

- Bolovi u kičmi i zglobovima
- Reumatologija
- Internistički pregled; snimanje EKG, terapija
- Neurološki pregled i terapija, EEG
- Psihijatrijski pregled i psihoterapija
- Ortopedski pregled
- Urološki pregled
- Kućna posjeta i kućno liječenje sa suvremenim aparatima

INTERNET

www.
TippNet
.co.yu

Internet provajding

Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža

Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

(024)555-765 Braće Jugovića br. 5. Subotica

e-mail: support@tippnet.co.yu

Možete nam pisati i na
E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

Čitajte nas
na WEB strani
www.tippnet.co.yu/ZVONIK

Poljoprivredna apoteka

NUDIMO:

AgriS

Subotica

- sredstva za zaštitu bilja
- sjemensku robu
- dajemo besplatne stručne savjete

Radno vrijeme od 8 - 19 sati, a subotom od 8 - 12 sati

Prešernova ulica 37 (kod crkve sv. Jurja), Tel/fax: 20-966

MJEŠOVITE ŽENIDBE - DA ILI NE?!

U našem "Zvoniku" češće sam čitao o lijepim primjerima ekumenskih susretanja, zajedničkim molitvama za jedinstvo kršćana, kao i puno poticaja za izgrađivanje zajedništva među različitim Crkvama. No, što je s onim problematičnim pitanjima? Kako, na primjer, da postupe mladić i djevojka koji su se zavoljeli, a različite su vjeroispovijesti - on je katolik a ona je pravoslavka. U kojoj Crkvi da se vjenčaju? U kojoj će Crkvi krstiti djecu? Kako sve to uskladiti a da ne dovedu u pitanje ostvarivanje bračne zajednice koju žele? Zahvaljujem Vam unaprijed što ćete mi pomoći u mojoj dilemi.

A. J., Subotica

Isus Krist je ženidbu podigao na dostojanstvo sakramenta. Tako bračni drugovi jedno drugomu postaju znakovi i milosni izvor kojim Bog obdaruje one koji su se vjenčali u Kristu. Sakramentalno sklopljena ženidba je postala znakom odnosa Krista i Crkve, i u isto vrijeme put spasenja za supružnike. Činjenica je da sakrament ženidbe mogu sklopiti ljudi različite vjere. Zato Vas ovaj Vaš problem stavlja u osobit odnos prema vlastitoj vjeri i vlastitoj Crkvi. Ne želeći nikako ući u opasnost isključivosti, a napose ne dirati u temu ekumenizma, ipak moramo priznati da problem ostaje. Treba poći od činjenice da vjera koja se živi nije običajna, tradicionalna nego je ono što je uistinu njena narav: smisao i snaga života. Zato se vjera kao Božji dar i milosno djelovanje u čovjekovoj duši ni pod koju cijenu, pa ni pod cijenu života, ne smije napuštati. Vjera, dakle, kao božanski dar i snaga života nije nešto s čim se smije poigravati, praviti kompromis, a pogotovo ne podvrgavati bilo kakvim drugim interesima, jer je ona put spasenja.

Mislim da bi već kod upoznavanja mladih, među prvim pitanjima o budućoj vezi, svakako trebalo biti postavljeno i pitanje vjere. Vjenčanje u istoj vjeri je po naravi stvari veliki korak u redu milosti, jer se osobe nadopunjuju, pomažu i vjera im je hod ka savršenom.

Međutim, naveli ste primjer mješovite ženidbe osoba katoličke i pravoslavne vjeroispovijesti. Moramo biti i u odgovoru vrlo jasni, kao što ste Vi u pitanju. Vjenčanje između katoličke i pravoslavne osobe je moguće ili u jednoj ili u drugoj Crkvi. Katolička crkva u svojoj disciplini priznaje valjanost svih sakramenata koje podjeljuje Pravoslavna crkva. Nažalost, u nekim stavovima Pravoslavne crkve još nije posve jasno da i Pravoslavna crkva priznaje sve sakramente podijeljene u Katoličkoj crkvi. Gdje Katoličku crkvu smatra šizmatičnom, pretpostavlja se da

joj priznaje sakramentalnost, a gdje je smatra heretičnom, očito joj ondje ne priznaje sakramentalnost. To je bitna teološka razlika koja ima utjecaj i na praksu pojedine Pravoslavne crkve. No, vratimo se katoličkoj praksi. Mi priznajemo sakramente Pravoslavnoj crkvi i tko je vjenčan u njoj, vjenčan je valjanim sakramentom. Uvriježila se praksa da se u mješovitim ženidbama, barem u našim krajevima, slijedi crkvenost muškarca. Takvu praksu priznaje i Pravoslavna crkva. Katolička crkva od svojih vjernika očekuje da ostanu u zajedništvu Katoličke crkve, a od Pravoslavne ne očekuje nikakav prijelaz u katoličanstvo, ali zahtijeva da pravoslavna stranka bude upoznata s dužnostima koje katolička stranka ima prema svojoj vjeri i Crkvi. Vjerojatno i Pravoslavna crkva tako isto postupa glede katoličke stranke. Ne treba kriti da postoje razlike i u naučavanju dviju Crkava. No, zasigurno daleko je više onih stvari koje nas povezuju u Kristu, nego što su razlike koje nas razdvajaju u dvije Crkve. Supružnici takvog mješovitog braka mogu vjerojatno u punini živjeti vlastitu vjeru, poštujući i vjeru i tradiciju svoga bračnog druga. Ako oboje u vlastitim Crkvama rastu u Kristu, onda će taj brak biti sigurno sretan, skladan i blagoslovljen. Vrlo je upitno da li će se djeca moći odgojiti u jednoj ili drugoj crkvenoj tradiciji jer se roditelji u tom području razilaze. U prvoj odgojnoj fazi će se u dječje biće urezati ona crkvena praksa koja je djetetu bliža. Vjerojatno će se tokom vremena osjetiti jedan relativizam - da je pripadnost jednoj ili drugoj Crkvi sporedno pitanje, a tek u odrasloj dobi, dijete će se možda opredijeliti za jednu od dviju Crkava. Za djecu je dakle puno teži put do vjere, nego što je to za roditelje. Dakle, odgovornost za ovakav brak je u stvari odgovornost prema potomstvu, njihovom odgoju, vjerskoj slobodi i zrelosti kako u vrednovanju svih vrednota, tako i vjerskih. Odgoj djece u mješovitim brakovima je do te mjere otežan da ona kad-tad postaju indiferent-

na. Rijetkost je pronaći tako skladan brak u kojem su djeca toliko dozrela da su ostala vjerna tradiciji i oca i majke. Čak i da se to dogodi, ipak moraju pripadati jednoj ili drugoj Crkvi.

Pri kraju odgovora moram, ipak, podvući da svaka Crkva ima pravo od svoga vjernika zahtijevati maksimum. Katolička crkva od svoga vjernika zahtijeva da ostane vjernik, da poštuje kanonsku formu ženidbe i da djecu pokuša odgojiti u svojoj vjeri, što ne znači da ih smije odgajati protiv druge vjere. Treba računati i na plodove milosti da će Bog koji je konačno začetnik svakog zajedništva, a Tvorac ženidbe, pomoći u životu i odgoju takvim obiteljima, samo oni te Božje pomoći moraju biti svjesni i moliti je za sebe i za svoju obitelj svaki dan. O svemu ovom što sam ovdje naveo valja otvoreno razgovarati prije sklapanja ženidbe, sve mogućnosti staviti pred Boga prije vjenčanja i onda ostati vjeran i svom opredjeljenju i svom uvjerenju i svom obećanju.

Kao napomenu za katoličke stranke napominjemo da se, prema propisima Pravoslavne crkve, katolik može vjenčati bez prijelaza samo ako je kršten i ako je krizman. Ako katolik nije spreman te sakramente primiti prije, a želi se ipak vjenčati u Pravoslavnoj crkvi, on će ih morati primiti u Pravoslavnoj crkvi i samim tim će prestati biti katolik. Osim toga, preko nadležnog župnika katolička stranka mora od mjesnog biskupa dobiti oprost od kanonskog oblika sklapanja ženidbe da bi ženidbu mogla dopušteno obaviti u Pravoslavnoj crkvi.

"U mnogim krajevima, zahvaljujući ekumenskom dijalogu, zainteresirane kršćanske zajednice mogle su organizirati zajedničku pastvu za mješovite ženidbe. Zadaća joj je pomagati dotičnim parovima da bi mogli svoje osebusno stanje živjeti u svjetlu vjere. Treba im također pomagati svladavati napetosti između obveza što ih supružnici imaju jedno prema drugome i prema svojim crkvenim zajednicama. Treba također poticati razvoj onoga što im je u vjeri zajedničko i poštovanje onoga u čemu se razlikuju" (KKC, 1636).

Mr. Andrija Kopilović

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karadordev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 753-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202

Sombor - karmelićanski samostan
tokom korizme svakog ponedjeljka u 19,30 sati
KORIZMENE DUHOVNE VEČERI
na temu: **KRŠĆANI LAICI U CRKVI**
* svakog utorka u 19,30 sati
diskusija na istu temu

Subotica - Sv. Rok
OBITELSKI SUSRETI

16. 03. u 20 sati
Tema: Temelji kršćanskog života
Predavač: o. Ivan Holetić, franjevac

OBLJETNICA SMRTI BISKUPA BUDANOVIĆA
16. 03. 2001.

Katedrala: u 7 sati
Crkva sv. Roka: u 17,30 sati

**KORIZMA NA SUBOTIČKOJ
KALVARIJI**

KRIŽNI PUT ZA MLADE:

25. 03. - u 15 sati (hrvatski), u 16 sati (mađarski)

KRIŽNI PUT ZA DJECU:

1. 04. - u 15 sati (hrvatski), u 16 sati (mađarski)

KRIŽNI PUT ZA SVE:

8. 04. - u 15 sati (hrvatski), u 16 sati (mađarski)

13. 04. - u 9 sati (mađarski), u 10 sati (hrvatski)

ZARUČNIČKI TEČAJ

župni dom sv. Terezije, Harambašićeva 7 - Subotica
23 - 27. 04. 2001. od 19,30 sati (hrvatski)
7 - 11. 05. 2001. od 19,30 sati (mađarski)
za sve koji se kane vjenčati ove godine tečaj je
OBAVEZAN; mogu prisustvovati i mladići i djevojke
stariji od 18 godina

KONCERT GRUPE "MAGAZIN"

u srijedu, 15. 03. u 21 sat u Hali sportova
u organizaciji SCP "FOKUS"

Sutjeska 47, Palić
Tel: 064/ 12-28-755
064/12-08-165
024/754-680

Ista agencija za vas organizira
SVADBE, BANKETE, ZABAVE ili POMEN!

ZLATNA HARFA

Ovogodišnja "Zlatna harfa", smotra dječjih crkvenih zborova bit će na Paliću, 17. 06. 2001.
Molimo sve zainteresirane župnike i katehiste da se jave s. Mirjam Pandžić, Marije Bursać 38, tel. 30-434

HRVATSKO AKADEMSKO DRUŠTVO
organizira
**Tečaj hrvatskog jezika
za srednjoškolce**

Nastava se odvija subotom u 9 sati
u Subotici - Harambašićeva 7,
a namijenjena je ponajprije učenicima
koji žele studirati na nekom od fakulteta
u Republici Hrvatskoj (ali ne samo njima).
Predavanja su besplatna, a držat će ih
mr. Josip Buljovčić, Đurđica Kostadinović,
č. s. Eleonora Merković i Katarina Čeliković.

**INTERVJU
s VLADIMIROM MARVUČIĆEM,**

pomoćnikom ministra vjera
u Vladi Republike Crne Gore
čitajte u sljedećem broju

Subotica - sv. Rok
DEVETNICA SV. JOSIPU
10 - 19. 03. 2001.
u 17 sati križni put
u 17,30 sati sv. misa

Okvirna tema:
Kreposnim životom do kreposti - sv. Josip uzor
kreposnog života

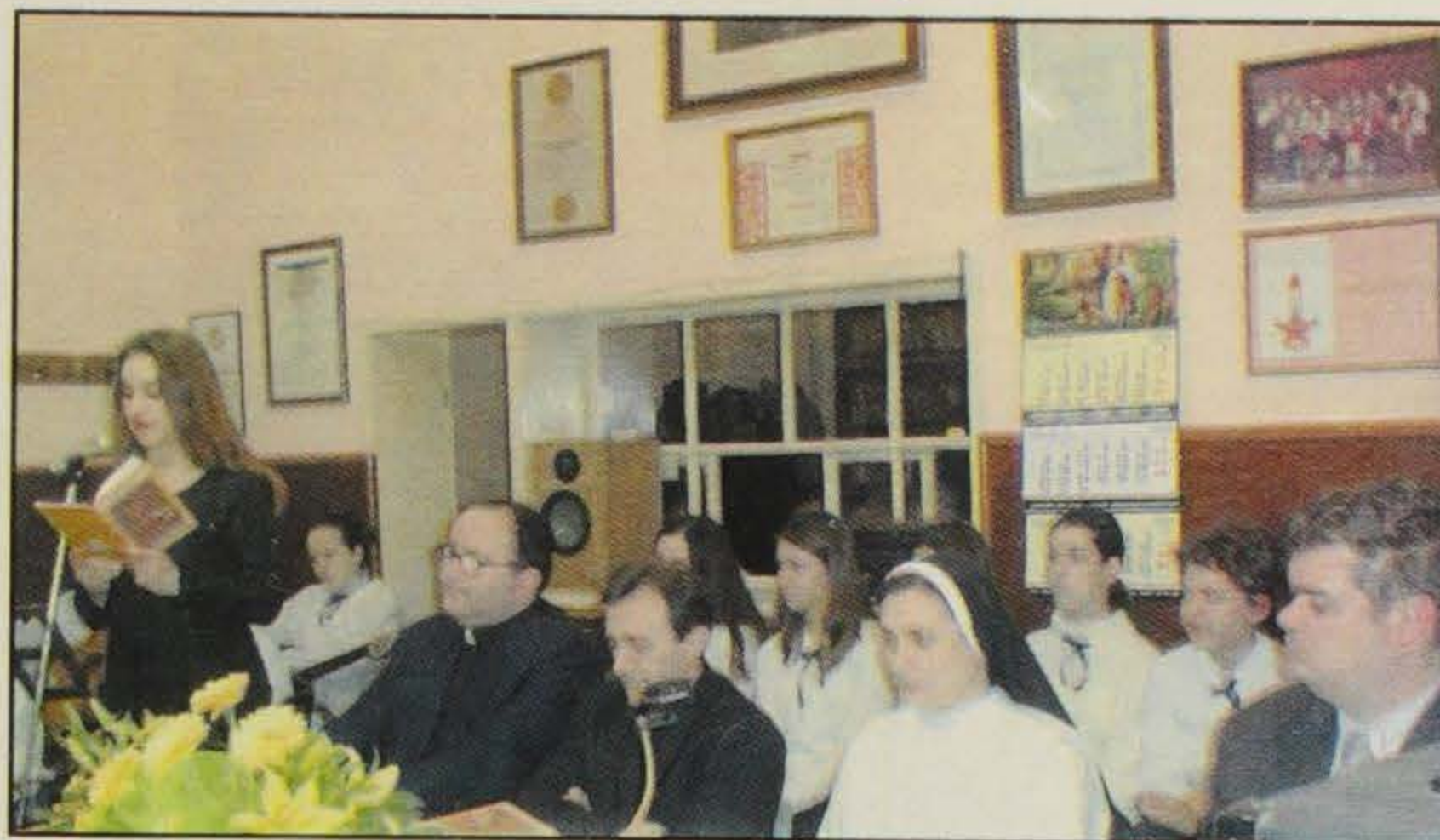
*Bože, izvore milosrđa i sve dobrote,
odredio si lijek našim grijesima: post,
molitvu i djela ljubavi. Priznajemo da smo
grešni. Savjest nas optužuje. Molimo te:
iskazuj nam uvijek svoje milosrđe. Po
Kristu Gospodinu našem.*

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Josip Ivanković, Elizabeta Kesler, mr. Andrija Kopilović, Grgo Kujundžić, s. Silvana Milan, o. Mato Miloš, Lazar Novaković, Ivan Piuković, Blaženka Piuković, s. Blaženka Rudić, Alojzije Stantić, Branko Vaci; Uredništvo stranica mladih: Ljubica Crnković, Igor Čeliković, Biserka Jaramazović, Marina Kujundžić, Ivana Lazić, Dijana Šarčević, Željka Zelić. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Stamparija "PRINTEX", Stipe Grgića 58, Subotica, Tel.: 024/554-435.

Od Zvonika do Zvonika u boji

Biskup Đ. Gašparović, J. Pekanović i o. A. Matić
na završetku devetnice Gospi Lurdskej u franjevačkoj crkvi

Predstavljanje knjige Lazara Novakovića
"Pismo(a) Isusu" u Somboru

Glumac Hrvoje Zalar u predstavi "Pavao i njegov glavao"

Poklade u župi sv. Roka u Subotici

Dječje poklade u župi "Isusova Uskrsnuća" u Subotici

Prizor sa duhovne obnove u župi sv. Roka u Subotici

Segedinski biskup E. Gyulai
na 150. pobožnosti Prečistom Srcu
Marijinu u subotičkoj katedrali

š t a m p a r i j a

PRINTEX

stipe grgića 58. tel.: 024 55 44 35

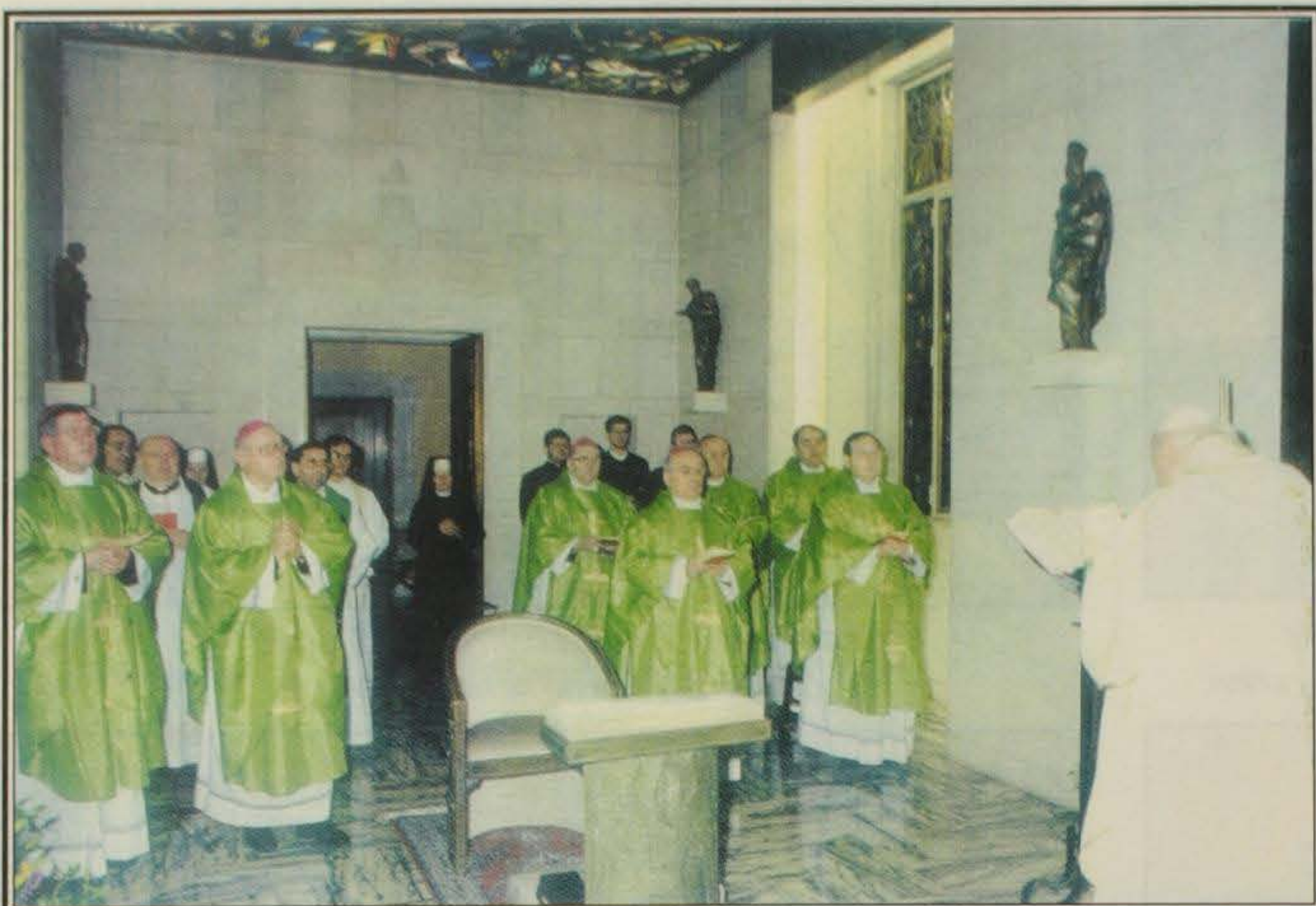
Hvala PRINTEX-u što je pomogao tiskanje dodatka
"Zvonikovi dani"

Biskupi SRJ u Vatikanu

Foto zapis

"AD LIMINA" Prvi pohod biskupa SRJ Papi i Vatikanu

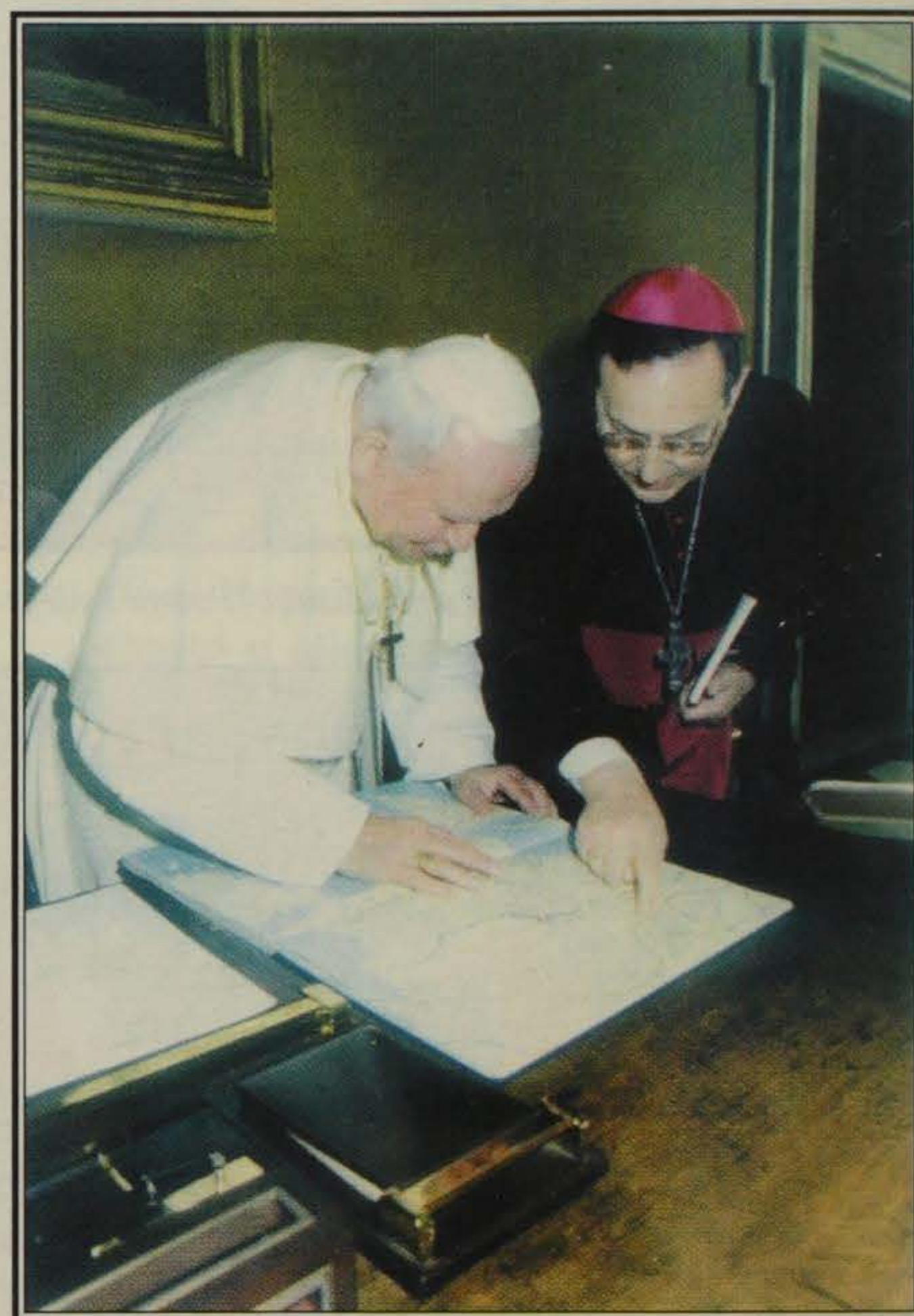
"Budite pozorni i gledajte
kamo puše Duh Sveti
te se sa svojim biskupijskim
zajednicama prepustite
njegovu vodstvu."

Papa pozdravlja biskupe SRJ na misi u njegovoj privatnoj kapeli

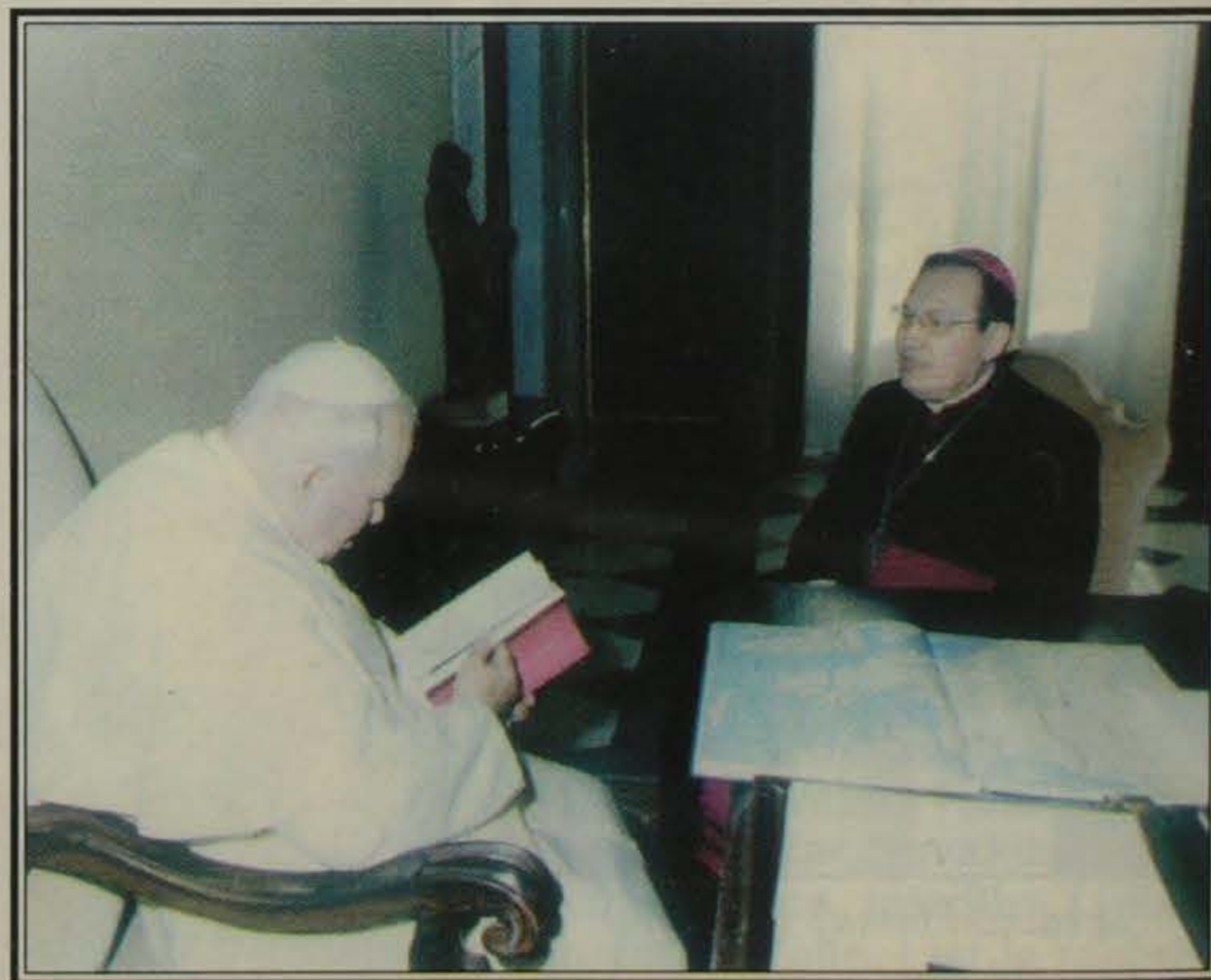
*Biskupi s lijeva na desno: M. Sopi, I. Pénzes, S. Hočevar, F. Perko,
Z. Gashi, L. Huzsvár i I. Janjić s papom Ivanom Pavlom II.
(U drugom redu: tajnici biskupa
te svećenici i bogoslovi koji studiraju u Rimu)*

*Biskup Pénzes pokazuje na geografskoj karti
gdje se nalazi Subotica*

Nadbiskup Perko pozdravlja Papu

Papa prelistava Šematizam Subotičke biskupije

